

40

EESTI SÕUDJA

Nr. 1(4) • 1996

EESTI SÕUDELIIT
ESTONIAN ROWING ASSOCIATION
FÉDÉRATION ESTONIENNE DES SOCIÉTÉS D'AVIRON

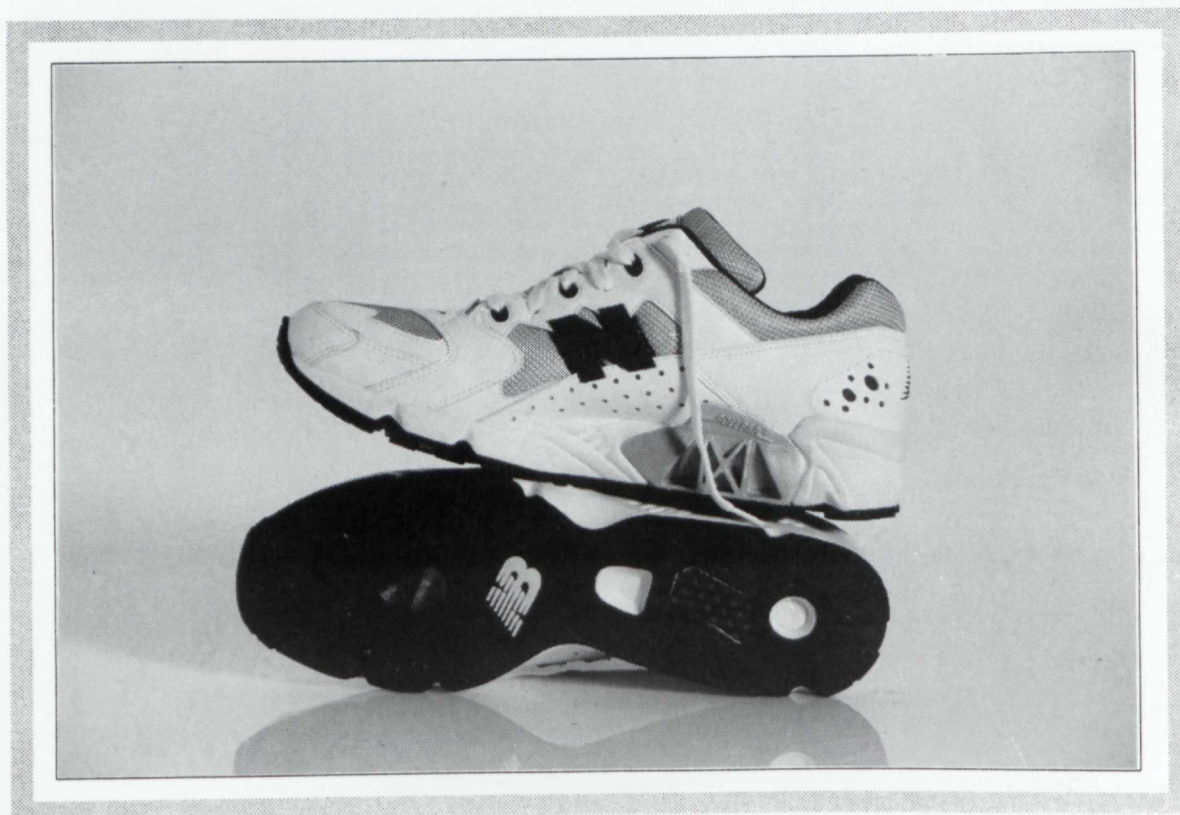

MADE IN UK

PARIM OST

new balance

new balance ®
SPORDIJALATSID

EESTI

PAIVUSHAAMATUKOGU

ESINDUS BALTI MAADES

AS "MORAK"

Regati pst. 1 - 6K 319A

EE0019 Tallinn

Fax 2-237 986

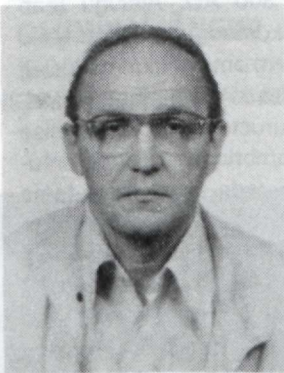
Tel. 2-237 634

EESTI SÕUDJA

Eesti Sõudeliidu Teataja nr 1 (4), 1996

UUESTI ÜRITAMA

- 1988 - 8. koht Seoulis
- 1992 - 5. koht Barcelonas
- 1966 - ? koht Atlantas

Suur mees püüab kõrgemale, liigub visalt edasi, vaatamata aeg-ajalt ka tagasilibisemistele. Suur mees, suur tahtmine ja suur eesmärk.

Kolm on kohtu seadus ja seadus peab olema õiglane – kas ka Jüri suhtes?

Teisele katsele üritavad pääseda Priit ja Roman ning esmakordselt üritab tõsiselt ka Piret.

Nende üritamine on meie kõigi püüdlus, meie unistus. Nende edu tõstab sõudmise spordialade koorekihti, toob juurde harrastajaid ja publiku tähelepanu.

Sõudmise tulevik on kinni ala vaatemängulisemaks muutmises. Paadiklasse on liialt ja võistlusedistants publikule halvasti jälgitav. Võistlus lühi-

distsantsil, etteandmisvõistlus, teatesõit koos paadiklasside vähendamisega, – need oleksid sõudmise püsimise aluseks.

Levitagem teavet oma meelisala kohta sõprade, tuttavate ja töökaaslaste ringis ning alustagem seda täna, Eesti Sõudja 4. numbri kaudu.

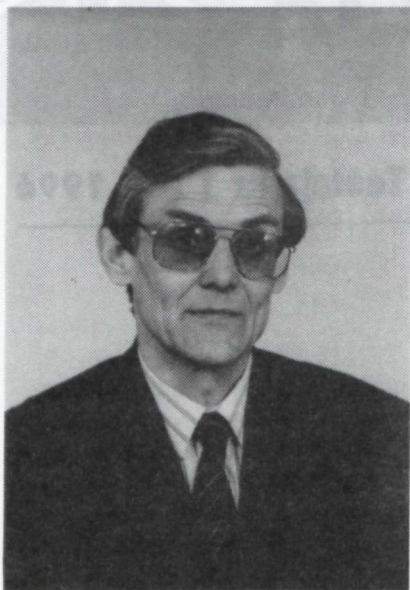
Igalt sõudjalt 10 Eesti Sõudja numbrit oma tutvusringkonda!

President, Peeter Mardna

PAAR RIDA SÕUDMISEST

Jüri Engelbrecht, Eesti Teaduste Akadeemia president, sõudeveteran

Kui härra Artma minu poole pöördus palvega kirjutada midagi Eesti Sõudeliidu Teatajale, olin ma väga üllatunud. Minu huvi sõudmise vastu oli ju teatud määral episoodiline. Olin keskkooli päevil ikka murdmaasuusataja ja tulin sõudmisse üliõpilasena. Tänapäeva mõistes olen kergekaallane ning juba sel ajal oli selge, et tõsine sõudmine vajab rohkem pikkust ja kaalu, kui mulle seda looduse poolt antud on.

Üliõpilasena sain üsna pea selgeks, et heal tasemel suusatamine ei lähe kuidagi kokku õppimisega, sest sügisel ja talvel polnud ju võimalust treeningulaagrites olla. Tõsi, oleks ju aastate vahelejätamisega võinud proovida, kuid mulle tundus õppimine siiski olulisemana. Kui mu kursusekaaslased aga panid kokku Tehnikaülikooli, tollase TPI kaheksast paati, jäi neil just üks mees puudu. Mõtlesin toredale suvele ja läksin ning ei kahetse. See tore aeg kestis veel kaua. Jevgeni Fridolin kui üks erakordselt inimlik treener oli see, kes meid kõiki pani armastama vett ja sihvakate paatide libisemist.

Ja ikkagi, mis sõudja mina olin! Üks medal Eesti meistrivõistlustelt, mõned Tallinna meistritiitlid – pole ju midagi erilist. Aga tagantjärele meenutades on emotsioone palju. Ma meelega ei tõmba paralleele lumise metsaga, sest pole mõtet võrrelda spordialasid omavahel. Kõik nad annavad palju, nii

magusat rõõmu võidust kui ka õpetust, kuidas kaotuse kibedusest üle saada. Ning need hommikused ja õhtused tunnid Harku järvel ja Pärnu jõel on siiani silme ees. Peegelsile vesi, suvise jämeda vihma solksumine vette, uduline, mis mähib kõik pastelsetesse kardinatesse – nii neid looduspilte tuleb mälusopist ikka hulgana. Peale kõike muud oli meil tore seltskond ja võistlustel käimisega kaasnes ka tudengitele omane seltsielu.

Spordipisik jäi mulle sisse mu kahest noorusearmastusest – suusatamisest ja sõudmisest. Nüüd, hulk aastaid hiljem pean tunnistama, et sõudmisega pole ma aastakümneid tegelnud, küll aga viib mu tee regulaarselt metsa jooksma või suusatama. Süda hakkab aga vahest kripeldama küll, kui mingil moel sõudmine ette keerab. Ma ei räägi meie tänasest paraadalast – ühepaadist –, sellele kaasaelamine on ju Eestimaa spordihuvilise pärisosa. Mu elu on olnud seotud töötamisega paljudes Euroopa teaduskeskustes ning mu meelispaiaks on kujunenud Cambridge. Olen sealse Sidney Sussexi Kolledži liige olnud ning pühapäevased jooksud on ikka mind jõe äärde viinud. Cami jõgi on kitsuke, eriti profidele, s.t Cambridge'i kaheksane treenib siiski ka mujal. Ometi on jõgi paate täis, pea igal kolledžil on oma paadikuur jõe ääres ning viisakate inimestena saavad inglased ka kitsukesel jõel hakkama. Ning mis seal salata, meie võitsime kaks viimast aastat! See lakooniline lause ei vaja vist seletust, sest Oxfordi ja Cambridge'i iga-aastane regatt on tähtsündmus, mis Inglismaal toimub aplombiga ning ajakirjanduse ja TV luubi all. Pole tal isegi eri nime, on lihtsalt "Boat Race", ja iga inglase saab aru, millest on juttu. See on 7,2 km sõitu Thamesil uudistajate silma all, ajalugu ulatub tagasi 1829. aastasse. Tase on muidugi kõrge, kuid nagu professionaalses spordis ikka, on ka ülikoolide kaheksased rohkem rahvusvahelised meeskonnad kui Cambridge'i õppima tulnud inglise tudengite paatkonnad. Viimaste päralt ongi eelkõige Cami jõgi. Ning eks need emotsioonid seal kaldapajude, rohe-

liste karjamaade, pardiperede ja uhkede luikede seltsis on sama meelde jäävad, kui meile oma kodustes vetes.

Minu eriala on teoreetiline mehhaanika, eeskätt dünaamika, see tähendab liikumine. Kui nüüd sellest vaatevinklist veidi mõtiskleda sõudmise üle, siis on see üks väga häid mehhaanika teadmisi nõudev sport. Paadi liikumine ja veetakistuse mõju, aerude tasakaal ja aerulaba kuju, tekkivate keeriste vältimine, tõmbe korralik ajastamine – nii need kui ka paljud muud probleemid on kirjeldatavad mehhaanikareeglite alusel. Sõudmise ajalugu on pikk ning proovimise ja eksimise teel on asjad kõik õigesti paika saanud. Kindlasti on üht-teist ka unustatud. Lugesin hiljuti Frank Welshi raamatut trireemi ehitamisest. Sellised inimjõul liikuvad sõjalaevad olid Vahemerel veel kuni aastani 300 AD. Ajalugu teab veelgi "mitmekordsemaid" laevu, kuid ilmselt oli trireem oma sõiduomadustelt parim, ühildades kiiruse, manööverdamisvõime ja purustamisjõu rammimise teel. Paari Cambridge'i Ülikooli entusiasti idee taastada üks trireem tema ehedal kujul sai teoks 1987. a 36 m pikk, kokku 170 sõudjat kolmes ülestikkuses reas ning kiirus peaaegu 7 sõlme! Põhiprobleemiks ehitamisel oli aga see, kuidas need 85+85 aeru panna liikuma nii, et sõudjatel aerud ei takerduks ja sõudjad ise paati mahuksid. Ühtki vana trireemi polnud säilinud ning muistsed bareljeefid ja vaasid ei andnud erilist ülevaadet detailidest. Ehtsa inglase jonniga ehitati laev valmis; Pereuses tegi ta esimese reisi inglise sõudjatest segameeskonnaga (mehed ja naised) ja on nüüd arvel Kreeka laevastikus. See põnev raamat väärib lugemist, olles heaks näiteks ühest omaaegsest militaristliku sihiga tegevusest, mis tänapäeval on loomulikult viisil kasvanud üle õilsaks spordialaks, kus üksi või mitmekesi püütakse lihtsalt teistest kiirem olla. Küllap "Eesti Sõudja" lugeja teab suurepäraselt, milline on see tunne, kui paat libiseb mitme inimese ühisel jõul. Kerget vett Eesti akadeemilistele paatidele!

EESTI SÕUDJAD OLÜMPIAMÄNGUDEL

Olümpialiikumise idee pärineb Vana-Kreekast, kus juba sajandeid enne meie ajaarvamist oli ideaaliks harmooniline inimene. Mitmesuguseid jõu- ja osavusvõistlusi korraldati Vana-Kreekas juba enne olümpiamänge. Esimest korda peeti antiikajal olümpiamängud 776. aastal e.m.a ja sellest ajast alates on need toimunud korrapäraselt iga nelja aasta – 1417 päeva – järel peajumal Zeusi auks. Antiikajal olid olümpiamängud rahupeod, kus võisteldi tugevuse, osavuse ja kiiruse peale.

Antiikolümpiamängude hiilgeaeg oli 6. ja 5. sajandil e.m.a. Kreeklaste alistamisega roomlaste ülemvõimule kaanes olümpiamängude pidev langus. Üha suuremat võimu haarava ristiusu kirik pidas mängu paganlikuks ja Roo-

ma keiser Theodosius I (valitses 379-395) keelas need 394. aastal m.a.j Selleks ajaks oli olümpiamänge peetud 293 korral.

Olümpiamängude elustamise idee pärineb Saksamaalt. Suur huvi neid teoks teha tekkis juba 19. sajandi keskpaiku Kreekas. 19. sajandi lõpul soodustas riikide majandus- ja kultuuri-sidemete areng rahvusvaheliste spordiföderatsioonide loomist ning hakati pidama rahvusvahelisi spordivõistlusi. 1889. a tegi Prantsusmaa Haridusministeerium prantsuse pedagogile parun Pierre de Coubertinile (1863 - 1937) ülesandeks korraldada rahvusvaheline kongress, mis toimus 1894. a juunis Pariisis 12 riigi esindaja osavõtul. Põhiettekanne oli P. de Coubertinilt. Ta tegi ettepaneku rahvusva-

helise spordielu edendamiseks hakata uuesti korraldama olümpiamänge ja esitas nende elustamise kava. Kongressi saadikud Prantsusmaalt, Argentiinast, Belgiast, Böömimaalt, Itaaliast, Kreekast, Rootsist, Suurbritanniast, Ungarist, USA-st, Uus-Meremaalt ja Venemaalt kiitsid tema ettepaneku heaks ja otsustasid pidada esimesed kaasaegsed olümpiamängud 1896. a Kreekas.

Atlanta olümpiamängudega tähistatakse nüüdisaegsete olümpiamängude korraldamise 100. juubeliaastat.

Sõudmine on kuulunud olümpiamängude kavva 1896. aastast tänapäevani. Olümpiamängude sõudevõistlustel on aegade jooksul esinenud 13 Eesti sõudesportlast.

I OLÜMPIAMÄNGUD, ATEENA, 1896. AASTAL

HERMANN LERCHENBAUM (1862 - 1945)

H. Lerchenbaum (paremal) pealtvaatajana 1936. a Eesti-Läti maadlusmaavõistlustel. Pildil tema kõrval E. Pütsep.

on teadaolevalt ainus eestlane esimestest olümpiamängudest osavõtjate nimekirjas. Rännanud noore meheena Ameerikasse, astus ta vabatahtlikult USA merejõudude teenistusse. Osales Hispaania-USA sõjas (1898) ja vabatahtlikuna I Maailmasõjas. Kuulus Ateenas USA sõudevõistkonna koosseisu neljapaadi meeskonnas. Kuna olümpiamängude ajal (toimusid 6.-15. aprillil) võimutsesid Saroni lahel tormituuled, jäid sõudevõistlused pidamata. Hilisemal eluteel osales H. Lerchenbaum mitmetel sõudevõistlustel ja tegeles ka poksiga, olles USA mereväe meister. On võitnud auhindu laskespordis, oli virtuoslik koroona- ja piljardimängija.

V OLÜMPIAMÄNGUD, STOCKHOLM, 1912. AASTAL

HUGO-MAKSIMILLIAN KUUSIK (1877-1964)

esindas Stockholmis Venemaad. Võitles ühepaadil. Jagas koos kanadalase Everard Butleriga 3.-4. kohta. Võitnud ülekaalukalt eelvõistlused (võisteldi paarikaupa, võitja pääses järgmisse võistlusringi), kaotas ta poolfinaalis hilisemale hõbemedali võitnule – belglasele Polydore Veirmanile. Kaotuse põhjustas korraldajate hoolimatus, millest tingituna H.-M. Kuusiku paadi transporteerimisel paat ja aerud purunesid ning talle anti poolfinaalvõistluseks võõras paat ja vanad aerud, mis omakorda võistlusõidu ajal purunesid.

1909. ja 1910. a võitis H.-M. Kuusik Hollandi lahtised meistrivõistlused, mida tol ajal peeti mitteametlikeks Euroopa meistrivõistlusteks.

Venekeelses kirjanduses kasutatakse H.-M. Kuusiku eesnimena Mihhaili, eestikeelses Mardi nimevormi.

XI OLÜMPIAMÄNGUD, BERLIIN, 1936. AASTAL

ELMAR KORKO

startis Berliinis ühepaadil. Nii eel- kui ka lohutussõidus jäi ta napilt kolmandaks, mistõttu ei pääsenud poolfinaali.

Elmar Korkot tuleb pidada II Maailmasõjaeelse perioodi Eesti parimaks

ühepaadi sõudjaks. Mitmesugustel rahvusvahelistel regattidel Tartus ja Riias saavutas ta võitjatiitleid ning teisi auhinnalisi kohti.

XIX OLÜMPIAMÄNGUD, MEXICO, 1968. AASTAL

TIIT HELMJA (1945)

osales Mehhikos Nõukogude Liidu koondvõistkonna roolijaga kahepaadil koos moskvalaste Leonid Dratševski ja roolija Igor Rudakoviga. Eelsõidus purunenud tull jättis võimaluse läbi lohutussõidu pääseda järgmisse võistlusringi. Poolfinaalsõidus saavutati nel-

jas koht. B-finaalis oldi esimesed, mis tähendas kokkuvõttes seitsmendat kohta.

Tiit Helmja on kahekordne OM-ide seitsmes (1968, 1976), Euroopa meistrivõistluste hõbe- ja pronksmedali omanik, tal on NSV Liidu tiitlivõistluste

4 kuld-, 5 hõbe- ja 8 pronksmedalit. Vabariigi parimate sportlaste määramisel on ta kahel korral olnud võistkondlikult (paatkonna koosseisus) esikohal.

XXI OLÜMPIAMÄNGUD, MONTREAL, 1976. AASTAL

RAUL ARNEMANN (1953)

osales Montrealis Nõukogude Liidu roolijata neljapaadi meeskonnas koos Nikolai Kuznetsovi, Valeri Dolinini ja Anušavan Gassan-Džalaloviga. Saksa DV ja Norra meeskondade järel saavutati III koht. R. Arnemanni olümpiapronks oli ja on praeguseni Eesti sõudespordi esimene ja senini ainus olümpiamedal.

Maailma meistrivõistlustelt on Raul Arnemanni auhindade kollektsioonis 3 hõbemedalit, NSV Liidu tiitlivõistlustelt 2 kuld-, 1 hõbe- ja 1 pronksmedal. Eesti Vabariigi 78. aastapäeval omistati Raul Arnemannile Audru valla vapimärk teenete eest valla elu edendamisel.

GENNADI KINKO (1942)

osales koos **TIIT HELMJAGA** (teised olümpiamängud) roolijata kahepaadil Montrealis. Eelsõidus saavutati kolmas koht, poolfinaalis jäädi kuuendaks. B-finaalis (7.-12. koht) võideti küll esikoht ajaga, mis jäi alla ainult olümpiavõitjate – Saksa DV – paatkonnale, kuid üldjärjestuses ei võimaldanud see tulemus seitsmendast kohast enamast.

NSV Liidu tiitlivõistlustelt on G. Kinkol 2 kuld-, 5 hõbe- ja 3 pronksmedalit. Vabariigi parimate sportlaste määramisel on ta kolmel korral võistkondlikult (paatkonna koosseisus) esikohal.

Tiit Helmja (vasakul) ja Gennadi Kinko.

XXIV OLÜMPIAMÄNGUD, SEOUL, 1988. AASTAL

JÜRI JAANSON (1965)

esindas Nõukogude Liitu ühepaadil. Eelvõistlusel saavutas ta kolmanda koha suhteliselt tagasihoidliku tulemusega. Oma tegelikke võimeid demonstreeris lohutussõidus esikohaga. Poolfinaalis aga sulgus J. Jaanson ees A-finaali uks.

Tema debüüt olümpiamängudel lõppes teise kohaga B-finaalis, mis üldjärjestuses andis kaheksanda koha ühepaadi kolmekordse olümpiavõitja Pertti Karpise järel.

Jüri Jaansonil on OM-ilt kirjas 5. ja 8. koht, ta on maailmameister, MM-i hõbe- ja pronksmedali omanik, kahekordne maailmakarika võitja ühepaadil. NSV Liidu tiitlivõistlustelt on tema kolleksioonis 4 kuld- ja 1 hõbemedal.

XXV OLÜMPIAMÄNGUD, BARCELONA, 1992. AASTAL

Priit Tasane (vasakult teine) ja Roman Lutoškin (vasakult kolmas) koos kuldmedalid võitnute Stephen Mark Hawkinsi ja Peter Antoniega Austraaliast.

Taasiseseisvunud Eesti sõudjad esindasid Barcelona olümpiamängudel sini-must-valge lipu all juba Eesti Vabariiki.

JÜRI JAANSON

startis taas ühepaadil oma teistel olümpiamängudel. Teine koht eelsõidus tähendas täiendavat lisastarti lohutussõidus (otse poolfinaali pääses ainult eelsõidu võitja), mille J. Jaanson ka kindlalt võitis, edestades teiste hulgas ka oma nende aastate üht peakonkurenti – soomlast Pertti Karpist. Poolfinaalis oli Jüri teine, mis tähendas kohta A-finaalis. Finaalvõistlus aga ei laabunud enam nii hästi – viies koht.

PRIIT TASANE (1964)
ROMAN LUTOŠKIN (1964)

võistlesid Barcelonas paarisaueri kahepaadil. Oma eelsõidus jäädi viie paatkonna hulgas neljandale kohale, mis tähendas edasise võistluse jätkamisvõimalust läbi lohutussõidu. Teine koht lohutussõidus tagas pääsu poolfinaali, kus lõpetati samuti teise kohaga, mis aga tähendas kohta A-finaali stardirivistuses. Heitluses olümpiamedalite pärast tegid Tasane-Lutoškin erakordselt tugeva sõidu, kaotades pronksmedali vaid 52 sajandiksekundiga. Lõppkokkuvõttes neljas koht – tulemus, millist enne olümpiamänge poleks keegi julgenud ennustada.

Priit Tasane auhinnakapis on NSV Liidu tiitlivõistluste 2 kuld-, 1 hõbe- ja 2 pronksmedalit.

Roman Lutoškinil on pärjatud NSV Liidu tiitlivõistlustel 2 kuld-, 3 hõbe- ja 1 pronksmedaliga.

VJATŠESLAV DIVONIN (1970)
TOOMAS VILPART (1971)
TARMO VIRKUS (1971)
MAREK AVAMERE (1970)

esindasid Eesti sõudesporti roolijata neljapaadil. Selle paatkonna esinemine olümpiamängudel jäi tagasihoidlikuks. Pooleminutilised allajäämised nii eelkui ka lohutussõitude võitjatele tähendas osalemist C-finaalis, kuhu oli asja vaid kahel paatkonnal – Eestil ja Rumeenial. Heitluses 13.-14. koha pärast (C-finaali 1.-2.) jäädi konkurentidele alla 3,91 sekundiga, mis võrdus selle paadiklassi vii-

Vasakult: Tarmo Virkus, Toomas Vilpart, Vjatšeslav Divonin ja Marek Avamere.

mase, s.o 14. kohaga olümpiavõistluste sõuderegatil.

Märkus:

T. Helmja, R. Amemanni, G. Kinko, J. Jaasoni, P. Tasane ja R. Lutoškini kõikide saavutuste üleslugemine rahvusvaheliste regattide ja riikide lahtiste meistrivõistluste, juunioride MM-ide, NSV Liidu ametiühingute ja spordiühingute ning juunioride meistrivõistluste ja Eesti

meistriitlite ning auhinnakohtade kokkuarvamine käesolevas informatsioonis nõudnuks täiendavalt paari lehekülge. Seetõttu piirdusin ainult nende tiitlite loendamise, millised kannatavad omavahelist võrdlust, lootuses sellega mitte kellegi sportlikke saavutusi alahinnata.

Materjali koostas: H.-H. Artma.

KOKKUVÖTE 1995. AASTA HOOAJAST

Mihkel Klementsov, ESL-i peatreener

Hooajaks oli püstitatud eesmärk: osaleda 4-5 paatkonnaga MM-võistlustel Tampere, sealjuures ühe paatkonnaga pääseda 8 hulka ja 3 paatkonnaga 12 hulka. Kui nüüd tagantpoolt pihta hakata, siis võib öelda, et ülesande esimese poole, n-õ kvantiteedi osas me täitsime – nimelt esindas Eestit Tampere 5 paatkonda. Kahjuks n-õ kvaliteedi osas me ülesannet ei täitnud – plusspoolele saab kanda Jüri Jaanson'i hõbemedali. Piret Jamnese 14. koht oli keskpärane, ülejäänud MM-ist osavõtjate tulemused peab aga kindlalt kandma miinuspoolele. MIKS NII, sellest edaspidi.

OM-i kandidaatidena alustasid hooaega Jaanson, Lutoškin, Tasane ja Jamnes, kusjuures kolme esimesena nimetatute ettevalmistust toetas ka EOK.

Avalöök hooajale tehti viimase sügisvõistlusega traditsiooniliselt Armada Cupil (1994), kus parimana Jaanson oli teine.

Sügis-talvine ettevalmistus toimus kodustes tingimustes, sh detsembris ja jaanuaris 2 nädalat, veebruaris 3 nädalat Otepääl. ÜKE katsed märtsi alguses näitasid, et nn profid tegid oma paremad tulemused.

Märtsis-aprillis toimus 5-nädalane veelaager Herso-

nis. Siin tegid kaasa ka Vilpart, Kasearu, Tõrva ja Herm – seda klubide kulul. Kuigi probleeme oli nii elamistingimuste, sõõgi kui ka ilmastikuga, sai tehtud hulk korralikku tööd, ning nagu näitas osalemine kohalikul KOHNENKO Mälestusvõistlustel, läks tehtu ka enam-vähem täkke: Jaanson võitis ühepaadil, Tasane oli kolmas, Lutoškin kaheksas. Tüdrukutest oli võitja Herm, neljas Tõrva. Naistest oli Jamnes kuues. Roolijata kahepaadil võitsid Vilpart-Kasearu.

Kodus järgnesid sellele aprilli lõpus Emajõe KV-d, kus ilmnis ka kodus harjutavate ja proffide vahe.

Siitpeale läks harjutamine-võistlemine lahku. Jaanson osales kohe mai algul Kölni regatil, kus mõlemal päeval võitis ning edestas hooaja põhirivaali Mülleri. Kölnis käis õnne katsumas ka Timo Loorits kergekaalu ühepaadil, kuid tema osalemine ebaõnnestus.

Samal ajal osalesid Genti regatil SK "Pärnu" ja Tallinna SK võistlejad. Kahjuks ei ulatunud finaali tase mini neist keegi. Kõige paremini esines Silver Sonntak Sen-B ühepaadil, jõudes ühel päeval poolfinaali, s.t kümne hulka. Need võistlused näitasid ka kahjuks küllalt ilmekalt meie kodustes oludes töö või õppimise kõrvalt harjutavate meeste (poiste) taset.

Kaks nädalat hiljem startisid Duisburgis Lutoškin-Tasane paarisaeru kahepaadil, kus õnnestus jõuda ühel võistluspäeval finaali. Juuni algul osalesime Haze-winkelis Euroopa ühenduse MV-tel, mis ühepaatidele oli ühtlasi MK I etapp. Lisaks

Jaansonile ja Jamnesele, kes osalesid MK-I, osalesid veel Margus Lelle ja Toomas Karotamm paarisaeru kahepaadil. Tase oli nende jaoks siiski liialt kõrge ning vahe tugevamatega suur. Jaanson võitis võistluse, Jamnes oli üheteistkümnes. Korraldajate "apsakas" ei lasknud tal kahjuks teises finaalis startida, et võistelda 7.-12. kohale.

Kahe nädala pärast startisid Jaanson ja Lutoškin-Tasane Prantsusmaa lahtistel MV-tel ning see oli viimatinimetatutele ka selle hooaja parim võistlus – esimesel päeval lõpetati kolmandana, teisel päeval aga tuli ilus võit. Tund aega hiljem tõi Jaanson Eestile ka teise Prantsusmaa meistritiitli. See oli meie koondisele selle hooaja üks õnnestunumaid võistlusi.

Jaanson startis seejärel Atlanta eelolümpial – seal olid põhikonkurentideks ameeriklased ja ukrainlased. Esikoht tuli suhteliselt kindlalt. Vaid nelja päeva pärast tuli aga starti asuda Henleys, kus samuti toimus MK etapp. Ka siin õnnestus kõik konkurendid üks-ühe vastu võistluses alistada. Järgnes kohe MK finaali Luzernis, kuhu pidid saabuma ka Lutoškin-Tasane ja Jamnes. Kahjuks osalesid vaid Jaanson ja Jamnes. Lutoškin oli sattunud autoavariisse ning arstide soovitusel paarisaeru kahepaat ei osalenud. Jaanson pani punkti MK finaalis uue maailma parima tulemusega, Jamnese päralt jäi 15. koht.

See oli meie sõudjatele üks viimaseid esinemisi enne MM-i. Kindlasti võib sinna veel märkida mõnede paatkondade osalemist

"Merevaigust aeru" ragatil Trakais, kuid siin jäi konkurents napiks. Kahjuks ebaõnnestus täiesti ka meie kahe esindaja – Silver Sonntaki ja Timo Looritsa esinemine Sen-B Nations Cupil Gröningenis.

Meie viie paatkonna tulemused MM-il olid teadupärast: M 1x II koht, N 1x - 14., M 2x - 21., Mkk 1x - 21. ja M 4x - 21. koht.

Kokkuvõtteks:

Jüri Jaanson on sisuliselt professionaal. Tänu EOK-i toetusele ja ROK-i Solidaarsusfondi toetusele oli võimalik planeeritu teoks teha. Tekkis kindlustunne ja usk enesesse. Treeningumetoodikas polnud suuri muudatusi. Sõudetehnikat õnnestus stabiliseerida, samas on siingi veel reservi. Läbi tugevate võistluste kadalipu õnnestus saavutada võistluskindlus.

Piret Jamnes: üldkehaline ettevalmistus oli hea. Puudu jääb oskusest oma füüsilisi võimeid rakendada. Just tehnilise ja psühholoogilise ettevalmistuse osas on suur reserv. Loodetavasti aitab viimasele kaasa ka EOK-i tähelepanu stipendiumi näol.

Roman Lutoškin ja Priit Tasane: kõige suurem küsimärk hooajal. Talvine ettevalmistus läks täkke, samuti kevadine laager ning esimesed rahvusvahelised regatid. Pärast Lutoškini avariid aga kaotati pea. Kuna ei saadud esineda planeeritud võistlustel, oldi MM-i suhtes teadmatutes. Sügav enesepiitsutus ja emotsioonide üleskeeramine viis läbikukkumiseni. Iseloomuliku joonena võib esile tuua seda, et mitme hooaja

vältel ollakse suhteliselt heas hoos hooaja esimesel poolel, teine pool aga ebaõnnestub. Siin oleks ka vihe meetodika muutmise vajadusele. Samuti tuleb kontrollida just taastustreeningute läbiviimist – tundub, et need on ebaefektiivsed. Samuti olen veendunud, et sisuliselt profisportlasena oleks olnud võimalik vältida olukorda, millesse satuti.

Timo Loorits ning Silver Sonntak, Jaanus Strikholm, Toomas Karotamm

ja Margus Lelle: sisuliselt amatööridena töö ja õppimise kõrvalt harjutajad. Nende MM-ile saatmine oli eelkõige n-õ poliitiline otsus. Kahjuks osutus taseme vahe väga suureks ning ma ei ole sugugi kindel, kas otsus oli õige. Siit koorubki praeguse hetke üks meie valusamaid probleeme – kuidas oleks võimalik luua tingimusi noorte ja Sen-B klassi sõudjatele. Nagu teame, on senised tipud veel kõik pärit sellest ajast,

kui käis nn totaalne ettevalmistus. Praegu meil sellised võimalused puuduvad.

Samas tuleb tõdeda ka seda, et spordiga tegelemine on vabatahtlik ning iga inimese eesmärgid peaksid olema eelkõige tema enda seada. Klubi, ESL-i ja riigi osa on siin võimaluste piires kaasa aidata.

Üllatav on aga see, et kuigi praegu klubi ja liidu tasandil pole võimalik vajalikku ettevalmistust läbi viia, siis näiteks Spordigümnaa-

siumi tööga liitumisest ei ole klubid huvitatud, kuigi see looks laiemaid võimalusi.

Uuendusena pakkusin välja individualiseerida toetust konkreetsetele sportlastele, määrates neile nimelised treeningustipendiumid.

Samuti olen veendunud, et peame taas elustama ülikoolide juures sõudmisega tegelemise võimalused.

JUUNIORIDEGA POZNANIS

Jaak Tuuls, ESL-i peasekretär

1995. aasta juunioride, meie terminoloogia järgi rohkem küll noorte (kuni 18 aasta vanuste) Maailmameistrivõistluste läbiviimise paigaks valiti Rahvusvahelise Sõudföderatsiooni, FISA Kongressil 17. augustil 1991. aastal Viinis 5 kandidaadinud linna – Linzi (Austria), Zagrebi (Jugoslaavia), Strathclyde (Šotimaa), Hazewinkeli (Belgia) ja Poznani (Poola) seast Eesti sõudjatele kõige kättesaadavam ja "taskukohasem" Poznan.

Poznan on alates 1990. aastast kujunenud meie kõige tihedamaks läbisõidupaigaks teel Lääne-Euroopasse, regattidele ja tiitlivõistlustele ning sõit sinna, eriti Sõudeklubi "Pärnu" ju-

hatajale, väsimatule bussijuhile Arvo Looritsale, on koduselt tuttav. Kohalejõudmise kiirus ja mugavus sõltub muidugi peamiselt Lazdijai "pudelikaela" läbimisest Leedu-Poola piiril.

Startisime Eesti koondisega koosseisus Katrin Herm ja Moonika Tõrva Pärnu "Kalevist", Anton Mihhejev, Andrei Šilin ja Dmitri Vassiljev Narva Laste-Noorte Spordikoolist, treenerid Reet Palm, Valeri Osma-kesku, Sergei Lvov, rahvusvahelise kategooria kohtunik Jüri Kamenski ja esindajana allakirjutanu, Pärnust 30. juuli varahommikul. Vaatamata sellele, et seekord Sõudeklubi "Pärnu" noori koondisesse ei kuulunud, sõitsime ikkagi juba kolmandat aastat järjest nende armsaks saanud Mercedes-bussiga, roolis eespoolmainitud väsimatu igiliikur Arvo Loorits.

Poznani jõudsime vipe-rusteta järgmise päeva pärastlõunal. Minule, kes ma just siin 1972. aastal Malta kunstlikul veehoidla oma esimesed edukad rahvusvahelised stardid tegin, kutsus taaskohtumine esile

palju nostalgiasit kantud mälestusi. Olime siin ju Eesti kaheksapaadil Poola olümpiakoondise järel, kes hiljem teatavasti Müncheni Olümpiamängudel finaali pääses, napilt teised.

Võrreldes 1972. aastaga oli Malta sõudestaadion tundmatuseni muutunud. Praktiliselt linna keskel asuva 2,3 km pikkuse veehoidla ümber oli rajatud stiilne spordikompleks kõige vajalikuga, väga asjaliku tribüüniga ja ühtlasi välja-kaevatud pinnasest vormitud suvise, 180 meetri pikkuse, kunstkattega kaetud slaalominõlvakuga. Sellel sõitmine ja suuskade laenutamine oli MM-ist osavõtjatele tasuta ning seda võimalust siis meie võistkonna liikmed ja treenerid nelja päeva jooksul ohrtrasti ka kasutasid.

Eriti unustamatu mulje jättis aga võistluste avamine, mis oli väljapeetud klassikalises stiilis, alates valgeks värvitud plottidest, kombineeritud lojuva päikese- ja prožektorivalguse taustal mängivast suurest puhkpilliorkestrist, laulusolistidest, mustades minisee-

likutes trummitüdrukutest kuni linna kohal avaneva programmeeritud ligi pooltunnise ilutulestikuni välja.

Kuumad päikesepaistelised suvepäevad tõid vanasse ajaloolisse messilinna kokku 791 noorsõudjat, 56 rahvusliku sõudeföderatsiooni esindajat, kes võistlesid 242-l paadil – poisid 164-l tüdrukud 78-l. Nime- tatud arvud on ka ühtlasi siiani peetud juunioride MM-võistluste rekordarvud. Kõikides poiste sõitudes toimusid poolfinaalid, kaasa arvatud roolijaga nelja- ja kahepaat, millised seoses olümpiaprogrammist välja arvamise- ga täiskasvanute MM-võistlustel eriti populaarsed ei ole. Kõige arvukamalt, kokku 32, oli poiste paarisauerulisi kahepaate. Meid esindas siin Narva duett. Nende treeningukaaslasel Anton Mihhejevil, kellel need olid juba kolmandad Maailmameistrivõistlused ühepaadil, tuli vastu seista konkurentidele 30 riigist. Seevastu Pärnu tüdrukud paarisauerulisel kahelisel, kus oli registreeritud 11 alust, oleks olnud huvitatud võib-olla rohkemast ja

tihedamast konkurentsist.

Narvalaselt Anton Mihhejevilt, kes mullu Münchenis oma tuttuue "Empacher"-paadiga kohanematuse tõttu ainult 18. kohale jäi, lootsime vähemalt 1.-6. kohale pääsemist, hea mineku korral isegi medalit. Lootust õigustasid tema esikohad Hamburgi rahvusvahelisel noorteregatil ja sellega võrdne võistlus Peterburis Venemaa esinumbriga Anton Sjomaga. Ka loosimisel leidis kinnitust põhimõtte, et õnn soosib tugevaid, sest eelsõitu sai ta vastasteks ainukese põhjanaabrite esindaja, vähetuntud Denis Leino, filipiinlase, lõuna-aafriklase ja samuti tundmatu "jänki". Reaalne võit tähendanuks pääsu otse poolfinaali vähemalt esimese 12 hulka.

Siis aga, eelmise päeva õhtul, üllatas treener Valeri Osmakesku ebameeldiva teatega, et poiss oli joonud kuumuse leevendamiseks jääkülma Coca-Colat ja vaevleb nüüd palavikuga angiinis, kurgumandlid paistes. Arsti meil endal kaasas ei olnud ja nii püüdis treener kuuma joogi ja kohapealt muretsetud rohtudega teha oma parima, kuid ega angiin nii kergesti järele ei anna, seda enam, kui on tegemist tippvormi viidud organismiga. 2. augusti lõunaks kell 12.30 oli Anton stardis psüühiliselt valmis, kuid valutava kurguga ja valulise neelamisega. Algu kulges ilusasti, esimesel 1000 meetril juhtis ta kindlalt ligi 2-sekundilise edumaaga, kuid distants on teatavasti 2 km pikk. Veel 1400 m kohal oli liidripositsioon kindel, kuid siis hoog järsult langes (nagu Jüri Jaansonil 1994. aastal Indianapolis), jõud kustus, ja punase laterna osast päästis ainult filipiinlase

kaugele mahajäämine. Sõidu võitis soomlane kuuest eelsõidu võitjast kõige nõrgema ajaga. Jäime lootma, et lohutussõidu ajaks Antoni tervis paraneb, abi saime ka võistluste arstilt. Tegelikult aga kujunes lohutussõit eelsõidu täielikuks koopiaks, ainult selle vahega, et nüüd oli Anton päris viimane, ning konsulteerinud võistluste ja FISA arstiga, otsustasime edaspidistest startidest loobuda. Pärast tihedaid poolfinaal- ja finaalsõite sai kõige prestiižikama kuldmedali omanikuks sakslane Marcel Hacker tulemusega 7.00,05, järgnesid sloveen Luka Spik 7.02,69 ja venelane Anton Sjoma 7.05,31 – kõik võrdväärsete vastased. Kahju! Kui meie sportlase haigestumise põhjus oli meist endist johtuv, siis kahjuks suuremal määral tuli tohtritel tegemist teha hoopiski tõsisemate probleemidega. Nimelt varjutas korraldajate ennastalgavaid pingutusi fakt, et võistluspaigast 10 minuti jalgsikäigu kaugusel asuvate ühiselamute (kus noored ühise perena majutatud olid) ühest sööklast said 30. juuli õhtusöögist paljud võistlejad tõsise toidumürgituse, millega kaanes kõrge palavik ning gripsarnased pea- ja lihasevalud. Ametlikult teatati 1. augusti hommikul, et keedetud munade lisandiks kasutatud majoneesi seest leiti salmonellapisik. Õhtused esindajate koosolekud kujunesid turmtuleks orgkomitee ja FISA juhtkonna pihta. Eriti olid kannatada saanud Suurbritannia, Austraalia ja Kanada võistkonnad. Programm tuli ümber teha, et terved sõudjad saaksid teises sõidus asendada vales vaevlevaid võistkonna kaaslasi. Nüüd ilmnes, kui võrd tõsiselt ja professionaalselt oldi Maailma-

meistrivõistlusteks ette valmistatud, ega üle ookeani niisama puhkama ei lennatud – FISA käest nõuti otsemaid sõidukulude kompenseerimist. Noortele, kes ju ainult üks kord elus on 18-aastased ning mitmeid aastaid oma tipphetke oodanud ja selleks valmistunud, oli see traagiliseks löögiks ja suureks pettumuseks. FISA oktoobrikuu infobülletäänis avaldati kogu juhtumi kohta pikem artikkel pealkirjaga "Lahingud mitmel rindel Poznanis", kus oli märgitud, et 80 sõudjat olid haiged ja 11 neist hospitaliseeritud.

Kuid nüüd tagasi meie väikeseliikmelise delegatsiooni võistlemise juurde. Nagu juba märgitud, oli tüdrukute paarisauerulisi kahepaate ainult 11, ning kõik olid nimekate sõudemaade esindajad ja kindlasti ka ennastalgavalt ette valmistunud. Ka meie ekipaaž oli treener Reet Palmi juhendamisel parima ettevalmistuse saanud, kaasa arvatud lõunalaager Herzonis. Puudus oli vaid heast paadist.

Eelsõidus, kust edasi kohe 1.-6. hulka pääses võitja, saadi Austria ja Prantsusmaa järel kolmas koht kokkuvõttes 7. ajaga 7.40,85, teises sõidus neljandaks jäänud Venemaa resultaadi 7.39,66 järel. Lohutussõidu loosimine andis lootust (vene paatkond sattus teise sõitu), finaali pääsuks tuli olla esimese kahe hulgas. Võistkonna kaaslased ja treenerid jaotati kaldale lõikude kaupa ergutama. Alguses paistis õnn meie tänavasse pöörduvat, aga lõpp tuli ikkagi kuidagi tuimalt ja finišitabloole ilmusid kirjad: 1. NED 7.04,57; 2. SWE 7.12,61; 3. EST 7.13,99. Niisiis finaaliuks rootslannade järel sul-

gus 1,38 sekundiga. Teisest sõidust oli esimene väljajääja Itaalia (7.05,94) ja Prantsusmaa järel Venemaa (7.11,94). Finaalide päev eriliselt üllatusi ei valmistanud, kulla ja hõbeda jagasid omavahel eelsõitude võitjad Saksamaa 7.19,69 ja Austria 7.22,46, järgnesid lohutussõitude võitjad Holland 7.24,92 ja Itaalia 7.33,52 ning Rootsi 7.34,70 ja Prantsusmaa 7.36,39. Ka finaalis 7.-11. kohani säilis eelnevates sõitudes ilmnenud vaherkord: Venemaa võitis 7.32,02; 2. Eesti 7.35,26; 3. Poola 7.38,84; 4. Hispaania 7.42,10; 5. Slovakkia 7.58,50. Kaheksas koht on tubli koha võrra kõrgem kui aasta varem Münchenis, ja eessõudjal Katrin Hermil on võimalus üritada tänavu veel Šotimaal. Kuid ikkagi jäi väike okas hinge – oluks parem paat ja seisnuks ergutus hõikav treener lohutussõidu ajal finišile lähemal...

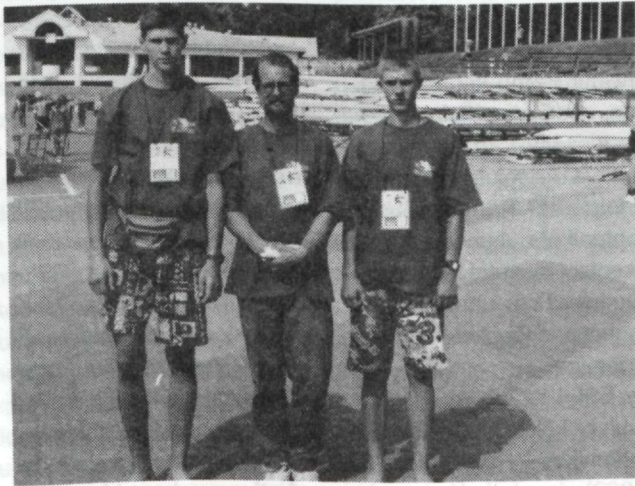
Möödunud sõudesuve tugevuselt kolmas, Narva poiste paarisaueruline kahepaat sõitis oma sõitu. Lõpuks platseeruti 23-ks – kaks kohta tahapoole kui vanemad "ametivennad" Tampere, jättes selja taha siiski 8 paatkonda. Rahvusvaheliste võistluste kogemusi saadi nelja sõidu võrra juurde. Praegune sõudjakeskne MM-võistluste süsteem on selline, et kõik võistlejad lõpuni välja ja saavad oma koha. Ajakirjanikele ja pealtvaatajatele on aga kõikides eel- ja vahesõitude rägastikus raske orienteeruda ning pikaks venivad päevad on igavad ja tähelepanu hajutavad.

Oodatud finaalpäev, laupäev 5. august, tõi kõige rohkem rõõmu sakslastele. Tervelt 9 korral ületasid nende alused pungil täis

tribüünide ees lõpuliini esimesena, kaks kulda läks "roheline" mandri esindajatele, ühel korral tuli pjedestaali kõrgemale astmele astuda taanlastel, itaallastel ja

prantslastel. Medaleid võitsid üldse 18 riigi sportlased. Kui analüüsida eelmiste aastate tulemusi ja teha võrdlusi ka Maailmameistrivõistlustega Tampere,

Poiste paarisaerulise kahepaadisõudja Andrei Šilin ja Dmitri Vassiljev koos oma treener Sergei Lvoviga.

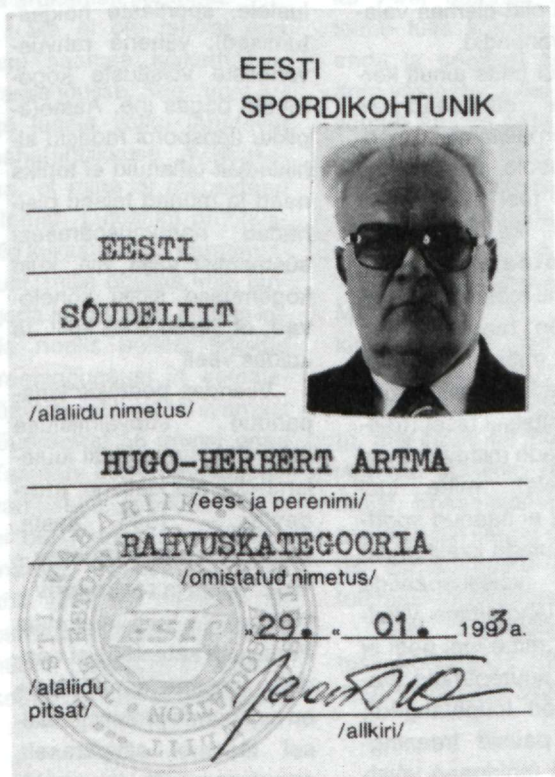
siis tundub, et tõsiselt võetavatel sõudemaadel on kindlates paadiklassides välja kujunenud "heas kätes olevad" projektid. Naiste roolijata neljapaadil võitis Austraalia nii Poznanis kui ka Tampere, samuti võitis Itaalia meeste ja Saksamaa naiste paarisaerulisel neljapaadil ning Saksamaa meeste kaheksapaadil. Aegade võrdlused noorte ja vanade vahel mahuvad intervalli 10-15 sekundit.

Kokkuvõtteks. Noored on meie tulevik, lisaks harmooniliselt arenenud ja tublide ühiskonnaliikmete kasvatamisele, mille viimaseks tõenduseks on Tiit Kohvi ennastsalgav tegutsemine Leedu sõjaväeatašee päästmisel põlevast autost, vajame ka oma ala elujõulisuse

kindlustamiseks, traditsioonide jätkamiseks, aktiivi, treenerite ning sõudjate eneseteostuseks tippsõudmist ja medalivõite. Oleme püüdnud võimaluste piires noorte treenereid maailma asjadega kursis hoida ja kogemusi selleks peaks olema piisavalt. Võimalused 20 – 30-liikmeliste rühmade lõunalaagritesse saatmiseks ja aastaringseks tsentraliseeritud ettevalmistuseks on möödunud, kuid ka olemasolevad tingimused lubavad meilt nõuda rohkemat. Märksõnad "valik", "koormused", "planeerimine", "spordigümnaasium", "eriklassid" ei ole maailmapraktikast kuhugi kadunud.

SÕUDEKOHTUNIKE TÖÖAASTA

Hugo-Herbert Artma, ESL-i žürii esimees

Enne 1995. a hooaja lahtikirjutamist tuleb õiendada üks vana võlg 1994. a hooaja TB 1x eraldistardis toimunu kohta. Stardikohunik lähetas võistlusdistantsile 8 võistlejat minutilise intervalliga, arvestamata, et üks võistleja ei tulnud starti. Kuna võistluste sekretär ei olnud teadlik aja-vahe muudatustest, läks kahe viimasena startinule (P. Lohu ja E. Trump) tegelikust tulemusest kirja minuti võrra suurem aeg, mis hilisemal kontrollimisel kinnitas, et nimetatud võistlejad pidanuksid startima FA võistlussõidus. Ka asjaosaliste esindajad (SK "Kalev" ja SK "Pärnu") reageerisid juhtunule vahetult alles pärast FA finišit. Võimalusis tekkinud vea korrigeerimiseks oli kaks: tühistada TB

1x FA tulemused ja korraldada uus FA võistlus või jätta võistlustulemused jõusse. Žürii otsustas viimase variandi kasuks, olles arvamusel, et kolmele esikohale tulnu (K. Herm, M. Tallo, P. Urmsalu) sportlikku tulemust ei oleks FA ümbersõitmine mõjutanud, küll aga loonuks kahele FA-st väljajäänule soodsamad tingimused, kui võrd nad esimese FA võistlussõidu ajal puhkasid. Kuigi žürii otsus ei ole vaidlustatav, ei ole kirjeldatud juhtum mitte millegagi õigustatav. Žürii on veendunud, et niisugused "apsud" ei kordu. Ühtlasi peab žürii otstarbekaks, et ühes paadiklassis 12 või väiksema arvu võistlejate/paatkondade eelregistreerimise korral on soovitatav kasutada klassikalist vari-

anti – kahe poolfinaali korraldamist.

1995. a hooajal osalesid sõudekohtunikud 11 võistlusel kokku 19 võistluspäeval. Hooajal tehtut võib seekord pidada kordaläinuks, kuigi Eesti MV-tel tuli lahendada M 1x sõidus Tartu esindaja kirjalik protest võistlussõitu saatnud arbiitri J. Kamenski tegevusest tingituna võistlussõidu tulemuste kinnitamise tühistamiseks. Tulenevalt situatsiooni kirjeldusest otsustas žürii esitatud protesti tagasi lükata ja kinnitada võistlussõidu tulemused finišeerimise tegelikus järjekorras. J. Kamenski on igati asjatundja ja äärmiselt korrektne sõudekohtunik. Tema peamiseks puuduseks on aga liigne leebus, mistõttu ta püüab vältida arbiitritele antud volituste kasutamist võistluste käigus tekkinud olukorra lahendamisel, võistleja hoiatamisel ja sellele

järgneda võiva karistuse – võistleja eemaldamise antud võistlussõidust – rakedamist. See tekitaski nimetatud M 1x võistlussõidusituatsiooni, kus Tartu esindaja pidas vajalikuks protest esitada. Žürii istungil juhiti J. Kamenski tähelepanu niisuguse "heasüdamlikkuse" tagajärjel tekkida võivatele asjaoludele ja tehti talle vastavasisuline ettekirjutus.

Kokkuvõttes tegutses hooajal 18 litsenseeritud sõudekohtunikku registreeritud 23-st. Eesti sõudekohtunikke esindas Tampere MM-il Peeter Mardna ning Venemaa MV-tel Juri Kamenski, kes ühtlasi sooritas 1. augustil Poznanis FISA litsentsi korduseksamid.

Vabariigis korraldatud võistlustel teenisid enim punkte Krista Kungla – 10, Ülo Tõlp – 8, Evi Lepik – 6. Nimetatutele järgnesid Kalju Perner – 5, Piret Artma, Henn Elmet, Urmas Hein,

Juri Kamenski, Birgit Strikholm, Esta Variko – 4, Peeter Allas ja Merle Morrisson – 2 ning Olga Allas – 1 punktiga. Sõudekohtunike pingerea paikapanemisel ei arvestanud žürii "Viljandi paadimehe" (ühtlasi ka Viljandi MV-d), ESS "Kalevi" MV-i ja Pärnu linna juunioride esivõistlusi ning senioride MV-i, mis annaks teatava eelisolukorra esmajärjekorras Pärnu sõudekohtunikele, kuivõrd kõigil litsentsi omavatel kohtunikel puuduvad sel juhul võrdsed tingimused lõppkokkuvõtete tegemisel.

ESL-i žürii koosseisu kuulub kaks FISA-litsentsi kohtunikku – Peeter Mardna (1999) ja Juri Kamenski (1999), kuus rahvuskategooria, neli A- ja B-litsentsi omanikku ning 7 C-litsentsi kohtunikku. 1995. a omandas C-litsentsi Anne Freimuth Viljandist.

Oma ühe põhilise ees-

märgi – FISA kohtunike atesteerimise ja litsentsi pikendamise – žürii täitis, kuivõrd P. Mardna ja J. Kamenski pikendasid oma litsentsi kehtivusaega. Seni ei ole aga suudetud juba mitmendat aastat järjepanu suunata ühtegi meie kohtunikku FISA vastavale eksamile kõrgeima õigusjärgu sõudekohtuniku tiitlit taotlema. Vaatamata meie kohtunike vähestele sidemetele rahvusvahelisel tasandil, olen veendunud, et ESL-i žüriiliikmete praegune klassifikatsioon, erialased teadmised, oskused ja kogemused on täielikult piisavad ühe esindusliku rahvusvahelise tasemega sõudevõistluse korraldamiseks Eestis.

1996. a hooajaks soovin kõigile sõudekohtunikele edu nende raskel, vajalikul ja täpsust nõudval tööpostil!

TOIMETAJA VEERUD

Aasta 1995 on tänaseks ajalugu. Et mõeldalainut lahti mõtestada, tuleb keerata aja lehekülgi tagasi, 1993. a lõppu, s.o perioodi, mil ESL koostas perspektiivplaani 1996. a Atlanta OM-idele ettevalmistamiseks ja neil osalemiseks.

Selles programmis seati põhieesmärgiks 3-4 paatkonna osavõtt Atlanta OM-ist, neist kahe paatkonna pääs 1.-6. koha ja ühe paatkonna pääs 7.-12. koha võistlustele. Ma ei puuduta programmi analüüsivat, sisesejuhatavat osa, kus on kenakesti järjestatud meie sõudmise tugevad ja nõrgad küljed, küll aga peatükis mõne fraasiga **eesmärgi saavutamise teid** (programmi III peatükk) ja **ettevalmistamise etappe** (V

peatükk) käsitleval osal.

Mis puudutab selle programmi III peatükki, siis mõnan, et kõik 8 alapunkti sihiks seatu on, arvestades meie võimalusi ja olemasolevaid tingimusi, täidetud. Arvude keeles – **sajaprotsendiliselt**, s.t tagati koondislaste professionaalne ettevalmistus; tõsteti treenerite kvalifikatsiooni; suunati treeningprotsesse kooskõlas kaasaja teaduse ja meetoodika nõuetega; oli olemas võimalus tehnikaelemente üksipulgi analüüsida (video vahendusel); oli tarvilikul tasemel meditsiiniline teenindamine; toimusid "kolm vaala" – informatsioon, kommunikatsioon ja tagasiside; sportlastele kindlustati korralik toidulaud; treeningute tehniliseks läbi-

viimiseks olid olemas vajalikud abivahendid.

Soovist mitte ainult kergekäelise sõnaseadmise üleva uperpallitamisega positiivse poole üleskiitmise libastuval teel käia, tahan siinjuures ka eespoolse "**sajaprotsendilisuse**" mõiste lahti mõtestada. Ajaloolise tõe huvides pean lisama, et mitte alati ei suudetud tagada ettevalmistuse professionaalset taset (treeningupaikade mittevastavus tippnõuetele); mitte igal treeningul ei saanud sportlased kasutada kvaliteetset inventari (võistluspaatide varasem lähetamine võistluspaika); mitte igal pool ei olnud toit suurepärase (varekevadised lõunalaagrid); pikemad pausid treeningprotsessis (sõiduuaeg võist-

lustele, sportlaste haigestumised); vähene rahvusvaheliste võistluste kogemuste pagas jne. Aastatepikku tippspordi radasid sihikindlalt tallanud ei tohiks need ja mõned teised pishädad harjumuspärasest süsteemist välja viia, kuid kogemused siiski kõnelevad, et viivad ikka küll! Ja kuidas veel!

Viiendas peatükis kirjapandud ettevalmistuse etapid kannavad küll luulelambelisi alapealkirju: **juurdeviiv** – 1994. aasta, **komplekteeriv-kinnistav** – 1995. aasta ja **realiseeriv** – 1996. aasta, kuid vaatamata Pegasuse kabjalõögist saadud inspiratsiooniüllitisele on kirjapandu professionaalsel tasemel sihipäraselt, samm-sammult ja punkt-

punktilt paika pandud ter-
viklik programm, täitmaks
peaesmärgi – 3-4 paat-
konna jõudmist Atlantasse.

Kahjuks ei ole selles
peatükis ettenähtu realiseeritud
täies ulatuses. Passiva –
ESL-i ja klubide bilansi
paremale poolele jäid juu-
nioride ettevalmistamise
metoodiline lähendamine
seenioride programmile;
uute, võimekate paatkonda-
de komplekteerimine reservi
arvelt; vähesed õppe-tree-
ningkogunemised; napid
koondislaste (seeniorid+
juuniorid) osalemised mai-
nekatel, konkurentsi paku-
vatel rahvusvahelistel regat-
tidel jms. Seega peab (kah-
juks!) tõdema, et nii juurde-
viiv kui ka komplekteeriv-
kinnistav etapp pehmelt
õeldes – nurjusid! Nähta-
vasti jäi programmi sisse
kirjutamata üks vaheetapp –
taganttõukav-innustav,
milline oleks ehk enam ko-
hustanud, ergutanud, ka
rohkem võimaldanud ja tõi-
seid tegijaid pannud oma
ettevalmistusse agaramalt
ja arukamalt suhtuma.

Ma ei ole fatalist ega
usu saatuse kõikemäära-
vasse jõusse. Seepärast är-
gu lugeja võtku järgnevat
pahatahtlikkuse avalduse-
na, et mina ei respektee-
ri Roman Lutoškini autoava-
riid kui juhuslikku paratama-
tust, mille ohvriks võib lan-
geda iga surelik, ning ei kii-
da heaks sellest tingitud
treeningupausi ja eemale-
jäämist mõnest tähtsamast
jõuproovist 56 päeva enne
Tampere MM-i. Nõustun ar-
vamusega, et tippsportlane
ei ole munk, kuigi "Deka-
meroni" lugedes ei julgeks
küll väita, et munklus on
puritaanliku eluviisi süno-
nüm. Seesugust eluviisi
keegi vist küll üheltki sport-

laselt ei nõua. Küll aga meil,
lihtsurelikel, on õigus nõu-
da, vähemalt loota, et meie
lemmikud igas olukorras
tegutsevad arukalt ja läbi-
mõeldult – seda ka pärast
jaaniõist pidutsemist.

Nimetatud avariid oli ai-
nult, ja ainult R. Lutoškini
mõtlematu teguviisi taga-
järg, mis praktiliselt nullis
paarisaeru kahepaadi kõik
ponnistused kõige täht-
samal – Tampere MM-il,
olümpiamängude esimesel
kvalifikatsioonivõistlusel.

Treener Matti Killingu
kinnituse kohaselt ("Eesti
Päevalehe" "Spordileht"
6. veebruar 1996. a) on
ettevalmistusprogramm
käivitunud täie hooga. Nii
see, kui ka meeste (R. Lu-
toškin – P. Tasane) näidud
viimastel kontrollkatsetel lu-
bavad eeldada, et kolmel
viimasel aastal untsuläinut
saab kuhjaga korvata OM-i
Euroopa kvalifikatsioonire-
gatil 7.-9. juunil Luzernis.
Mehed on selleks suute-
lised!

Kui samadel võistlustel
ka Piret Jamnes suudab
toime tulla kõigepealt ise-
enda ja seejärel ka kõigi
oma vastastega (teine koht
võrdub Atlanta pääsmega),
siis on komplekteeriva-kin-
nistava etapi miinimumprog-
ramm – 3 paatkonda OM-ile
– täidetud. 1995. a hooaja
viimased võistlused, eriti
MM-i C2 ja FC stardid
kinnitasid, et P. Jamnes on
üle saanud pärssivast au-
kartusest konkurentide vas-
tu, mis lubab tal loota oma
võimete täielikku realiseerimist.
Eneseleidmine ene-
seületamise kaudu on spor-
dis esmajärguline kõrgete
tulemusteni jõudmisel!

Eesti Sõudeliidu juha-
tuse koosolekul 29. juunil
1995. a kinnitati MM-i koon-

dis. Sellele nimekirjale
(M 1x, M 2x ja N 1x) lisati
veel ESL-i peatreener
Mihkel Klementsovi ettepa-
nekul M 4x – Jaanus
Strikholm, Silver Sonntak,
Margus Lelle ja Toomas
Karotamm. Loomulikult ei
suutnud amatöörspordlas-
test koosnev neljapaat seis-
ta vastu proffide väele ja
võimule. Tulemus – viima-
ne, 21. koht.

ESL-i otsus, arvestades
MM-i võistluspäiga – Tam-
pere – lähedust, oli suuna-
tud tulevikku, tuginedes
noormeeste taatele ja püüd-
lustele. Kahest viimasest jäi
siiski väheseks. Paatkond ei
osalenud enne MM-i ühelgi
arvestataval rahvusvahelisel
regatil, võrdlemaks oma või-
meid tippklassi kuuluvatega.
Sedamoodi tähendas paat-
konna osalemine MM-il
tundmatus kohas kinnisilmi
vettehüppamisega. Kui
meie omal ajal lähetasime
Barcelona OM-ile nn tulevi-
kupaatkonna – meeste roo-
lijata üksikaerulise nelja-
paadi, siis peeti silmas ka
perspektiivi, lootuses et too
koosseis kogus OM-il "tuule
purjedesse", et siis järg-
mistel aastatel (1993-1996)
oleks meil arvestatav, suuri
tegusid tegev paatkond. Tä-
naseks seda paatkonda
enam ei ole. Narvalane
Vjatšeslav Divonin on pä-
rast OM-i võistelnud ühe-
paadil, kuid Jaanson-Lutoš-
kini-Tasase vastu tema või-
med ei küüni. Narvalastest
komplekteeritud suuremate
paatkondade koosseisus
pole V. Divonin samuti löögile
pääsenud – vaid üksikud
medalikohad Eesti
meistrivõistlustel. Eesti vii-
maste aastate vaieldamatult
parim ja sisusitkem üksik-
aerusõudja viljandlane Too-
mas Vilpart on pärast OM-i

proovinud koossõitu küll
olümpiapäevade paadikaas-
lase Tarmo Virkusega
(1993), küll iginoore sõude-
veterani Juhan Paaloga
(1994), küll Toomas Kase-
aruga (1995), istunud ka
suuremates paatides (4-,
4x, 8+), kuid "õiget minekut"
ei ole leidnud. Võimeka
Toomas Vilparti õnnetus
seisab eelkõige selles, et
tema tipptegemise aeg
möödub kasutult perioodil,
kus terves vabariigis ei leidu
talle võrdväärset paari-
meest!? Kaks Vilparti rooli-
jata kahepaadis võiksid tõe-
poolest imet teha! OM-i nel-
janda mehe – Marek Ava-
mere – nime kohtame vii-
mati 1993. a Eesti MV-te
lõpuprotokollis. Seega puru-
nesid "tulevikuneljasele"
ülesehitatud lootused. Ei
tahaks, et paarisaeru nelja-
paati kummitaks sama saa-
tus, sest see oleks suureks
(järjekordseks!) kaotuseks
Eesti niigi nappivale sõude-
sportlaste arvulisele koos-
seisule.

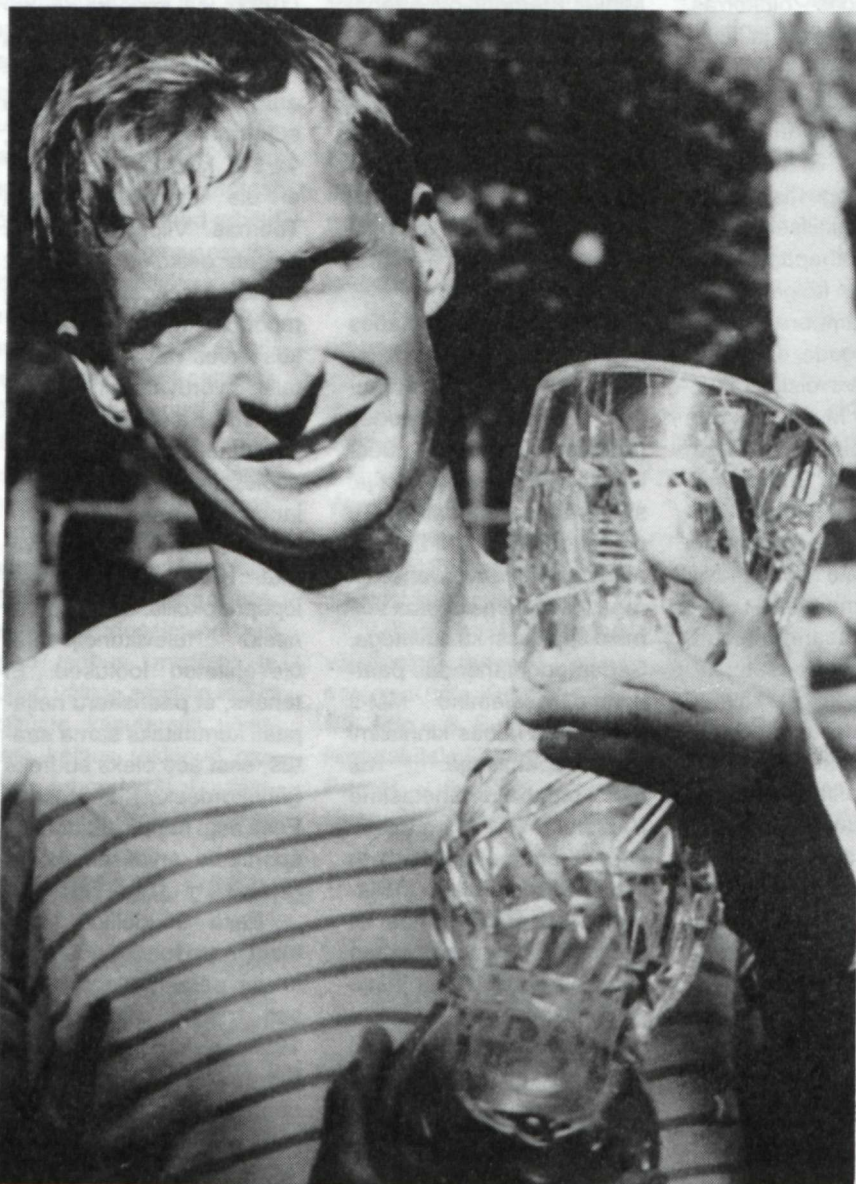
Eesti Sõudeliidu juha-
tusel ja treenerite nõukogul
tuleks pärast Atlantat tõi-
selt "ajusid ragistada" ja
1993. a koostatud "Eesti
Sõudeliidu perspektiivprog-
ramm 1996. a Atlanta olüm-
piamängudeks" üksipulki
läbi arutada, liita ja lahutada
kõik plussid ja miinused,
üles otsida puudujääkide
tekkimise kohad ja neid
põhjustanud tegurid, teha
vastavad järeldused ning
kokku seada aja- ja asja-
kohane, reaalsusele tuginev
programm 2000. a OM-i
sõuderegatiks ettevalmis-
tamiseks.

Ärme unustame – Atlan-
tas ei toimu Olümpiamän-
gud viimast korda!

JÜRI JAANSON – MAAILMAKARIKA VÕITJA

Mihkel Klementsov, ESL-i peatreener

Jüri Jaanson võidetud Maailmakarikaga.

Nagu me teame sõudmise lähiajaloo, toimusid esimesed MK võistlused 1990. aastal. Jaansonil õnnestus oma hiilgehooajal see prestiižikas võistlus kokkuvõttes võita ning minna seega ajalukku. Aastate jooksul on seda võistlust püütud läbi viia mitmeti – varieerunud on etappide toimumispaigad ning nende arv. 1995. aasta MK võitja selgitati nelja etapi kokkuvõttes: I etapp – Hazewinkelis, II – Pariisis, III – Henleys, IV – Luzernis. Tänavusel MK-I katsetati eelvõistlustel "timetriali" ehk eesti keeles lihtsalt eraldistardist sõitu aja peale. Seda püüti teha suu-

rema objektiivsuse huvides, kuid paljudele tippsõudjatele see ei meeldinud.

Esimesel etapil Hazewinkelis õnnestus Jüriil läbida kõik sõidud n-õ puhaste paberitega – ta võitis nii aja peale sõidu, seejärel eelsõidu, poolfinaali kui ka finaali. Juba poolfinaalis kohtusid kolm selle hooaja suurt – Jaanson, Cop ja Müller. Sellises järjestuses ka lõpetati. Finaalis oli järjestus sama mis poolfinaalis, vahe oli ainult selles, et finaalsõidus juhtis Jüri võistlust algusest lõpuni, kusjuures võit ei tulnud sugugi kergelt. Suur-

üllatusena jõudis finaali ka egiptlane Aly Ibrahim, kes tõestas ka hilisematel võistlustel, et see polnudki juhus.

Kuna ühtlasi peeti ka Euroopa Ühenduse MV-d, siis oli võistluste korraldus kõrgetasemeline. Autasutamise viis läbi Flandria Valitsuse Minister-President Luc Van den Brande.

Kaks nädalat hiljem asuti selgitama Pariisis Prantsusmaa lahtiste MV-te võitjaid ning ühepaadil oli see ühtlasi MK II etapp. "Timetrialis" võttis siin võidu Müller, Jaanson oli kolmas – tugeva taanlase Hanseni järel. Eelsõidus edestas Jüri Copi, poolfinaalis jäi aga alla Müllerile, lunastades siiski koos Alyga finaalkoha. Finaal pakkus pealtvaatajatele parasjagu närvikõdi – veel 500 m enne finišit juhtis kindlalt Müller, viimasel distantsineljandikul aga lülitas Jüri sisse viimase käigu ning sellele spurdile polnud vastastel midagi vastu panna. Seega järgnes Euroopa Ühenduse meistritiitlile ka Prantsusmaa meistritiitel.

Vahepalana osales Jüri Atlanta eelolümpial, et seejärel osaleda MK III etapil – Henley Kuninglikul regatil.

Minu ettekujutus sellest kuulsast võistlusest baseerus vaid teiste inimeste juttudele. Kõik see, mis aga toimus sellel regatil ja kogu väikeses Henley On The Thames linnakeses nädala vältel vääraks küll teravamalt sulge kui minul. Nii võistlejad, pealtvaatajad, korraldajad, külalised – kogu linna rahvas elas nädal aega täiesti selle ürituse rütmis. Kindlasti soovitsaksin meie poliitikutel, kes soovivad Albionil suhteid hoida, osaleda sellel üritusel – siin võib nädala jooksul kohata nii poliitiku, kuningakoja liikmeid kui ka ärimehi. Loomulikult peavad kõik olema riietatud soliidselt – ilma pintsaku, viigipükste, lipsu ja viksitud kingadeta korralikule vaatekohale ei pääse. Küll on aga võimalus jõekaldalt või paadist võistlusi jälgida. Huvi pärast lugesin paaditelkides ära vaid kaheksapaadid – sain kokku 110 –, mõned olid ilmselt ka treeningupaadid. See peaks võistluse mastaabist ja prestiižist andma ettekujutuse. Kõrvale jättes sportliiku poole – Jüri võitis ka

Pärast võitu Hazewinkelis. Võitjakarikaga autasustab Jüri Jaanson Flandria Valitsuse Minister-President Luc Van den Brande.

selle võistluse, edestades finaalis Mülleri –, võib tähendada, et spordi kaudu saab Eesti riiki samuti edukalt esindada. Seekord andis võitjatele auhinnad üle Briti parlamendi spiiker. Seega võib võistluse järel meie poliitikute kombel väita, et see lähetus aitas meid teadvustada Inglismaal.

Pärast Henley Kuningliku regati võitmist. Jüri Jaanson kuldse võitjakarika ja "Teemantaerude" karikaga, mille hõbeplaatidele on kantud kõigi ühepaadi võitjate nimed alates 1839. aastast. 1995. aasta plaadile jäädvustatuna jääb Jüri Jaanson nime sõudespordi tippude ajalukku.

Mis puutub veel sportlikku külge, siis sellest niipalju, et Vaclav Chalupa tegi siin hooaja esimese rahvusvahelise stardi, võistluse jättis aga vahele

hilisem maailmameister Cop.

Enne viimast etappi Luzernis oli MK võistluste üldseis hea. Kuna juhendi järgi anti finaaletapi võidu eest 5 lisapunkti, ei taganud kolm etapivõitu Jürile veel sugugi üldvõitja tiitlit. See pärast ei tohtinud Müller võita viimast etappi. Arvestades aga asjade kulgu hooajal, oli selge, et teda takistada suudab ainult Jüri või Cop.

Nende kolme vahel käis ka tööpoolest pretsedenditu heitlus, heitlus esikoha pärast. Selleks, et võita, tuli Jüril püstitada uus distantsirekord, mis

oli ühtlasi maailma parim aeg ühepaatidel. Kuigi ka Müller ületas senise enda nimel püsinud rekordi, ei piisanud sellest Jüri võitmiseks.

Selle "hullumeelse" sõidu tulemusena ei võtnud Jüri pärast finišit kaua aega jalgu alla. Raskusi oli isegi presile poseerimisel "raskekaalulist" karikat käes hoida. See-eest õnnestus aga minul teha oma esimene sõit legendaarsel Rotsee järvel.

Seega oli kordunud ajalugu – Jüri Jaanson oli taas võitnud Maailmakarika. Ühe asja poolest läheb see võit ajalukku – nimelt pole keegi varem võitnud hooaja jooksul kõiki kavas olnud etappe.

Et ajaloolisusega lõpetada, panen siia kirja ka kõigi nende inimeste nimed, kes läbi aegade on kaasa aidanud Jüri pürgimustele: Anne Freimuth, Mihkel Leppik, Mati Villsaar treeneritena; Arvo Loorits – kui kõikjale jõudev abimees, keda tihti peale unustatakse, kuid keda on alati vaja just kõige raskematel hetkedel; Ants Kiviselg – arstina, psühholoogina, nõuandjana; Peeter Mardna – Sõudeliidu presidendina, moraalse ja materiaalse keskkonna loojana; Jaan Tuuls – organisaatorina.

Lisaks loetletutele veel hulgaliselt teisi kaasaaitajaid ning põidlahoidjaid.

Usun, et see oli kogu meie sõudjatepere suurvõit!

Jüri Jaanson vastuvõtul Pämu Linnavalitsuses. Vasakult: Jüri Jaanson, Jüri ema Elle-Mare, abikaasa Tatjana ja treener Mihkel Klementsov.

MULJEID BLEDIST

FISA Masters Regatta võistluspaik – Bledi järv.

1995. a FISA veteranide sõudevõistlused korraldati Sloveenias, looduslikult kaunil, tavaliselt tuulevaiksel, 501 meetrit üle merepinna asuval, 1,4 ruutkilomeetrise pindalaga Bledi järvel, mille keskel asuval saarel, kuhu sai sõita romantilise gondliga, kõrgub lumivalge keskaegne kirik.

Sellest järvest, tema keskpaigas asuvast saarest, saarele ehitatud kirikust ja kirikutornis olevast tornikellast räägib rahvasuus levinud legend järgmist:

"16. sajandi teisel veerandil elas Bledi lossis noorpaar. Ühel päeval tapsid rõõvlid noore abielumehe ja viskasid tema surnukeha järve. Noor lesk andis linna kellameistrile hõbedat ja kulda, et lasta oma mehe mälestuseks valada kell ja paigutada see saarel asuva kabeli torni. Kella viimise ajal linnast saarele puhkes ootamatu torm, mis uputas kella, paadi ja paadimehe. Lohutamatu lesk andis ära kogu oma varanduse, et

ehitada saarele kirik ja lasta valada uus tornikell. Ta läks Rooma ja asus seal elama ühte kloostriisse, kus lõpetas ka oma elupäevad.

Vastavalt lesknaise soovile valas tollane kuulus Rooma kellameister Franziskus Patavinus 1534. a uue kella. See, katoliku kiriku pea – paavsti – poolt pühitsetud kell on praeguseni saarel asuva kiriku tornis.

Mõnikord öösiti võivat tänapäevalgi kuulda järvesügavikust sinna uppunud kella helinat. Kui kirikutornist kostab aga "Soovide kella" helin, tuleb härdas palves pöörduda Järve Leedi poole, kes täitvat siis paluja soovi."

See kaunis, poolenisti tõeale vastav legend annab sellele looduslikult imekaunile paradiisile omapoolse värvingu.

Omal ajal, tippspordi päevil, kus peamiseks eesmärgiks oli jaht tiitlitele ja medalitele, ei olnud aega pöörata tähelepanu niisugustele lüürilistele lugudele

ja ega siis tollased spordijuhid selliseid tavatuid asju soosinudki. Endise Nõukogude Liidu ajal korraldati meile tavaliselt "plaanilisi ekskursioone" kompartei ja Leniniga seotud paikadesse.

Järveäärne, järvega sama nime (või vastupidi?) kandeve Bledi linnake on hästi vana. Temast kirjutati juba 1004. aastal. Ajaloo hingust võib tunnetada linna kaunitel, kohati iidsete ehitistega tänavatel.

Bled, looduslikult imekaunis paigas asuv kuuma-veeallikatega linn, on omandanud kuulsuse rahvusvahelise mägikuurordina (madalam punkt üle merepinna on 477 m). Tema 5000 elanikku teenivad oma igapäevast leiba põhiliselt turistide teenindamisega, aga ka tekstiili- ja puidutööstuses.

Bledi külje all voolav Sava jõgi, saades oma alguse Šveitsi Lõuna-Alpidest, kannab oma veed läbi Sloveenia, Horvaatia, Bosnia ja Serbia ilusasse sinisesse

Doonausse.

Bledi järvest on viimastel aastakümnetel kujunenud sõudesportlaste Mekka, kus peeti 1956. ja 1971. aastal Euroopa- ning 1979. ja 1989. aastal MM-võistlused.

Bledis korraldati ka 13. FISA Masters Regatta võistlused 1986. aastal, 1995. aasta võistlused kandsid 22. järjekorranumbrit.

Masters Regattal osalesid Toivo Zoova ja Juhan Paalo neljandat, Ingrid Võsu-Aija kolmandat korda. Nemad kolmekesi olid ka ainukesed, kes Eesti sõudeveteranidest samuti nagu ka eelmisel aastal, julgesid Bledis oma eakaaslastelt "mõõtu võtta".

Bledi kogunes ligikaudu 6000 sõudeveterani 30 riigist, vähem kui möödunud aastal Hollandis Groningenis. Küllap olid selle üheks põhjuseks Bledist mitte väga kaugel mürisevad kahurid.

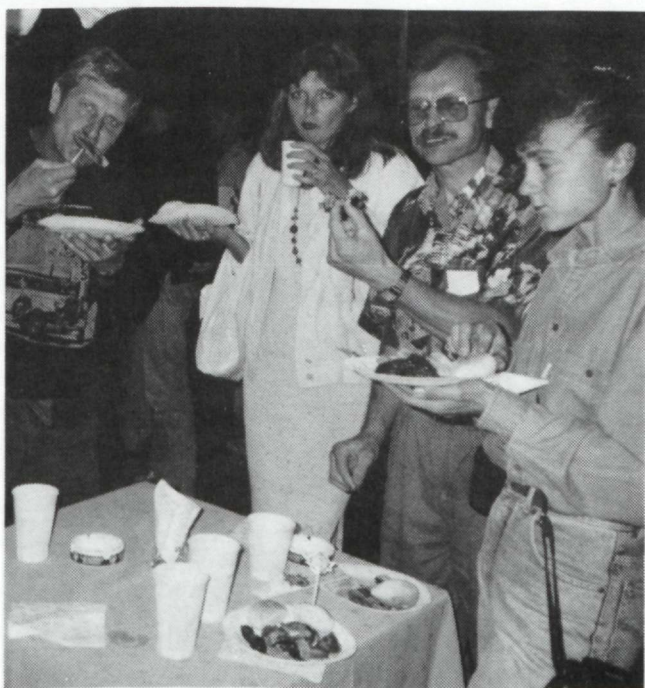
Meie veteranid saabusid võistluspaika päev enne võistluste algust, et kliima ja võistluharrastajate kohaneda. Võistlusrada oli treeninguteks avatud 4 päeva enne võistlusi. Võistluste-eelsel päeval, 7. septembril korraldasid vastuvõtjad saabunutele *Welcome-party* – võõrustajate tervituspeo.

Võistlused peeti kolmel päeval, 8.-10. septembrini. Esimesed startijad asusid stardisilda kell 7.30 hommikul, viimased kell 18.30. 3000-meetrisel distantsil starditi neljainuutiliste vaheaegadega. Ühel võistluspäeval toimus 165 võistlussõitu!

Teisel võistluspäeval korraldasid võõrustajad banketi, viimase päeva õhtul hüvastijätupeo.

Võistluste-eelsel päeval oli erakordselt tugev vihma-

Vasakult: Juhan Paalo, Ingrid Võsu-Aija ja Toivo Zoova.

sadu, millest tingituna pidid mõned delegatsioonid oma laagripaika telklinnakus vahetama, kuna olid oma eluasemed püstitanud paduvihmas liiga vesiseks osunud paika.

Naisveteranide noorimas vanusegrupis (27-35-aastased) startis ühepaadil 33 võistlejat. Esikohale jõudis parima ajaga – 4.01,73 – tšehhitar Hana Krejčova Praha Slavia sõudeklubist. Et veteranide võistlustele ei tulnud niisama nalja tegema ning võitu kergekäeliselt käest ei antud, näitas sakslanna Kristen Stanischewski 0,19-sekundiline kaotus

võitjannale. Ingrid Võsu-Aija jäi ajaga 4.19,10 15. kohale, milline tulemus oli eelmise (1994) aasta tulemusest 10 koha võrra kõrgem (startis 39 sõudjannat).

Juhan Paalo ja Toivo Zoova tegid toreda sõidu roolijata kahepaadil. Võitjatele – Ulrich Stenberile ja Klaus Skibale Saksamaalt kaotati 4,26 sekundiga, jäädes 26 paatkonna hulgas ajaga 3.42,62 8. kohale. See on küll eelmiste aastate kõrgematelt kohtadelt (1992 – I, 1993 – III, 1994 – V) taganemine, kuid tuleb silmas pidada asjaolu, et igal aastal täieneb meesvetera-

nide C-vanuseklass (43-49-aastased) noorematega, kellele šansid eakamate seltskonnas on loomulikult suuremad. Meie meestel jääb ülekolimiseni järgmise, D-vanuseklassi (50-54-aastased) ridadesse veel viimane aasta, sest Juhan Paalo ületab käesoleval aastal vanuse ülempiiri – 49. eluaasta lävepaku.

Meie mehed panid oma võimed proovile ka noormate hulgas – B-vanuseklassis (36-42-aastased). Keskmiselt kümme aastat nooremate meeste 40 duetist koosnevas seltskonnas jäädgi ajaga 4.04,42 22. kohale. Võitsid inglased Paul Marsden ja Nick Holland ajaga 3.43,71. Ega seegi koht laita ole!

Kuna meie kolm võistlejat kahel esimesel päeval said oma sõidud sõidetud, siis kolmandal, võistluste viimasel päeval, alustati koduteed.

Tagasiteel tehti vahepeatus Sloveenia pealinnas Ljubljanas. See linn lummas meie sõudeveterane oma eeskujuliku hooldatuse, puhaste tänavate ja skvääridega, päikesepaistel sillerdavate akende ja vitriinidega, oma ajalooliste vaatamisväärsustega. Seda, et praeguse Ljubljana kohal asus 6. sajandini roomlaste koloonia Aemona, millise ala hiljem asustasid slo-

veenid, võis kohata linnas pea igal sammul, kus ajaloolised ehitised mahuvad kenakesti kõrvuti kaasaegsetega. Üle 300 tuhande elanikuga linn sai linnaõigused 1260. aastal, Sloveenia pealinnaks nimetati 1946. aastal. Ljubljanas, vaatamata lähedasele sõjatantrile, oli elav liikumine – on ju linn rahvusvaheline liiklussõlm. Tänavatel võis näha hästi rõivastatud, enesega rahulolevaid inimesi, mis on samuti arusaadav, sest Sloveenia on endistest sotsialismileeri maadest tänapäeval kõige jõukam. Linnas on kõrgetasemeline masina-, tekstiili-, toiduainete-, keemia- ja trükitööstus, palju huvitavaid muuseume, näiteks 1812. a asutatud rahvamuseum, ja Sloveenia suurim õppeasutus – 1595. a asutatud ülikool.

Sellest võistlusreisist jäid väga head muljed, kus peale looduseilu nautimist ning tutvumist kohaliku elulaadi, tavade ja kommetega kohtuti ka vanade konkurentidega Moskvast, Leedust, Lätist ja mujalt, ning meenu-tati möödunud.

Ingrid Võsu-Aija ja Juhan Paaloga vestles

H.-H. Artma.

LUGUPEETUD SÕUDEVETERANI!

Järjekordne, 23. FISA Masters Regatta (mitteametlikud sõudeveteranide MM-võistlused) toimub 13.-15. septembrini 1996. a Ungaris, BUDAPESTI külje all Venlence järvel.

Eesti Sõudeliit on valmis sõitu korraldama ja võtma enese peale organiseerimismured juhul, kui teil on soo-

vi ja olete valmis neil võistlustel osalema.

Oma otsusest ja soovist sõita sellele maailma ühele massilisemale spordivõistlusele – kuidas seda teha, mismoodi ja millega sõita – palume aegsasti teatada

EESTI SÕUDELIITU,
REGATI PST 1
EE0103 TALLINN,

telefonil 22/238275 või faksil 22/238387

hiljemalt 20. juuliks 1996. a. Selleks ajaks tuleb tasuda ka osavõtumaks ja majutamise raha.

Tuletame meelde, et nendeks võistlusteks viimane registreerimise tähtaeg on 31. juuli 1996. a ja selleks ajaks peab olema teh-

tud ka pangaülekanne Ungarisse.

Täpsem info Eesti Sõudeliidust.

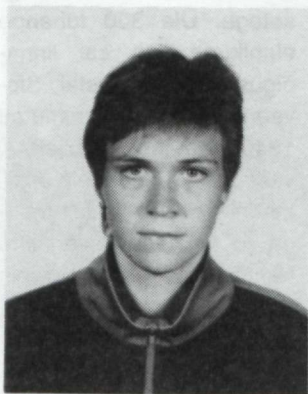
Soovime kõigile häid starte algaval Olümpiahooyal nii kodus kui ka FISA Masters Regattal.

EESTI SÕUDELIIT

ARMADA CUPII

Piret Jamnes, Eesti sõudekoondvõistkonna liige

TEEKOND

24. oktoobri õhtul asus seltskond sõudjaid teele Šveitsi pealinna Berni poole. Kui esialgu kulges teekond tõrgeteta, siis Leedu-Poola piir ei suutnud ka seegi kord meid meeldivalt üllatada. 10 tundi ootamist ei ole küll kõige hullem, kuid pisut närviliseks tegi siiski. Veelgi närvilisemaks muutus osa seltskonnast aga siis, kui ühel "metsapeatusel" narvakad oma pliidi üles seadsid ja "suptšikut" (selle hellitava nime supile panid nad ise) keetma hakkasid. Kui aga supp sai valmis ja meidki sööma kutsuti, lahtus tusk ning meil jäi üle vaid imetleda narvakate viitsimist mingit söögipoolist "vaaritama" hakata. Kõht sooja borši täis, jätkasime teekonda, mis kestis ühtekokku kaks ööpäeva.

VÕISTLUSED

Armada Cupi võistluspaik asub Kesk-Šveitsi lava-maal, Aare jõesilmuse künkaile rajatud Berni (asutatud 1191. aastal, 280 tuhat elanikku, Šveitsi pealinn 1848. aastast) lähedal, ühel tema looduslikult väga kauniste kallastega harul.

Võistlusmaa pikkus on 9

kilomeetrit. Startis ligi 200 nais- ja meesvõistlejat ühepaadil. Ühisstardist trassile lähetatud võistlejate suur arv tekitas nii stardipaigas kui ka distantsil kergeid rüselusi, ning kuna jõgi oli kohati väga madal, siis juhtus ka madalikule sõitmisi. Nendest "apsudest" jäi meile kõigile midagi hingele kripeldama, aga spordis "oleksid" ei kehti. Meie sõudjate tulemused olid: Piret Jamnes 63. (naistest viies), Jüri Jaanson 9., Priit Tasane 13., Roman Lutoškin 16., Vjatšeslav Divonin 23., Silver Sonntak 35., Igor Šilin 52. ja Anton Mihhejev 77.

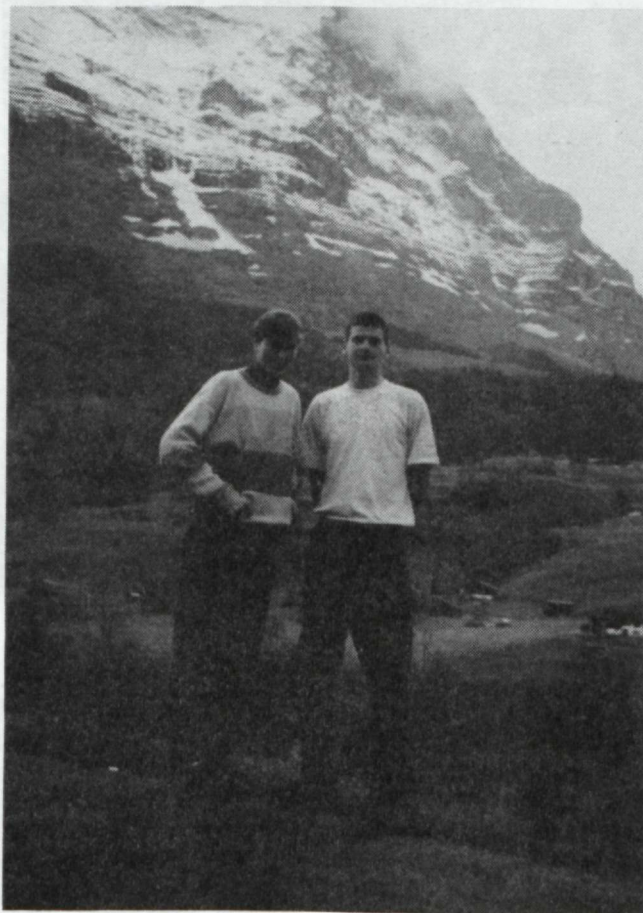
BANKETT

Võistluste lõpubankett peeti kohaliku sõudeklubi ruumides, kus pakuti õhtusööki ja meile esines oma trikkidega kohalik kloun. Hiljem oli disko, mille avatantsule minnes Tihi (Priit Tasane) mind õllemüüjale lihtsalt ühe klaasi õlle eest "maha parseldas", lubades lahkelt sellel vanamehel minuga tantsima minna. Kuna keegi polnud tantsuga veel algust teinud, siis võeti meid – esimest paari – aplausiga vastu. Peagi täitus tantsupõrand keerlevate paaridega.

Pidu oli senikaua lõbus kuni Romka tasakaalu kaotas ja peaga raudahju tugevust proovis. Oli palju verd ja ärevust ning pidu saigi läbi.

ALPID

Võistluste lõppedes kiirustatakse tavaliselt kohe koju. Seekord otsustasime ka pühapäeval Šveitsi loodust nautida. Hommikul sõitsime mägedesse, kus veetsime fantastilise päeva.

Berni ümbruse lubjakivimäestikus – Šveitsi Alpides. Piret Jamnes (vasakul) ja Silver Sonntak.

Seda looduse ilu, mida pakub Berni ümbritev keskaegkonna ajastul laadestunud juura lubjakivimäestik, ei suuda ma kahjuks kirjeldada. Kui ronida mööda treppi liustiku jalamile ja tunda seal asuva jäise koopa imelist lummust, turnida mäestikujõe libedail kivil ning kuulata vee metsikut kohinat või kõndida kõhedust tekitavas kaljulõhes, siis jõuad äratundmisele, et loodus suudab anda meile seda, millest meil tihti puudus on – see on hinge- rahu.

ÜKSINDA HUNTIDE KESKEL

Sellise alapealkirja soovitas mul panna Jaan Tuults, kuna olin meie 12-liikmeli-

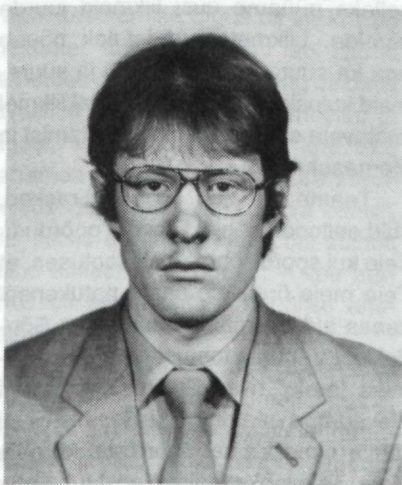
ses seltskonnas ainus naine. Olen selle rolliga juba harjunud. Sellel reisil aga tekkis situatsioon, millistesse sattusin esmakordselt. Suutsin kuidagi taluda hingematvat haisu, mis aegajalt bussis levis, aga kui ma metsapeatuses esimesena bussist väljuda ja metsa lipata ei suutnud, siis hiljem osutus see veidi keerulisemaks. Nimelt olid mehed rivistunud bussi kõrvale nii, et tagantpoolt hästi mööduma ei pääsenud ja eestpoolt minek oleks olnud seotud teatava riskiga. Häda ei anna küll häbeneda, aga kahjuks pidin mina häbenema, et olen naine.

EESTI SÕUDESPORDI AJALOOST

TALLINNA SÕUDESPORDI AJALUGU

Urmas Hein, ESL-i revisjonikomisjoni esimees, sõudetreener

jaoks kurb, võiduks neile oli üksnes seegi, et üldse lõpetada suudeti. Siiski ei innustanud see lüüasaamine neid kuigivõrd "akadeemikutega" kontakti võtma. Ja kuigi skaudid tegelesid aktiivselt sõudmisega kuni oma organisatsiooni likvideerimiseni, jätame nad sedakorda ilma edasise tähelepanuta, kuna meid huvitab peaasjalikult ikkagi akadeemilise sõudmise käekäik.

Esimeseks ametlikult registreeritud sõudeklubiks sai sõudeklubi "Tallinn". Nimelt esitasid asutajaliikmed Heinrich Pokk, Jaan Aitsam, Otto Parts ja Osvald Ungermann 9. oktoobril 1930 Sise- ja Kohtuministrile palvekirja registreerida klubi põhikiri ja lubada alustada tegevust. Palve rahuldati sama aasta 28. oktoobril. Kuigi Tallinna Sõudeklubi põhikirja kohaselt oli klubi ülesandeks elustada veesport igasugustel veesõidukitel, mingit sellealast tegevust siiski ei toimunud ning klubi tegeles hoopis söögikoha pidamisega Tallinna vanalinnas. Nii ei saa me esimese, nime järgi sõudeklubi asutamispäeva lugeda organiseeritud sõude-spordi alguseks.

Kolmekümnendatel aastatel tegutsesid Pirita jõe kaldal kaks paadilaenuusjaama, seal käisid Tallinna noored oma vaba aega veetmas. Neid asutusi agaramalt külastanud noored otsustasidki moodustada oma sõudeklubi. Kõigepealt organiseerusid varakamad noored – ärimeeste ja majaomanike pojad –, luues oma klubi "Pirita". Siseministri abi 8. septembri 1934. aasta otsusega kanti "Pirita" Sõudeklubi ühingute, seltside ja nende liitude registrisse nr 4437 all. Klubi põhikirja kohaselt oli klubi ülesandeks tõsta noorte huvi spordiliikumise vastu, lahendada kehakasvatusse puutuvaid probleeme ning soodustada sportimist. Registreerimispalvele kirjutasid alla Aleksander Koppel, Karl Orntlik ja Rudolf Orntlik. Esimesest saigi klubi president. Juba järgmisel aastal õnnestus klubil osta endale neljane roolijaga liikumatute pinkidega õppepaat.

Teise klubi moodustasid töölisklassi

seast pärit noored, kes samuti laenuusjaamade paate kasutasid. Üks klubi asutajaliikmetest, Edmund Kallas kirjutab: "Pirita jõel oli aeg-ajalt näha ka üht neljamehelist roolijaga liikumatute pinkidega rahvapaati. Nende sõudjatega kontakti astudes selgus, et nad on "Pirita" sõudeklubi liikmed ja harrastavad sõudesporti, kuid pole kellegagi võistelda." Nii tekkis mõte hakata organiseeritult sõudmist harrastama, et olla võistluspartneriks "Pirita" klubile Tallinnas. Agaramaks eestvedajaks sai skautmaster Roland Vink, elukutselt maaler, tema salka astusid ka vennad Kallased. Skautlus neid aga ei rahuldanud ja nii astus R. Vink ühendusse Üle-Eestilise Noorsoo Ühenduse Tallinna osakonna (ÜENÜTO) spordiklubiga sõudeklubi loomiseks. ÜENÜTO oli kooliväline noorsoo-organisatsioon, mis muuhulgas pani suurt rõhku ka spordile. 1936. a sügisel loodigi ÜENÜTO spordiklubi sõudering. Algselt lubati spordiklubi poolt igasugust abi, ühtlasi muretseda ka akadeemiline sõudepaat. 1937. aasta kevadel alustatigi treeningutega. Lahkelt lubas oma paati kasutada "Pirita" klubi, kuid põhiliselt treeniti siiski paadijaama omaniku Kustas Ammase paatidega. Treeningute eest pidi igaüks ise tasuma või siis paate hooldada aitama. Samuti lubas hr Ammas kasutada oma väikest maja riietumiseks.

Juba samal aastal jõuti esimeste võistlusteni – "Pirita" klubi korraldas 1. oktoobril 1937 "Harjumaa sõudeesivõistlused". Võisteldi "Pirita" klubi paadiga 2000 m distantsil, start ja finiš olid tolleaegse Punase Risti maja juures. Et paate oli vaid üks, sõideti aja peale. Võistlejad olid jagatud kolme gruppi:

- a) noored,
- b) B grupp,
- c) A grupp.

Nii noorte grupis kui ka B-klassis võidutsesid ÜENÜTO sõudjad. Meeste põhiklassis olid pikema staažiga "Pirita" sõudjad siiski paremad. Peale selle võisteldi ka ühepaatidel nii meeste kui

Tallinn on olnud Eestis väga paljude spordialade hälliks ja keskpunktiks. Kuid vähemalt üks ala, mille puhul me seda väita ei saa, on sõudmine. Peapõhjuseks, miks see nii on, tuleb pidada sobivate veelolude puudumist – Pirita jõgi on liialt väikeses osas sõidetav, ka on ta enamuse aastast väga kiirevooluline. Praegune treeningupaik – Harku järv – jäi varem linnast kaugemale ja pole samuti ideaalne, kuna on vaid poolteist kilomeetrit pikk ja sagedastele meretuultele avatud. Meri ja Ülemiste järv ei sobi samuti pideva lainetuse tõttu.

ESIMESED SAMMUD

Käesoleva sajandi kahekümnendatel aastatel viljelesid rahvapaatidel sõudmist mereskaudid, kelle põhilisteks harjutuspaikadeks olid meri ja Pirita jõgi. Välja olid kujunenud võistlusuhted Pärnu, Tartu, Kuressaare ja Haapsalu skautidega, rääkimata juba põhimõttelistest mõõduvõtmistest Kopli ja Nõmme poiste vahel. Kolmel aastal – 1928, 1930 ja 1931 – korraldasid Kopli poisid kuueliste merepaatidega retke Helsingisse, leides laialdast vastukaja ka Soome ajakirjanduses. 1928. aastal õnnestus Kopli poistel istuda ka akadeemilisse sõudepaati. See juhtus Tartus korraldatud võistlustel, kus korraldajad ette hoiatamata just neil paatidel võistlused korraldasid. Nagu arvata võime, oli tulemus Tallinlaste

ka naiste klassis.

Et klubil puudus siiani oma paat, otsustasid noored raha saamise eesmärgil hakata korraldama ÜENÜTO ruumides tantsuõhtuid. Tänu korralikule eelreklaamile tuli esimesele peoõhtule sedavõrd palju publikut, et kõiki polnud võimalik isegi sisse lasta. Vastavalt sellele oli ka tulu korralik. ÜENÜTO juhtkonnale aruannet esitades selgus aga kurb tõsiasi, et kogu raha kanti ühingu üldtuludesse ning noortele teatati, et lähiaastail pole paadi ostmiseks võimalik raha eraldada.

Juhatuse selline käitumine näitas noortele selgesti, et vajalik on luua oma iseseisev klubi. Vahepeal tehti siiski katse luua klubi Isamaaliidu juures, kus lubati muuhulgas lahkesti raha ka paadi ostmiseks. 1938. aasta jaanuaris olidki sõuderingi liikmed kutsutud Isamaaliidu juhatuse koosolekule, kus pidi arutatama sõudeklubi asutamist ja majanduslikku abistamist. Kohapeal aga selgus, et tegamist oli hoopis valimiseelse kihutuskooolekuga, ning solvunud järjekordsest altvedamisest, lahkusid noored koosolekult.

Niisiis jäigi ainsaks võimaluseks luua päris oma, mitte kellestki sõltuv sõudeklubi. 20. veebruaril 1938 tulidki perekond Kallase korterisse aadressil Väike-Kloostri 2-4 kokku E. Kallas, R. Vink, A. Pajusoo, A. Annuk ja A. Meibaum. Võeti vastu Edmund Kallase väljatöötatud põhikiri ning klubi nimeks otsustati panna "Tallinna Sõudeklubi". Kuid teatavasti oli sellenimeline klubi juba olemas ja seega tuli leida uus nimi. Sobivaimaks arvati: Tallinna Sõudeklubi "Vahur". Ametlik registreerimisteade saabus Siseministeriumist siiski alles 29. juunil 1938.

Selsamal suvel harjutati veel paadijaama ja "Pirita" klubi paatidega. Korraldati ka järjekordsed klubidevahelised võistlused – seekord Sõudeklubi "Vahur" eestvõttel, kes pani välja ka rändpokaali, mille pidi saama jäädavalt endale klubi, kes võidab võistlused kolm aastat järjest. Mõõduvõtmine toimus 18. septembril, karika esimeseks valdajaks sai "Pirita" klubi, võistlustele järgnes õhtul ka ühine pidu.

Et klubil puudus ikka veel oma paat, siis otsustati 1938/39. aasta talvel, taas raha saamise eesmärgil,

tantsupidusid korraldada. Sedakorda valiti peopaikadeks esinduslikud Mustpeade klubi ja NMKÜ saal. Nüüd jäi sissetulek enda jagada, kulude kirja läks vaid ruumide üür ja honorar esinejatele, kelle seas olid ka tollal "kuumad" nimed, nagu näiteks "Merry Pipers" V. Merkulovi dirigeerimisel. Loomulikult nähti pidude organiseerimisega palju vaeva, sest kõik tuli ju sõudjatel enestel ära teha. Probleematiilised olid ka suhted linna rahandusosakonnaga, kellele tuli tasuda lõbus-tusmaksu, – loomulikult püüti siis "kroonule" tulused võimalikult väikesena näidata. Tuleb tõdeda, et peod jäidki klubile ainsaks tõsiselt võetavaks sissetulekuallikaks, sest kuigi püüti leida ka sponsoreid, ei kandnud need jõupingutused vilja. Näitena toome siin ära tuntumatele ärimeestele saadetud kirja:

"Lugupeetud . . . . .

Tallinna sõudesportlastel algab uus hooaeg, mispuhul pöördume palvega Teie poole, et Teie toetaksite meie üritusi.

Aluseks võttes sõudespordi suurt tähtsust nii kehalise kasvatuse kui ka vastupidavuse, koostöö ning seltsimeheliku vaimu kasvatamisel, on ta üks spordiharudest, mis hõlmab eriti palju neid sihte, mida peab taotlema sport. See nähtub juba sellest, kuidas sõudesport on arenenud ja kui palju pannakse just sellele spordiharule, kui ühele vanemale, rõhku kõigis kultuurriikides. Meil Eestis, eriti Tallinnas, on vastav ala peaaegu täielikult söötis või ei ole küllalt intensiivselt tegutsetud, mille tagajärjel suurem osa meie spordihuvilisi ei ole veel küllalt teadlikud sõudespordi suurest tähtsusest ja mõjust nii kehale kui vaimule. Ka teadlikultki ei ole saanud midagi konkreetsemat teha, kuna vastavad organisatsioonid meil lähemas minevikus puudusid või näitasid väga piiratud tegevust. Säärase olukorra parandamiseks asutasid aktiivsemad sõudesportlased "Tallinna Sõudeklubi Vahuri", mis kantud Siseministeriumi Üldosakonna ühingu, seltside ja nende liitude registrisse nr 5820 all, 28.VII 1938. a.

Võttes arvesse Klubi väikest liikmeskonda, on ta näidanud küllaltki intensiivset tegevust, mis nähtub sellest, et Klubi vaevalt kaheaastase tege-

vusega on suutnud endale muretseda vastava võistluspaadi, mille väärtus 500 kr (uueena 1200 kr) ja osaliselt meeskonnavarustust. Et rajada klubi tegevust laiemale alusele ja sõudesporti viia laiematesse rahvakihtidesse, selleks püüame uusi liikmeid juurde värbida. Liikmete juurdetulek nõuab aga ka suuremaid võimalusi ja suuremaid kulusid, et võimaldada igal liikmel vastavate spordiabinõude tarvitamist ja olemasolu.

Teame, et ajad on väga rasked, kuid eeltoodu põhjal julgeme pöörduda Teie kui spordisõbra poole lootuses, et Teie meie üritusele saate natukenegi kaasa aidata, määrates Tallinna Sõudeklubi Vahurile toetust oma äranägemise järele, mis viiks meid kiiremini ülesseatud eesmärgile ja laseks Eesti rahva nime ka sel spordialal kõrgele tõsta. Teie lahke toetuse eest juba ette tänades, julgeme paluda Teilt selle tasumist meie jooksvale arvele nr 24220 Tallinna Linnapangas.

Võttes aluseks tuntud, kuid mitte kunagi vananeva motiivi: "Terves kehas – terve vaim", jääme

sportlike tervitustega
TALLINNA SÕUDEKLUBI "VAHUR".

Sellisele üleskutsele reageeris ainult šokolaaditööstuse omanik Bandmann, kuid ainult tingimusel, et tema poolt määratud isik saab klubi esimeheks. Sellest pakkumisest loobuti, sest klubis olid ainult töölisnoored ja kardeti klubis jõukamate kihtide mõju suurenemist.

Nii oligi klubi kassasse 1939. aasta kevadeks kogunenud 400 krooni. Läbi rääkimisi uue paadi ostmise üle oli Pärnu sõudeklubiga peetud juba 1937. aastast alates, mil Roland Vink külastas Pärnut ja saavutas põhimõttelise nõusoleku saada osta neilt "mõni paat". 10. märtsil 1939 kirjutati Pärnusse, et ollakse valmis ostma üks neljapaat hinnaga 500 krooni. 16. aprillil sõlmiti ostu-müügitehing neljapaadi ("Hoedur") ostmiseks. Paat maksis 400 krooni, millest käsirahana tasuti 250 krooni, kuna ülejäänud maksti paadi üleandmisel. Ka pidi "Vahur" tasuma paadi laevaga transportimise kulud (10 krooni). Pärnu sõudeklubi poolt kirjutas lepingule alla B. Maydell.

Paat oli klinkerkattega, kompleksis olid kaasas ka aerud. Kuigi paat pol-

nud kaugeltki uus, oli ta siiski täiesti normaalses sõidukorras. Paadi hoidmiseks ehitati oma suvekorterit juurde madal sara, kuhu alus õõseks varjule viidi. 1939. aasta kujuneski kõige aktiivsema tegevuse aastaks, sest uus paat lisas tublisti indu treeninguteks. Paadi kasutamise õigus oli siiski vaid meistritel, ülejäänud pidid läbi ajama laenutuse paatidega. Treening seisnes tavaliselt sõidus Merivälja muulini ja tagasi, s.t kokku umbes 4 km. See vahemaa läbiti tavaliselt suure intensiivsusega. Tehti ka n-ö "kuiva trenni", mis seisus selles, et paadi ots sõideti vastu kallast ja siis sõuti, – see harjutus oli seega üldise kehalise ettevalmistuse eest.

Aeg-ajalt nähti Pirital ka endist "Taara" klubi sõudjat Elmar Tuuma, kes siis algajatele sõudjatele näpunäiteid jagas, kuid nagu kirjutab Edmund Kallas: "..., et temaga vestel-des treeningu korraldamisest, meeto-

distest ja sõudmise stiilist mingisuguseid erinevusi võrreldes sellega, mis oli saavutatud juba klubi liikmete endaalgatuslikus korras, ei olnud, siis loobuti tema abist." Et oma paadist ka sportlikus mõttes kasu oli, näitavad "Pirita" üle saavutatud võidud nii sel kui ka järgmisel aastal.

Et siiani oli elu klubis kulgenud aina tõusujoones, peeti plaani osta Pärnust juurde veel teinegi paat, üürida endale klubihoone Tallinna kesklinnas ja rajada linna talviseks treeninguks stationaarne harjutuspaik. Tehes plaane 1940. aastaks, ei peetud sugugi võimatuks osalemist Helsingi Olümpiamängudel. Uue hooaja saabudes selgus siiski, et pole võimalik kavandatu ellu viia, kuna Eesti Vabariik elas oma viimaseid päevi ja senistele harrastustele ei jäänud enam kuigi palju aega.

"Vahur" likvideeriti 1940. aasta 9. oktoobril ENSV Rahvasaadikute Nõu-

kogu määruse alusel nagu enamik teisigi spordiklubisid, mille tegevust peeti rahvale ebavajalikuks. Kuna paat jäi nüüd omanikuta, toodi ta 1941. aasta sügisel linna, kus ta mõne aastaga ära mädanes.

Kokkuvõttes võib öelda, et kuigi "Pirita" ja "Vahur" eksisteerisid väga lühikest aega, elasid nad siiski täisverelist elu. Kahjuks ei lubanud nigelad majanduslikud olud arendada kontakte teiste Eesti klubidega (näiteks planeeriti üsna mitmel korral Tartusse sõita). Kahjuks lõpetasid 1940-ndate aastate alguse sündmused selleks korra ka sõudesporti harrastuse Tallinnas. Ja kui pärast sõda uuesti alustati, polnud alustajate seas enam ühtegi sõudjat ei "Vahurist" ega "Pirita", ainult Elmar Tuuma – vana "taaralast" nähti veel hiljemgi noortele õpetusi jagamas.

TÕESTISÜNDINUD LOOD

Meenutab Ülo Tõlp

KUIDAS ME GRUUSIAS VALIMAS KÄISIME

Lugesin 7. novembri (1995. a – Toim) Tartu "Postimehest": "Gruusia liider Eduard Ševardnadze kuulutas eile oma võitu pühapäevastel presidendivalimistel, olles saanud esialgseil andmeil üle 70 protsendi valijate toetusest.

Valimistel osales 64,24 protsenti hääleõiguslikest elanikest.

Rahvusvaheliste vaatlajate sõnul olid valimised vabad ja demokraatlikud."

Seoses sellega meenus mulle üks aastatetagune lugu Gruusiast.

1979. a varakevadel olime Eesti koondisega Potis treeningulaagris.

Ühel pühapäeval, kui meie laagrirahval oli puhkepäev ja kogu sõudjatepere linna peale läinud, sõitis keskpäeval meie asukoha värava taha äkki sõiduauto "Volga". Sellest väljusid kaks grusiinlast ja nõudsid Eesti koondise ülemat. Üks neist hakkas eestlasi riigivastasteks sarjama, kuna nad ei tulevat Ülemnõukogu valimistest osa võtma. Olime selle "kodanikukohustuse" hoopis ära unustanud. Kuna peale minu oli kohal veel ainult Evi Lepik, siis kamandati meid mõlemaid autosse ja viidi paar kilomeetrit kesklinna poole valimisjaoskonda, kus meile pisteti pihku paarkümmend vali-

missedelit. Lasime need paberilehed pilku peale heitmata valimiskasti. Tagasi majutuspaika tuli minna juba omal jalgel. Tagasiteel vahetasime mõtteid nõukogude valimissüsteemi "demokraatlikkuse" üle.

Järgmisel päeval saime kohalikust venekeelsest "Poti Pravdast" teada, et valimistel osales 99,98 protsenti hääleõiguslikest kodanikest ja et 99,99 protsenti häälest anti kommunistide ja parteitute murdmatu bloki saadikandidaatide poolt.

Meenutab Maret Tugedam-Rabi

LENINGRADIS TREENINGULAAGRIS

N.Liidu 1958. a noorte meistrivõistluste hõbemedalipaatkond. Vasakult: Maile Harjaks-Vaske, Mare Jääger-Rabi, Tiiu Peterson-Muru, Maret Tugedam-Rabi.

1958. aasta juulis võitis meie tüdrukute neljapaatkond "Spartaki" üleliidulised meistrivõistlused ja meid arvatavalt spordiühingu koondvõistkonna koosseisu Nõukogude Liidu noorte meistrivõistlusteks.

Jäime Leningradi treeningulaagrisse. Eluasemeks ja treeningupaigaks sai meile Leningradi "Spartaki" sõudebaas, kaasaegne ja uhke ehitis koos kõigi sportimiseks vajalike põhi- ja abiruumidega. Kuna treeningulaager kestis ligikaudu paarkümmend päeva, siis oli meil sõudmise kõrval võimalus päris põhjalikult õppida tundma Leningradi hinnalisemaid vaatamisväärsusi.

Treenisime Väikese-Neeva jõeharul kaks korda päevas, sellele lisandus veel tollase tava kohaselt hommikvõimlemine, mis seisnes jooksmises ja virgutavate harjutuste sooritamises. Seda varahommikust sõrkimist ja võimlemist juhatas isiklikult meie

treener Mihkel Lepik, kes kõik hommikvõimlemised meiega kaasa tegi.

Ühel vihmasel hommikul loobus treener meie saatmisest, ütles vaid, kui palju peame jooksuma ja missuguseid harjutusi tegema. Suundusime siis sõrkjooksuga meie tavalisele ringile ümber Kamenski saare. Äkki peatus meie kõrval "Pobeda", juht avas autoukse ja ütles, et tema süda küll ei kannata seda näha, kuidas sellise vihmasel ilmaga peavad neli noort neidu end jooksmisega vaevama. Ta kutsus meid autosse vihmavarju ja löbusõitu tegema. See tore papi – vanemapoolne meesterahvas – tiirutas saarel mitu ringi ja tõi meid siis lõpuks tagasi samasse paika, kust olime sõitu alustanud. Tegime siis hästi väsinud näod pähe ja "tuikusime" jalgu lohistades treenerile tehtust aru andma. Mihkel vaatas meid küll vägagi kahtlustava pilguga, kuid ei öelnud sõna-

kestki. Kuid ka meie taipasime, et pärast poole tunni vihma käes "ligunemist" oleksid meie spordidressid pidanud olema märjemad ja jalanõud porisemad...

Ühel hilisõhtul, vahetult enne võistluste algust, olime neljakesi duširuumis. Mõnus oli lasta soojal veel voolata üle ihu. Selle toimingu juurde kuulus muidugi valjuhääline käratsemine ja rõkkavad naerupuhangud.

Äkki avanes duširuumi uks ja lävepakul seisis treener. Maile, kes seisis parasjagu oma eevakostüümis uksele kõige lähemal, ühes käes seep, teises pesunuustik, jäi ammuli sui ootamatut ja erakordset ilmutist vaatama. Mihkel kahmas Maile käest seebi, torkas selle talle suhu ja ütles: "Aitab lõkerdamisest, pese nüüd hambad ka puhtaks ja kähku voodisse! Homme on esimene võistluspäev!" Ega meil jäänudki midagi muud üle, kui teha ihuharimisele kiire lõpp ja kobida kribinalkribinal voodisse.

Kuid võib öelda, et võistlused läksid meil üldiselt hästi. Päris kerge vaevaga pääsesime finaali, kus veel poolsada meetrit enne finišit juhtisime terve paadipikkusega. Siis aga juhtus midagi ootamatut – üks meie tüdrukutest "püüdis konna", mis tähendab, et aer jäi tõmbe lõpul vette kinni. Seda võimalust ei jätnud kasutamata meie lähim konkurent, kes ajal, mil meie paat oli kaotanud oma sõiduhoo, libises meist napilt-napilt ette. Niimoodi me ületasimegi finišijoone kindla esikoha asemel teisena. Selle sentimeetripikkuse allajäämise fikseeris fotofiniš. Meele tegi aga mõruks see, et võitjad said auhinnaks kullakarvalise läikega naiste käekellad, meie aga igaüks karbitäie melhiorist nuge-kahvleilusikaid.

VÕISTLEME KA TÕMBE PIKKUSELE

Veljo Kalep, sõudeveteran

Eesti sõudeveteranid Pärnus, praegusel Rüütli tänaval 1976. aasta suvel. Esiplaanil Veljo Kalep.

Ma soovitan vanematele veteranidele uut moodi võistlust – võistlemist tõmbe pikkuse peale. Võitja on see, kes sõuab 500 või 1000 meetrit väiksema tõmme arvuga. Tõmme arvu le võisteldes tuleb need venitada nii pikaks kui suudetakse. Sõudmise intensiivsus on siis madal ja südame koormus ei ole ohtlikult kõrge.

Seni on võisteldud sprindis 500 m sõudmise võimsusele, 2000 m distantsil (veteranidel 1000 m) sõudmise intensiivsusel ja sügisestel 5-6 km pikkustel maratonidel (head race) vastupidavusele. Võistlemisel tõmbe pikkusele tuleb rakendada sõudmise tehnikat ja jõudu. Sõudja püüab iga tõmbega jõuda hästi kaugemale. Kohtunik loeb tõmme arvu.

Olen kasutanud treeninguharjutusena sõudmist tõmbe pikkusele, mil ühepaadil ühe kilomeetri läbi sõudnud 80 tõmbega ja 500 m 40 tõmbega. Iga tõmme viis mind edasi 12,5 m.

Kui kaaluda, kas sellisel võistlusel mõõta ka distantsi läbimise aega, siis ma arvan, et esialgu mitte. Kui aega ei mõõdata ja tõmbega edasisaamise ulatus on ainuke kriteerium, siis sõudjad venitavad liuglemise võimalikult kestvaks. Tempo langeb alla 20 t/min. Aga kusagil on tempo alumine piir. Liuglemisel langeb paadi kiirus nii, et järgmine tõmme ei taasta enam paadi endist kiirust ja sellepärast lüheneb

järgmine liuglemine. Hea tagajärje saavutamiseks on vaja kõigepealt võimast tõmmet ja siis optimaalne tempo valida.

Oluline on hea sõudmise tehnika valdamine, kuid ka need sõudjad, kes alustasid keskeas ega valda perfektset stiili, võivad olla edukad oma jõu arvel.

Mõned soovitusel. Võistlusrada peaks olema tuulevaikne, või kui see pole võimalik, siis allatuult. Distantsiks võiks kilomeetri asemel olla ka 500 m, seda võib läbida kaks või kolm korda ja tulemused liita. 500 m rada peaks olema hästi nähtav kohtunikele, kes loevad tõmbeid. Võib kehtestada ajalimiidi ja selle ületajatele lisada karistustõmbeid arvestusega, et kui tõmbele kulub 4,5 sekundit, siis iga 4 sekundit üle normi toob ühe karistus-tõmbe. Esialgu pole seda tarvis.

Sellise võistluse mõttele olen tulnud siis, kui meenub olümpial kuldmedali võitnud rootsi kaheksapaadi "reunion" paadisõit. Üle 80 aasta mehed "istusid jälle paati ja suutsid teha poolekilomeetrise sõidu". Veteranide võistlusel võistleb küll ka 80-aastasi, kuid enne võistlusele minemist tuleb arvestada, et võib olla olukord, kus kaheksast kaaslasest kuue tervis ei luba suure intensiivsusel sõuda. Viieküm-nendatesse eluaastatesse jõudnud vanade sõprade paatkonna liikmetest pooled võivad olla oma tervisega

olukorras, kus noorusaja võistlustempo on ebasoovitatav. Nemad saaksid sõudevõistlustelt rõõmu ja lõbu, kui võistleksid tõmbe pikkuse peale.

Regulaarne sõudmine ja mõistlik ettevalmistumine võistlusteks aastaaringse sportimise abil võimaldab paljudel spordiveteranidel minna võistlusrajale. Kuid vähe on neid, kes on pärast võistlussõudmise lõpetamist regulaarselt sportinud, veel vähem neid, kel on olnud võimalus sõuda. Nende jaoks on paati tagasituleku võimaluseks just rahulik sõudmine, kus ei pea hirmu tundma, et äkki peab ümber sündima 30 aastat nooremaks.

Minu kindel eesmärk on olnud igal suvel sõuda 400 km. Tunnen, et see on minu jaoks paras. Ebapiisav treening ei valmista keha ette kõrge intensiivsusega võistlussõiduks. Vananemine ja põetud haigused vähendavad südame ja teiste organite võimeid. Kui nooruses ei märgata oma võimete suurenemist, siis selline teadmatus ei ole ohtlik. Kuid vastupidi – teadmatus oma võimete vähenemisest võib vanema inimese võistlemisel ohtlikku olukorda viia.

Kuuekümnendaastaselt istusin liiga julgelt Toronto Argonaut sõudeklubi Frostbite regatil meelelahutussõudjate 8-paati. Olin suve jooksul sõudnud ühepaadil 340 km rahulikus tempos. Kuid 8-paadi kõrgema tempo juures tundsin poolel distantsil õhupuudust, mis oli põhjustatud sellest, et süda ei suutnud pumbata verd läbi kopsude ja viia hapnikku sinna, kuhu tarvis. Üks kaheksast ei saa seisma jääda. Minu ainuke võimalus oli sõuda nii, et teisi mitte segada ja et samal ajal hapnikuvajadus oleks minimaalne. Võitsime selle sõidu, kuid hirm järgmise sõidu ees oli suur. Jäin ellu ka pärast seda, kuid soovitan kõigile – mitte minna ilma treenimata võistlema.

Kolmeaastase haiguste perioodi järel alustasin uuesti treeninguid ja valmistusin Spordiveteranide Maailmameängudeks Brisbane 1994. Suve jooksul sõudsin 65 treeninguga 660 km. Ma tundsin end hästi ühepaadil, kuid vältisin sõudmist meeskonnas. Teadsin, et ühelisel saan vähendada sõudmise intensiivsust või katkestada, kui

tunnen, et täie jõuga sõudmine on tervisele ohtlik. Meeskonnapaadis pole see võimalik.

Kui proovin liigitada Austraalias Vivenhoé veehoidla regatilt kogunenud muljeid, siis kehvade muljete riulil on minu tagasihoidlik tulemus eelsõidus nagu väike tolmutera. Suurepäraste muljete seas on paadi valitsemise tunne soojast tuulest tõstetud lainetuses ning palju teisi taas elustunud tundeid ja mälestusi ammudest võistlustest, kaasa arvatud lainetest täidetud paadi tühjendamise kaldaäärses madalas vees. Nende muljete mõjul soovitan kõigile, kes nooruses sõudnud, jätkata sõudmist ka spordiveteranina.

Läheme tegeliku elu maastikule, kus on ka fantaasia mäetippe. See on fantaseerimine, kui tahame paati koguda kaheksa, neli või kaks kunagi kahekümne aasta eest koos võistelnut. Praeguses maailmas on tegelasi, kes on võtnud oma eesmärgiks selliseid fantaasiaid tegelikkusesse tuua. Sellised on ka Austraalias Adelaidi linnas toimuva FISA Masters Regatta organisatsioonitegelased, kellelt tuli kutse 1997. a novembri regatist osa võtta. Tore. Hakkame valmistuma. Aega on kaks suve. Selle pärast tasub vanadel sõpradel istuda paati mõlemal suvel 40 korda ja sõuda 4000 kilomeetrit ilusas looduses, siledal veel või lainetes, puhtas õhus, valgete pilvede ja sinise taeva all. Kui lõpuks see

Austraalia-sõit ka ära peaks jääma, siis see on väike viga vahepeal saadud tervise ja elurõõmu kõrval, mis meid tegeliku elu maastikul edasi viib.

Sõudmist tõmbe pikkusele ma soovitan kõigile treeninguharjutusena. Need "kõik" on sõudmist õppijad, võistlussõudjad, täiskasvanult alustanud meelelahutus-sõudjad ja veteranid. On sündimas ka sõudmine invaliididele. Nende jaoks saab sõudmine olla ainult paadi valitsemise, sõudmise stiili ja tõmbe pikkuse taotlemine.

Esimene grupina vaatleme noori õppijaid. Oma esimese sõudmise suvel nad peaksid kõigepealt omandama pika tõmbe madala tempo juures. Olen tähele pannud, et esimese suve võistlustel sõutakse rabeldes. Selle vastu on heaks rohuks võistlemine tõmbe pikkusele.

Teise grupi moodustavad võistlussõudjad. Nende selline treeninguharjutus sisendab arusaamise, et ükskõik kui tiheda tempoga sõuda, võitja on ikkagi see, kes iga tõmbega jõuab konkurendist kaugemale.

Kolmandasse gruppi võib paigutada meelelahutus-sõudjad. Nendel pole kusagile kiiret ja kui neid juhib teadmine, et tõmbe eesmärk on jõuda kaugemale, siis välditakse asjatut rabelemist. Madala tempo juures suudetakse oma aeru paremini juhtida ja siis piisab vaid tempo vähehaaval tõstmisest, et jõuda hea sõudja stiilini.

Neljandas grupis ma vaatlen va-

nemaid veterane. Nende jaoks, kellele ei sobi võistlusel intensiivselt pingutada, on võistlemine tõmbe pikkusele tore võimalus regati õhkkonnas end noorendada.

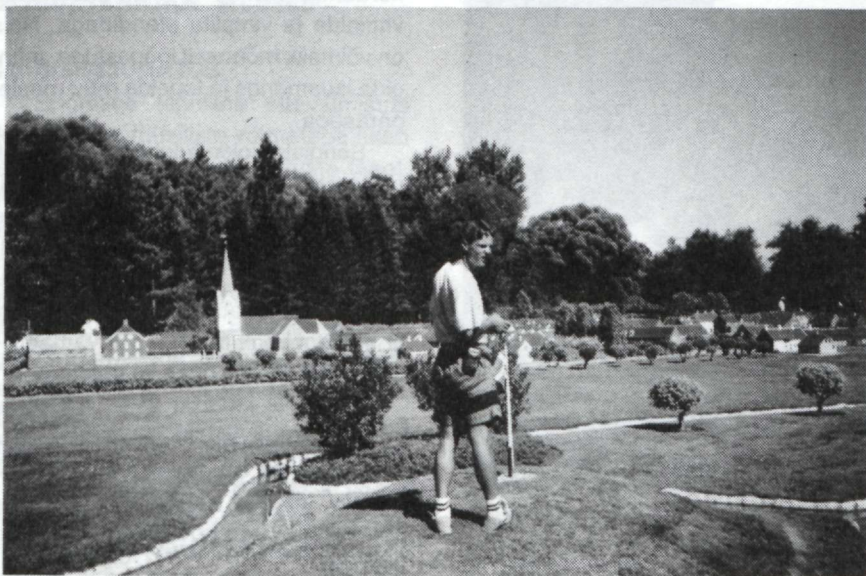
Viienda grupi moodustaksid invaliidid. Nende peatsest paati tulekust kirjutavad sõudespordi ajakirjad. Invaliidide on mitmesuguste puudustega. Mida rohkem autosid, seda rohkem invaliidide. Kui kujutame paadis ette allkehad halvatud inimest, siis saab ta sõuda ja aeru käsitsemisel saab eesmärgiks olla sõudmise sammu pikkus. Niimoodi ratastoolist paati minnes avardub invaliidide liikumisvõime looduses.

Spordi mõte ja sisu laieneb. Varem oli sport noorte ja tugevate tegevus. Arusaamine spordist muutus ühekülseks siis, kui "Riiklikult mõtlevad inimesed" hindasid sporti ainult suurvõistluste medalivõitude allikana. Sport jäi väheste elukutseliseks tegevuseks. Kui ma eelnevas lõigus nimetan ka invaliidide sõudmist, siis see on nagu kokkuvõtte eelmise kümneaastaku arenguteest, mil kõigis vanustes ja olukordades inimesed tulevad tuhandete kaupa spordiradadele. Sporti suutmises pole enam kõige tähtsam võitja autasu, vaid igaühe oma tervis ja meeldiv tegevus. Rahvas tuleb pealtvaataja tribüünilt alla ja saab ise osavõtjaks.

Rõõmsaid kohtumisi regattidel!

TAANIS SÕPRUSSILDA RAJAMAS

Jarek Mäestu Varde linna loodusesse rajatud maketi juures. Antud makett on täpne koopia Varde südalinnast koos linna ümbritseva loodusega.

1995. a 14. mail korraldasid Taani Sõudeliidu juhid – viitsepresident Kent Pedersen, peasekretär Stig Fischer Bjerregaard ja Jens Szabo Pärnus seminari Eesti Sõudeliidu aktiivile, kus oli kõne all kahe riigi sõudeliitude edasise koostöö küsimused. "Friendship-modeli" programmi raames viibisid 17.-23. augustil 1995. a Taanis 15 Eesti Sõudeliidu esindajat – noorsõudjad koos treeneritega ESL-i peasekretäri Jaan Tulsti juhtimisel.

Oma muljeid Taanis veedetud päevadest jagasid "Eesti Sõudjale" Egle Trump (E.T.) sõudeklubist "Pärnu", Jarek Mäestu (J.M.) Viljandi Sõudeklubist ja Priit Purge (P.P.) Tartu Vanalinna Spordikoolist.

E.T.: "Mulle tuli üllatusena, et saan Taani sõita. Olin selle üle väga õnnelik. 14. augustil asusimegi viieteistkümnekesi tee. Sõites autobussiga läbi Läti ja Leedu, võtsime ka nende 15-liikmelised grupid meie bussi. Sõit läks ilusasti. Ka kardetud Leedu-Poola piiril ei tekkinud suuri probleeme. Sõitsime 3 öödpäeva. Magasime bussis. Kuna ilmad olid väga palavad, oli sõit kurnav. 16. augusti õhtul jõudsime Jüüti poolsaarele, kus meid ootasid perede esindajad, kelle juurde olime kostile paigutatud. Minu koduklubist oli kolm esindajat ja meid kõiki pandi ühte perre. Elasime Horsensi-nimelises lin-

nas. See oli väga ilus roheline väike linnakene, umbes Pärnu suurune. Selles linnas korraldatakse aastaringset mitmesuguseid karnevale ja festivale.

Elasime kolmekesi kesklinnas asuvas korteris. Meie võõrustajaks oli Horsensi sõudeklubi juhataja Jens Bomholdt. Süüa saime kolm korda

päevas. Toit oli suurepärane, eriti maitstes mulle Taani täisteraleib."

J.M.: "Meie, viljandlaste, peatuspaigaks oli Varde linn. Sellest 20 km kaugusel asus põhjamere ääres Esbjergi linn, mille RO-klubis me tegutsesime. Majutatud olime väikesesse kahekorruselisse punast värvi puumajakesse, kus pereema, kes elas koos oma poja Steen Dommeriga – meie šefiga, kostitas meid minu maitse järgi väga suupäraste söökidega. Võileivad ja saiakesed olid pidevalt käulatuses."

P.P.: "Meie peatuspaigaks oli Põhja-Jüütis asuv Frederikshavni, umbes Tartu-suurune linn, mis asub Kattegati väina kaldal.

Elasime perekonnas, kellel oli oma kahekorruseline elamu. Peres olid ema-isa ja kaks poega, neist vanem oli Frederikshavni RO-klubi liige. Meid toideti hästi. Hommikuti pakuti võileibu, saiu, kohvi, piima. Lõunaks oli soe eine. Ka anti meile toidupakikesed klubisse kaasa. Õhtul oli taas soe söök – tavaliselt kartuli-liharoog. Toit oli väga maitsev. Mulle meeldis väga see, et kõike võis ise võtta, vastavalt maitsele ja isule.

Perekonnas ja ka mujal suhtlesin

RO-klubi liikmed asuvad järjekordsele paadimatkaale.

Grupp noorsõudjaid Taanis. Esireas vasakult: Jarek Mäestu Viljandist, Tiina Villsaar ja Tõnu Endrekson Pärnust; teises reas vasakult Priit Purge Tartust ja Egle Trump Pärnust.

mina saksa keeles, minu paarimees, Andres Aruhein, kellega olime koos, korraldas oma asjaajamisi inglise keele abil. Võõrkeeli taanlased oskavad."

E.T.: "Meil oli palju vaba aega, mida kasutasime oma äranägemise kohaselt. Iga päev käisime kohalikus sõudeklubis. Õigemini oli neid kaks. Üks asus fjordide lähedal. Selle baasi juures oli väga kena jahtsadam. Mind üllatas väga, et taanlased kasutavad sõudmiseks laiu ja kõrgete parrastega paate. Nendega sõitmine oli mulle omaette elamuseks. Teine baas asus järve kaldal, kus olid ka mõned võistluspaadid, samasugused nagu meie koduellingus. Väga meeldis nende klubiline tegevus. Nad korraldavad sageli omavahelisi kohtumisi. Neile korraldati ka niisugune tore üritus nagu sõudjaks ristimine."

J.M.: "Sõudeklubide tegevus on hästi aktiivne. Klubides on väga palju noori. Nn akadeemilisi paate on neil vähe. Nii oli Esbjergi RO-klubis ainult 3 võistluspaati – üheline, kaheline ja neljane paarisaeru paat. Klubil on ka oma kahekohaline sõudebassein ja 2 ergomeetrit n-õ "kuival maal" ja talvel sõudmiseks."

P.P.: "Ka Frederikshavni RO-klubis olid vaid mõned võistluspaadid, enamuses aga kahele või neljale sõudjale mõeldud kõrgepardalised merepaadid. See on ka arusaadav, sest kerge ja õhukese kerega võistluspaadiga merel eriti ei sõida. Taanis on aga sõudeklubid valdavalt mereäärsed."

E.T.: "Üks meeldejäävamaid sündmusi oli Lõuna-Jüüti sõudeklubide kokkutulek. Olime seal kaks päeva. Paljud klubid tulid sinna oma paatidega paarikümne ja enama kilomeetri kauguselt. See oli tore pidu! Kõik osalejad olid väga lõbusad ja suhtusid üksteisesse väga sõbralikult ja abivalmilt. Oli tõeline ühise sõudjatepere tunne!"

J.M.: "See kokkutulek algas reede õhtul ja kestis pühapäeva õhtuni. Kokkutulekule tulid 139 sõudeklubi esindajad. Selliseid üritusi korraldatakse igal aastal, peetakse pidu, juuakse õlut ja loomulikult sõutakse. Sellel kokkutulekul räägiti 1995. a tegevusest ja autasustati parimaid."

P.P.: "Kokkutulekul esines omapärane 4-liikmeline ansambel, kes esitas nii Taani rahvamuusikat, kui ka kaas-aegseid lugusid. Kokkutulek korraldati Ry linna sõudeklubis. Meie õõbisime

klubihoones, kohalikud telklaagris. Klubihooned on neil väga nägusad: puhkeruumid pehme mööbli, auhindade vitriinide ja vimplite stendidega. Neis on võimalik mõnusalt lõõgastuda, mängida lauamänge ja tegelda muu meelepärasega.

Sõudjate kokkutulek jättis sügavalt elamusliku mulje. Ka Eestis võiks midagi sellelaadset korraldada. Eriti tore oli kokkutuleku teine päev, kus sõitsime paatidega ümber suure saare, tegime vahepeatuse ja käisime Taani ühelt kaunimalt mäelt – Taavamäelt – ümbruskonna looduse ilu imetlemas."

E.T.: "Nii jõudiski kätte kojusõidu aeg. Lahkuda külalishaketest uutest sõpradest oli ääretult kahju. See oli huvitav, lõbus ja kogemusterohke nädal, minu suvise koolivaheaja ilusaim elamus."

J.M.: "Mulle meeldis, kuidas kohalikud klubiliikmed teevad kõik ise: hooldavad klubi hooneid ja territooriumi, korrastavad paate. Oli mida ja millest õppida!"

P.P.: "See oli imetore reis!"

1996. aasta suvel on taanlased vastukülaskäigul Eestis.

Teadmishimulisele lugejale mõni sõna Jüüti poolsaarest. Poolsaare pindala on 40 000 km², põhiliselt lausmaa, nõrgalt künkliku maastikuga, mille kõrgeim tipp – Yding Skovhøj – ulatub vaid 173 m kõrgusele üle merepinna. Jüüti poolsaare põhjapoolne osa (29 554 km²) kuulub Taanile, lõunapoolne, mida läbib Kieli kanal, Saksamaale. Poolsaar on väga tihedalt asustatud. Ilmastik on mere-line, pehmete talvede ja parassoajade suvedega. See võimaldab edukalt arendada väga kõrgel järjel olevat põllumajandust, mille üheks tähtsaks osaks on karjakasvatus. Muide, taani punast tõugu veisest põlvneb eesti punast tõugu veis.

Sõprussilla rajajatega vestles

H.-H. Artma.

SÕUDETEHNIKAST

SÕUDETEHNIKA ALUSED

I. SISSEJUHATUS

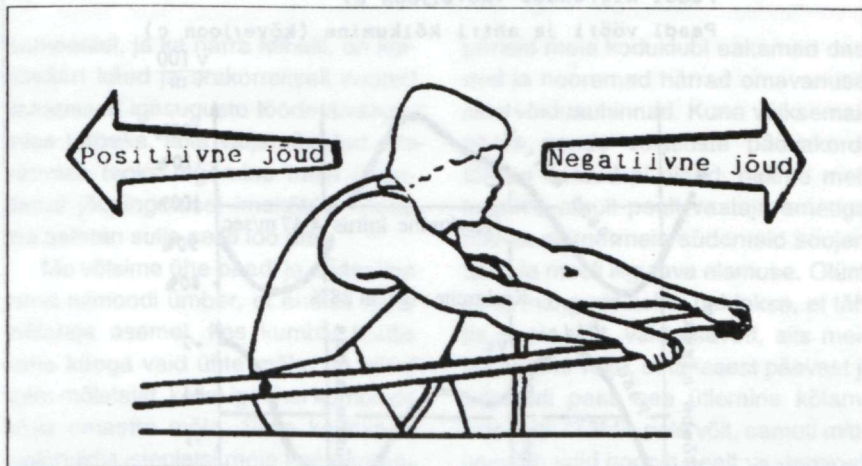
Sportlase tehniline ettevalmistus koos heade füüsiliste võimetega aitab suuresti tõsta tema saavutuste taset. Kuigi tehnika osa on suur igal spordialal, tuleb sõudmist võtta kui spordiala, kus tehnilise ettevalmistuse osa kõrgete tulemuste saavutamiseks on eriti märkimisväärne. Sõudmises tuleb arvestada paljude erinevate teguritega, aga ainult siis, kui me mõistame ja valdame tehnilisi tegureid, saame me treeningutel end täielikult realiseerida.

Kuigi paaris- ja üksikaerulisel paadil on sõudmise tehnika põhiliselt identne, soovatakse algajatele paarisaerulisi paate. Seepärast käsitletakse siin edaspidi paarisaerupaadil sõudmise tehnikat.

Esitletav süsteem on kasutusel paljudes riikides.

II. MIKS TEHNIKA?

On vähe kasu jõu, vastupidavuse ja teiste füüsiliste võimete arendamisest, kui neid omadusi ei saa kasutada paadi kiiruse suurendamiseks. Nagu eelnevalt öeldud, realiseerub kasu sellistest treeningutest, mis suurendavad paadi kiirust, ainult siis, kui sportlane mõistab ja valdab efektiivset sõudetehnikat.

Jõu suunad sõudmises.

III. FÜÜSIKASEADUSED

Kui analüüsime sõudmist, näeme, et sõudja ja paadi liikumine baseeruvad põhiliselt füüsikaseadustel, mis on aluseks kõigile sõudmise tehnika üle peetavatele diskussioonidele.

Sõudmises on põhiline omada sõudjat – liigutatavat jõudu (mootorit), mis tõukaks paati läbi vee. Teist tüüpi paatides võib liigutatavaks jõuks olla puri või mootor. Sel juhul tekib edasiviiv jõud purje täitumisel tuulega või paadivindi pideval pöörlemisel.

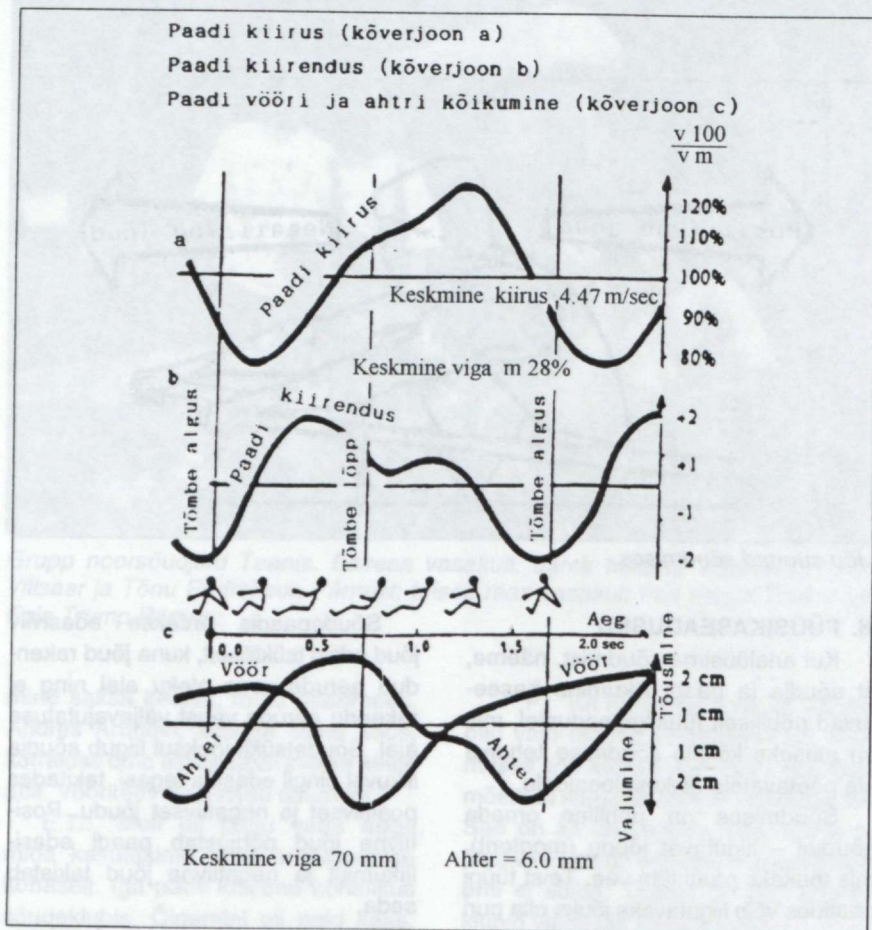
Sõudmises on liigutatav jõud määratletud sõudja füüsiliste võimetega ja tehnilise vilumuse tasemega.

Sõudepaadis antakse edasiviiv jõud edasi tsükliliselt, kuna jõud rakedub aerude vees oleku ajal ning ei rakendu aerude veest väljavajutatuse ajal. Sõudetsükli jooksul liigub sõudja liikuval pingil edasi ja tagasi, tekitades positiivset ja negatiivset jõudu. Positiivne jõud põhjustab paadi edasi liikumist ja negatiivne jõud takistab seda.

See fakt sunnib meid kontsentreerima oma jõupingutused sellele, et suurendada positiivse jõu mõju ja vähendada, niipalju kui võimalik, negatiivse jõu mõju.

IV. SÕUDMISE DÜNAAMIKA

Sõudmise võistluspaadi liikumise suund.

SÕUDETEHNIKAST

Mike Spracklen, USA koondise üksikaeru treener

Soovitav on talvise sisetreeningu perioodil iga kuu kontsentreeruda erinevale tehnikale elementidele. Näiteks jaanuarist märtsini soovib ta tähelepanu juhtida järgmistele elementidele.

Jaanuaris – rütmielementidele.

Rütmiks nimetab M.S. vahetõmbeks kulutatud aja ja ettesõidu kulutatud aja vahel. Meie (s.t USA koondis – I.E.) poolt kasutatav rütm baseerub võimsale tõmbele selleks, et anda paadile kiirus, ja võimalikult pikale taastumisele tõmmete vahel.

Veebruaris – tõmbe lõpu elementidele.

Tõmbe sageduse ehk tempo tõstmisel üle 30 tõmbe minutis võib tehnika halveneda, mis ilmneb selles, et aerulaba tõstetakse veest välja enne tõmbe lõppu. Talve tuleb kasutada selleks, et arendada käte ja õlavöö jõudu ning tehnikat, et kindlustada tugev töö täislabaga tõmbe lõpuni.

Paat liigub sellise kiirusega, millise talle annavad aerulabad tõmbe lõpus.

Märtsis – veevõtu elementidele.

Mida kiiremini pannakse laba vette, seda kindlam on saavutatav tugi, seda pikem on tõmme, seda kiiremini libiseb paat. Kuigi veevõtt ei tundu ergomeetria sama tähtis kui paadis, on seda võimalik ka ergomeetria ikkagi täiustada.

Veevõtt on siis tehniliselt heatasemeline, kui sõudja saavutab sellega soodsa asendi, andmaks võimsa tuge jalatoele. Selle asendi saavutamiseks liiguvad kõigepealt käed ja keha vibutub ette enne, kui pink hakkab tagumisest punktist liikuma. Keha kaldenurk kogu ettesõidu kestel ei muutu ja ei tohi olla mingit täiendavat kehavibutust ettesõidu ajal pärast seda, kui pink on tagumisest punktist liikuma hakanud. Kuigi tõmbe pikkus on tähtis, tuleb vastu panna kiusatusele täiendava pikkuse

Mõistmaks, kuidas need jõud toimivad, vaatleme juurdelisatut diagrammi, et näha võistluspaadi kiiruse muutumisi sõudetsükli jooksul. Need graafikud on sakslase Wenzel Joesteni uurimuse tulemused, kes analüüsis filmilindilt paadi liikumist ja sõudja tehnikat.

Kiiruse kõver diagrammil (a) demonstreerib paadi kiiruse varieerumist ühe tõmbe jooksul keskmise kiiruse suhtes. Me võime kasutada seda kõverat, et analüüsida paatkonna (sõudja) head või halba tehnikat. Heal paatkonnal (sõudjal) on kõrvalekalle keskmisest kiirusest väiksem.

Kiirenduse kõver (b) näitab paadi kiirendust. Paat saavutab suurima kiirenduse tõmbe ajal ja väikseima kiirenduse ettesõidul.

Pikisuunas kõikumise kõver (c) diagrammil näitab paadi kõikumist pikisuunas. Siin on antud kaks kõverat – üks näitab paadi vööri (nina) ja teine ahtri kõikumist.

(Järgneb)

FISA materiaal-tehnilise komisjoni materjalide põhjal koostanud ja tõlkinud Mihkel Klementsov

saamiseks haaret pikendada. Keha täiendav kallutamine eesendis muudab keha võimsuse kasutamise nõrgemaks ja tõmbe täiendav pikkus muutub ebaefektiivseks.

Tõmbe pikkus saavutatakse puusade painutamise ja ootamise, kui ollakse veel pingiga tagumises asendis. See võimaldab sõudjal lõdvestuda ja valmistuda järgmiseks tõmbeks, liikudes tõmbe algusesse. Tõmbe alguses peavad jalasääred asetsema vertikaalselt, rindkere vastu reisi, õlad lõdvestatud, pea erksalt püsti nagu kassil, kes valmistub hüppeks.

Hea veevõtt saavutatakse aerulaba löömisega vette jalgade kaasabil. Käed juhivad laba vette ning keha ja käsivarred annavad ühendava seose jalgade ja aerulaba vahel.

Ajakirjast "American Rowing"
 Kokkuvõtte tõlkis ja koostas
 Ilmar Ehin, sõudeveteran

UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB...

Uugu-Ärbärt, mõlatamise asjatundja

Mina, Uugu-Ärbärt ja minu kolm naabrimehest sõpra, kolm Jaani, tervitame sind, Eestimaa tublit mõlatajat Silgu-Mulgi-Maa pealinnast ja soovime sulle edu Atlanta Olümpose mängude mõlatamise hooajaks.

Roheliseks võõbatud puu-sea aasta on selleks korraks ümber saanud ja nagu meie, vanamehed, üksmeelelises arvamises mõtleme – suuremate sigadusteta.

Nagu sina, armas lugeja, juba tead, läks meie vanameeste tutt-tõsine plaan Olümpose mängude mõlatamise regati lähtejutile rivisse seatavate paatide hulka pääsemiseks täielikult nurja. Ja seda selle pärast, et minu parem käsi vars ja parema jala hüppamise liiges olid puha purud. Mina küll juba kõnnin ja kirjutan aga sellest jääb väheseks, et ma meie vanameeste neljapaadis suudaksin oma isteplatsil mõla läbi vee tarvilikul tasemel venitada.

Et mina olen – nagu nüüd uuemas kõnepruugis üteldakse – "audis", ei jää meie sellepärast pealtvaatajateks Eesti mõlaspordi ülemaailmse aupaiste tõstmise missioonis.

Kuna ühestki Eestimaa, samuti ka mitte lähivälismaa mõlaklubist ei olnud võimalik mingisugust võimekat eesmise mõlataja istumise platsil istujat leida, pidime kolmele Jaanile leidma teistsuguse võimaluse mõlakunsti meisterlikkuse taseme tõstmiseks.

Üksmeelelise arupidamise käigus oma mõlaklubi ülemtreeneri härra Mihkliga jõudsime sihukese otsuseni, mihukest ei ole tänase päevani vastu võtnud mitte keegi teine maakera übermõõdu ulatuses. Kuna meil, va-

nameestel, ja ka härra Mihklil, on kuldaväärt käed ja erakorraliselt suured oskamised igasuguste tööde ärategemise tarbeks, läks väljamõeldud ettevõtmise teoks tegemine meie ühendatud jõupingutusel imekähku. Kohe ma seletan sulle selle loo ära!

Me võtsime ühe paadi ja ehitasime tema niimoodi ümber, et endise kahe mõlataja asemel, kes kumbki hoidis kahe käega vaid ühte mõla, on nüüd kolm mõlatajat, kellel igaühel kumbaski käes omaette mõla. Selle kolmanda mõlahoidja isteplatsi meie konstrueerisime roolimehe koha asemele. Oliigi uus paadiklass – paarismõlaline kolmepaat – siia maamunale sündinud! Vaata, meie oleme kohe nihukesed mehed, kelle õlgadel asuvad sünnipärased kalliskivid ei ole sammalt täis kasvanud, mispärast oleme suutelised maailmarevolutsioonilisi asju välja nuputama ja neid ka valmis nikerdama.

Terve suve tiirutasid Jaanid kolmekesi uudisteosega jõe peal, kuna mina ja meie mänedzeer Rikarduliinu istusime kahekesi paadiparve serva peal ja leotasime oma paljaid varbaotsi jõevees.

Puu-sea aasta oli Eesti mõlatajatele suureks pidu-aastaks. Meie mõlaspord sai 120-aastaseks ja seda sündimise päeva tähistati Taaralinnas suure mõlatamise regatiga kaheksa mõlatajaga paatidel.

Mina lõin ka oma "maanteemuhule" hääled sisse ja üksmeelelise meeskonna täiearvulises koosseisus meie mänedzeeri Rikarduliinu eestvedamisel panime kursi maha võistluspaiga suunas. Kohapeal võttis meid lahkesti vastu ja andis asjakohalikke selgitusi võistluste peakorraldaja, sõudeklubi "Aht" president, härra Ülo Tõlp, kes nagu hilisema jutuajamise käigus selgus, on endine silgu-mulgi-maalane, missugusest teadasaamisest tegime väga tähtsa järelduse: igas Eestimaa asustatud punktis on vähemalt üks silgu-mulgi-maalane!

Juubelipäeva tähistamiseks korraldatud mõlatamise regatt valmistas meile, vanameestele, rõõmu – üle Eestimaa kohalesõitnud kõige tublimate ja tugevamate mõlatajate hulgas

pärisid meie koduklubi eakamad daamid ja nooremad härrad omavanuseliste võiduauhinnad. Kuna väiksemaid paate nende võistluste päevakorda ülesse seatud ei olnud, pidime meie leppima ainult pealt vaataja ametiga, millest saime meie südameid soojendada ja meeli liigutava elamuse. Olümpose mängude kohta öeldakse, et tähtis ei ole võit, vaid osavõtt, siis meie kuulutame välja, et tänasest päevast ja edaspidi peab see ütlemine kõlama niimoodi: "Tähtis pole võit, samuti mitte osavõtt, vaid hoopis pealt vaatamine!" selle ütlemise peamise mõtte elluviimine ei tähenda sugugi seda, et peab kohe igale poole isiklikult kohale sõitma. Piisab ka televiisori ees istumisest, mis toob kahekordset kasu: esiteks näed värvilist pilti maamuna erinevatest paikadest, inimestest, loomadest ja loodusest, see on – laiendada oma silmaringi, ning teiseks kui sa istud pidevalt kodus, ei saa vargad sinu korterit tühjaks tegema tulla, see on – aidat oluliselt vähendada korterivarguste protsenti meie vabariigis.

Õhtul oli ühe suure maja suures saalis pidu, kus kedagi aina kiideti, kellegile aina mingisuguseid autasusid pihku pisteti. Meie viiekesi istusime Mõlaliidu viitsepresidendi härra Henn Elmeti paremal käel ja kuulasime hoolsa tähelepanemisega tema seletusi ümberringi toimuva kohta. Ise aga piilusime ühe silmaga hoolsasti suure saali keskpaias ülesseatud suurel laual olevat tohutusuurt torti. Kui meile pärastpoole pakuti tükikene juubelitort, pidi esimene suutäis mulle kurku kinni jääma – tordi hinnaks õeldi olevat sada tuhat senti! Lõpuks rahunesin maha – suurt asja ei saa suure rahata teha!

Sellel juubeldamise pidu pidamise päeval tekkis meie peakoludes veel üks tähelepanemist vääriv mõte mõlaspordi edasise edendamise heakäekäiku silmas pidades. Eesti Mõlaliit peab sisse seadma oma autähe – "Mõlaliidu Risti Ordeni", mille kaelariputamine võimalikult suuremale hulgale muu ilmamaa mõlatamise ümber kiibitsetajatele peaks pöörama enamat tähelepanemist meie kahvatuvõitu

mõlasporti silmatorkamise suurendamiseks välispidise üleskiitmise kaudu.

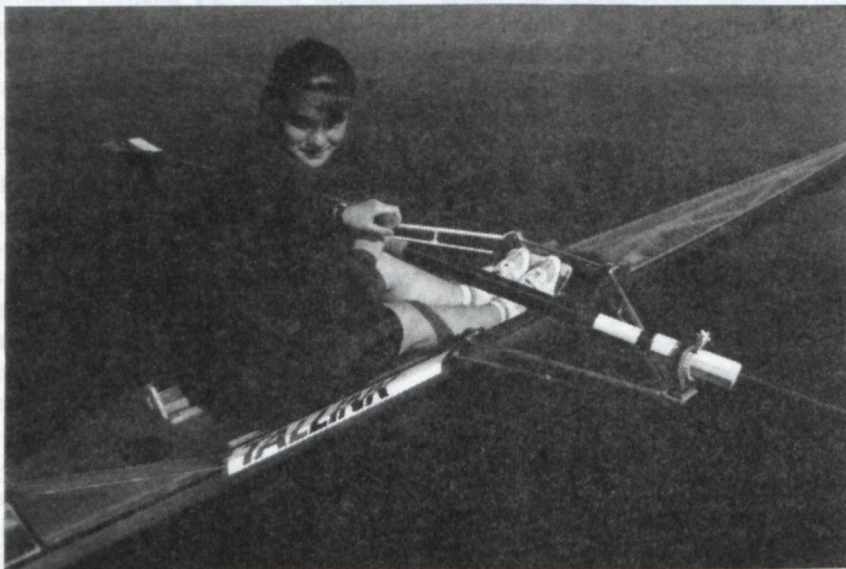
Teiseks teeme härra Mõlaliidu presidendile ettepaneku, et tema nõuaks Üleilmalise Mõlatamise Liidult meie uudisloomingu – kolmemehe paarisaueru paadi lülitamist kõiksuguste võistluste kava sisse kuni Olümpose mängudeni välja. Vastupidist oleme sunnitud pidama kui kolme Jaani inimlike õiguste rikkumiseks.

Küll need viimased neli aastat läksid ruttu! Jälle on käes Olümpose aasta. Kui nüüd tagantjärele mõtlen sinnamaani tagasi, kus meie Jüri, Roman ja Priit sõitsid oma mõlatamise sõitusid Barcelonas, hakkab vererõhk tasapisi, jõnks-jõnksu haaval tõusma aina ülespoole, sest peagi on nii-sugused päevad jälle käes! Veel enne seda õiget päeva peavad aga Roman, Priit ja Piret koera sabast üle hüp-

pama!

Olümpose mängude 100-aasta juubeli puhul soovin kõigile Eestimaa mõlatajatele, eelkõige aga Jürile, Romanile, Priidule ja Piretile lahedat libisemist tuliroti aasta kõikidel mõla-regattidel ja Olümpose mängudel pärjatute austamisväärilisse rivisse jõudmiseks.

KATRIN HERM ATLANTASSE

Atlanta Olümpiamängude org-komitee (ACOG) korraldab Rahvusvahelise Noortelaagri (International Youth Camp) 17.07.-31.07.1996 ja Eesti Olümpiakomitee sai õiguse saata nimetatud laagrisse üks neiu ja üks noormees.

Eesti Sõudeliidul on meeldiv teatada, et kõikidest kandidaatidest õnema soo esindaja kohale valis EOK välja Katrin Hermi, kolmekordse juunioride maailmameistrivõistlustest osavõtja.

Õnnittele!

18. juuni 1995. a Pariis.
Prantsusmaa meistritiitlid ühe- ja paarisauerulisel kahepaadil Eestisse!
Seisavad: Jüri Jaanson, Priit Tasane, Mihkel Klementsov, Matti Killing, Roman Lutoškin. Ees Jaan Tults.

EESTI SÕUDMINE 1995

MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED, TAMPERE, FIN, 20.-27. AUGUST

Meeste ühepaat. Osales 30 võistlejat.

E6	EST	7.45,82	D3	EST	6.52,74	FA	1.	SLO	Iztok Cop	6.52,93
	BUL	7.49,56		SLO	6.55,67		2.	EST	JÜRI JAANSON	6.53,48
	AUS	7.51,59		USA	6.59,87		3.	CZE	Vaclav Chalupa	6.54,14
	DEN	7.51,76		FIN	6.59,93		4.	ITA	Giovanni Calabrese	6.54,63
	NED	8.13,29		DEN	7.04,18		5.	GER	Thomas Lange	6.56,11
				NED	7.08,55		6.	SUI	Xeno Müller	6.59,74

Meeste paarisaueru kahepaat. Osales 27 paatkonda.

E4	GER	7.12,04	R3	AUS	6.26,68
	EST	7.18,52		HUN	6.27,94
	CRO	7.33,24		EST	6.33,60
	BLR	7.36,15		ARG	6.41,12

FA	1.	DEN	Lars Christensen/Martin Haldbo Hansen	6.17,01	
	2.	GER	Stephan Volkert/Andre Steiner	6.19,42	
	3.	NOR	Kjetil Undset/Steffen Skar Stoerseth	6.21,84	
FD	1.	(19.)	CZE	Michal Cigler/Robert Simek	6.41,46
	2.	(20.)	USA	David Gleeson/Brian Jamieson	6.42,73
	3.	(21.)	EST	PRIIT TASANE/ROMAN LUTOŠKIN	6.42,80
	4.	(22.)	BUL	Georgi Iliev/Ivalio Banchev	6.45,31
	5.	(23.)	POL	Adam Korol/Robert Zaborski	6.49,82
	6.	(24.)	CRO	Hrvoje Telisman/Marko Perinovic	6.51,09

Meeste paarisaueru neljapaat. Osales 21 paatkonda.

E4	ITA	6.02,95	R1	ARG	6.02,62	C1	RUS	5.58,44
	FRA	6.08,82		POL	6.04,49		NOR	5.58,99
	ESP	6.10,91		NOR	6.06,68		SUI	6.00,15
	FIN	6.11,46		ROM	6.13,13		ESP	6.00,70
	EST	6.39,76		EST	6.33,76		EST	6.20,58

FA	1.	ITA	Massimo Paradiso/Alessandro Corona Rosano Galtarossa/Alessio Satori	6.10,09	
	2.	GER	Marko Schwalbe/Marco Gaisler Andreas Hajek/Andre Willms	6.11,62	
	3.	ARG	Santiago Fernandes/Sergio Fernandes Ruben Knulst/Guillermo Pfaab	6.12,62	
FD	1.	(19.)	ESP	Enrique Lopez/Jordi Quer Jose-Ignacio Bugarin/Jon Salsamendi	6.10,58
	2.	(20.)	ROM	Cheorghe Rusu/Dimitrie Popescu Dragos Neagu/Nicolae Spircu	6.14,75
	3.	(21.)	EST	TOOMAS KAROTAMM/SILVER SONNTAK MARGUS LELLE/JAANUS STRIKHOLM	6.35,30

Meeste kergekaalu ühepaat. Osales 22 võistlejat.

E1	IRL	8.01,59	R4	USA	7.31,49	C2	GRE	7.12,98
	USA	8.04,22		TUR	7.39,34		PAK	7.16,11
	NZL	8.26,36		CRO	7.46,21		CRO	7.19,46
	GRE	8.29,16		ESA	7.49,06		RUS	7.23,31
	RUS	8.32,78		EST	8.11,04		EST	7.44,62
	EST	8.59,09						

FA	1.	GBR	Peter Haining	7.29,78	FD	1.	(19.)	RUS	Andrei Dereviankin	8.07,79
	2.	CZE	Tomas Kacovsky	7.31,60		2.	(20.)	IND	Shashi Buluswar	8.26,30
	3.	DEN	Anders Brehms	7.33,24		3.	(21.)	EST	TIMO LOORITS	8.34,87
						4.	(22.)	CYP	George Stratos	8.50,03

Naiste ühepaat. Osales 20 võistlejat.

E4	SWE	8.48,65	R2	GBR	7.49,78	C2	EST	7.57,47
	BEL	9.02,11		ROM	7.53,24		NED	7.58,13
	FIN	9.09,03		EST	7.58,89		ITA	8.04,06
	EST	9.12,82		HUN	8.18,89		RUS	8.09,66
	AUS	9.13,48						

FA	1.	SWE	Maria Brandin	7.26,00	
	2.	CAN	Silken Laumann	7.29,07	
	3.	BEL	Anne-Elise Bredael	7.34,29	
FD	1.	(13.)	SUI	Caroline Lüthi	7.55,11
	2.	(14.)	EST	PIRET JAMNES	7.55,82
	3.	(15.)	ITA	Elena Torri	7.56,87
	4.	(16.)	AUS	Amy Safe	8.04,17
	5.	(17.)	NED	Astrid van Koert	8.06,81

JUUNIORIDE MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED, POZNAN, POL, 01.-05. AUGUST

Poiste ühepaat. Osales 31 võistlejat.

E6	FIN	7.50,61	R5	GRE	7.19,77
	RSA	7.51,15		YUG	7.19,85
	USA	7.56,57		SVK	7.21,02
	EST	8.49,04		EST	7.54,86
	PHI	8.56,69			

Estit esindanud ANTON MIHHEJEV katkestas võistlemise haigestumise tõttu

FA	1.	GER	Marcel Hacker	7.00,05
	2.	SLO	Luka Spik	7.02,69
	3.	RUS	Anton Sema	7.05,31

Poiste paarisaeru kahepaat. Osales 32 paatkonda.

E2	YUG	7.04,76	R3	JPN	6.45,75	SF4	SWE	6.51,42
	HUN	7.08,52		GBR	6.46,87		EST	6.59,02
	RUS	7.21,12		EST	7.12,27		GUA	7.03,75
	EST	7.36,36		MAR	7.52,96		TKM	7.19,60
	PAK	7.52,67					MYA	7.32,45
	TKM	8.05,59						

FA	1.	GER	Johannes Barth/Stefan Roehnert	6.35,61	
	2.	DEN	Thomas Vilhelmsen/Jacob Thanning	6.39,87	
	3.	CRO	Ivan Jukic/Thomir Jarnjevic	6.39,93	
FD	1.	(19.)	HUN	Gabor Racsmany/Peter Ujhelyi	6.52,20

2.	(20.)	NZL	Samuel Brown/Eon Wallace	6.58,65
3.	(21.)	SWE	Mats Gotesson/Henrik Winnberg	6.59,63
4.	(22.)	TUR	Saim Kaya/Ekrem Ozgoren	7.01,32
5.	(23.)	EST	ANDREI ŠILIN/DMITRI VASSILJEV	7.15,17
6.	(24.)	PAK	Barkar Hameed Rana/Shakeel Ahmad Dar	7.21,86

Tüdrukute paarisaueru kahepaat. Osales 11 paatkonda.

E2	AUT	7.28,79	R1	NED	7.04,57
	FRA	7.37,46		SWE	7.12,61
	EST	7.40,85		EST	7.13,99
	SWE	7.46,58		POL	7.22,27
	ESP	7.52,44		SVK	7.37,54
FA	1.	GER	Doreen Bednarz/Marita Scholz	7.19,69	
	2.	AUT	Karola Schustereder/Monika Felizeter	7.22,46	
	3.	NED	Chrystal Rijnten/Femke Dekker	7.24,92	
FB	1. (7.)	RUS	Natalia Polupanova/Evgenia Kourdioumova	7.32,02	
	2. (8.)	EST	KATRIN HERM/MOONIKA TÕRVA	7.35,26	
	3. (9.)	POL	Barbara Szkudlarska/Sylwia Wrobel	7.38,84	
	4. (10.)	ESP	Alejandra Jimeno/Maria Otero	7.42,10	
	5. (11.)	SVK	Sona Gelingerova/Zuzana Benedikovicova	7.58,50	

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, PÄRNU, 28.-29. JUULI

M 1x. 10 võistlejat

D1	4.	Margus Lelle	SK "Pärnu"	8.02,65	
	5.	Andres Kink	SK "Aht"	8.10,86	
D2.	4.	Priit Vare	SK "Pärnu"	8.04,32	FA (eri)
	5.	Kristo Kross	Tallinna SK	8.08,02	
FA	1.	Jüri Jaanson	SK "Pärnu"	7.53,06	
	2.	Priit Tasane	SK "Kalev"	8.11,67	
	3.	Vjatšeslav Divonin	Narva LNSK	8.15,57	
	4.	Silver Sonntak	SK "Pärnu"	8.40,75	
	5.	Timo Loorits	SK "Pärnu"	8.46,43	
	6.	Jarek Mäestu	Viljandi SK	8.48,31	
	7.	Priit Vare	SK "Pärnu"	8.48,31	

M2x. 9 paatkonda

D1	4.	Andrei Šilin	Narva LNSK	8.00,80	D2	4.	Boriss Razumov	Viljandi SK	8.25,42
		Dmitri Vassiljev					Margus Lellep		
						5.	Andre Sallaste	SK "Kalev"	8.51,89
							Marko Kivistik		
FA	1.	Roman Lutoškin	SK "Kalev"	7.25,66					
		Priit Tasane							
	2.	Jüri Jaanson	SK "Pärnu"	7.51,19					
		Silver Sonntak							
	3.	Jaanus Strikholm	SK "Pärnu"	7.57,71					
		Toomas Karotamm							
	4.	Peeter Strikholm	SK "Pärnu"	8.12,82					
		Edmund Laugasson							
	5.	Mihhail Jakovlev	Narva LNSK	8.16,48					
		Leonid Prokofjev							
	6.	Heiko Antsmäe	SK "Kalev"	8.32,34					
		Lauri Preiman							

M 4x. 5 paatkonda

- FA 1. Jaanus Strikholm SK "Pärnu" 6.38,92
 Margus Lelle
 Silver Sonntak
 Toomas Karotamm
2. Anton Mihhejev Narva LNSK 6.47,24
 Mihhail Jakovlev
 Leonid Prokofjev
 Vjatšeslav Divonin
3. Peeter Strikholm SK "Pärnu" 6.54,64
 Timo Loorits
 Edmund Laugasson
 Priit Vare

4. Heiko Antsmäe SK "Kalev" 7.14,91
 Lauri Preiman Viljandi SK
 Jarek Mäestu
 Urmas Hallik
5. Tõnu Endrikson SK "Pärnu" 7.20,10
 Indrek Lätt
 Silver Tammik
 Ingmar Aija

M 2-. 3 paatkonda

- FA 1. Toomas Vilpart SK "Kalev" 8.12,28
 Toomas Kasearu
2. Dmitri Andrejev Narva LNSK 8.48,36
 Vjatšeslav Nazarov
3. Lauri Preiman SK "Kalev" 9.04,11
 Urmas Hallik

M 4-. 2 paatkonda

- FA 1. Roman Lutoškin SK "Kalev" 7.21,86
 Priit Tasane
 Toomas Kasearu
 Toomas Vilpart
2. Lauri Preiman SK "Kalev" 7.37,48
 Urmas Hallik
 Toivo Zoova
 Juhan Paalo

M 8+. 2 paatkonda

- FA 1. Jaanus Strikholm SK "Pärnu" 6.45,32
 Toomas Karotamm
 Silver Sonntak
 Jüri Jaanson
 Margus Lelle
 Timo Loorits
 Edmund Laugasson
 Peeter Strikholm
 roolija: Alari Toome

2. Raivo Parts SK "Kalev" 6.54,19
 Toomas Ollesk
 Roman Lutoškin
 Priit Tasane
 Toomas Kasearu
 Toomas Vilpart
 Juhan Paalo
 Toivo Zoova
 roolija: Priit Eenraid

Meeste kergekaalu 1x. 2 võistlejat

- FA 1. Timo Loorits SK "Pärnu" 8.45,51
 2. Voldemar Aas SK "Pärnu" 9.34,21

Naiste 1x. 8 võistlejat

- D1 4. Karin Tarto Harku SK/K. Palusalu SK 10.55,24
- D2 4. Jaana Albri Harku SK/K. Palusalu SK 11.19,92
- FA 1. Piret Jamnes SK "Kalev" 8.53,41
 2. Katrin Herm SK "Kalev" 9.21,73
 3. Svetlana Kuritšõna Narva LNSK 9.27,55
 4. Tatjana Dubinko Narva LNSK 9.30,92
 5. Moonika Tõrva SK "Kalev" 9.48,76
 6. Aljona Lutovinova Harku SK/K. Palusalu SK 10.00,01

N 2x. 5 paatkonda

FA 1.	Piret Jamnes Moonika Tõrva	SK "Kalev"	8.12,0
2.	Tatjana Dubinko Svetlana Kuritšõna	Narva LNSK	8.31,16
3.	Tiina Kaptan Aljona Lutovinova	SK "Kalev" Harku SK/K. Palusalu SK	9.08,44
4.	Mari Tallo Pirje Urmsalu	SK "Kalev"	9.12,13
5.	Jaana Albri Karin Tarto	Harku SK/K. Palusalu SK	9.44,05

N 4x. 3 paatkonda

FA 1.	Piret Jamnes Katrin Herm Moonika Tõrva Tiina Kaptan	SK "Kalev"	8.11,70
2.	Mari Tallo Pirje Urmsalu Monika Pärnpuu Aljona Lutovinova	SK "Kalev" Harku SK/K. Palusalu SK	8.30,11
3.	Egle Trump Tiina Villsaar Rita Martinson Kristel Eliste	SK "Pärnu"	8.41,45

N 8+. 2 paatkonda

FA 1.	Piret Jamnes Katrin Herm Moonika Tõrva Pirje Urmsalu Mari Tallo Aljona Lutovinova Monika Pärnpuu Tiina Kaptan roolija: Sigrid Sulg	SK "Kalev" Harku SK/K. Palusalu SK	8.16,19
2.	Rita Martinson Tiina Villsaar Kristel Eliste Egle Trump Anneli Abermann Margot Nael Triin Aavik Karen Järva roolija: Olga Toome	SK "Pärnu"	8.21,74

EESTI NOORTE, Sen-B JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, PÄRNU, 12.-13. AUGUST**PA 1x. 7 võistlejat**

FA 1.	Anton Mihhejev	Narva LNSK	8.11,27
2.	Jarek Mäestu	Viljandi SK	8.16,84
3.	Indrek Peterson	SK "Pärnu"	8.20,02
4.	Andrei Šilin	Narva LNSK	8.23,75
5.	Heikko Antsmäe	SK "Kalev"	8.45,61
6.	Dimitri Pimenov	Narva LNSK	9.06,77
7.	Marko Ringo	Harku SK	10.35,53

PA 2x. 4 paatkonda

FA 1.	Andrei Šilin	Narva LNSK	7.54,94
	Dmitri Vassiljev		
2.	Heikko Antsmäe	SK "Kalev"	8.01,70
	Lauri Preimann		
3.	Boriss Razumov	Viljandi SK	8.27,01
	Margus Lellep		
4.	Marko Kivisik	SK "Kalev"	8.48,34
	Andre Sallaste		

PA 4x. 2 paatkonda

FA 1.	Anton Mihhejev	Narva LNSK	7.37,77
	Andrei Šilin		
	Dmitri Vassiljev		
	Dmitri Pimenov		

2.	Heikko Antsmäe	SK "Kalev"	7.52,39
	Urmas Hallik		
	Marko Kivisik		
	Lauri Preimann		

PA 4-. 2 paatkonda

FA 1.	Lauri Preimann	SK "Kalev"	8.07,18
	Urmas Hallik		
	Heikko Antsmäe		
	Andrus Artma		

2.	Jarek Mäestu	Viljandi SK	8.31,91
	Boriss Razumov		
	Margus Lellep		
	Kaimur Metsamärt		

PB 1x. 18 võistlejat

E 13.	Kalver Tammik	SK "Pärnu"	10.07,07
14.	Raido Lembit	SK "Kalev"	10.11,87
15.	Silver Tammik	SK "Pärnu"	10.15,00
16.	Kristo Mäe	SK "Pärnu"	10.27,34
17.	Taavi Pentma	SK "Pärnu"	10.35,78
18.	Tanel Sits	SK "Pärnu"	11.30,58

FB 7.	Kaimur Metsamärt	Viljandi SK	9.24,81
8.	Indrek Ilves	Viljandi SK	9.33,45
9.	Anton Sagaidatšnõi	Narva LNSK	9.40,26
10.	Indrek Lätt	SK "Pärnu"	9.45,96
11.	Aigar Raja	SK "Kalev"	9.48,88
12.	Nikolai Stepanov	Narva LNSK	9.49,43

FA 1.	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	9.03,15
2.	Aleksei Kuznetsov	Narva LNSK	9.18,59
3.	Ingmar Aija	SK "Pärnu"	9.23,94
4.	Pavel Skobelev	Narva LNSK	9.28,96
5.	Priit Purge	Vanalinna SK	9.35,13
6.	Dmitri Zatšik	SK "Kalev"	9.58,07

PB 2x. 11 paatkonda

D1 4.	Aigar Raja	SK "Kalev"	8.16,65
	Andri Ruukel		
5.	Aleksandr Ludvig	Narva LNSK	8.19,01
	Aleksandr Jurõšev		
6.	Vahur Mäe	SK "Pärnu"	8.25,37
	Alari Toome		
D2 4.	Roman Petrov	Narva LNSK	8.32,49
	Jaan Ida		
5.	Danel Mägi	Viljandi SK	ei start.
	Indrek Ilves		

FA 1.	Pavel Skobelev	Narva LNSK	8.41,60
	Nikolai Stepanov		
2.	Roman Tšernjatkin	Narva LNSK	8.48,53
	Anton Sagaidatšnõi		
3.	Ingmar Aija	SK "Pärnu"	8.52,30
	Indrek Lätt		
4.	Oleg Frolov	Narva LNSK	9.02,68
	Anton Safonov		
5.	Dmitri Zatšik	SK "Kalev"	9.07,37
	Raido Lembit		
6.	Silver Tammik	SK "Pärnu"	9.13,52

PB 4x. 5 paatkonda

FA 1.	Tõnu Endrekson Indrek Lätt Silver Tammik Ingmar Aija	SK "Pärnu"	7.42,69	4.	Dmitri Zatšik Raido Lembit Aigar Raja Andri Ruukel	SK "Kalev"	8.06,22
2.	Oleg Frolov Anton Safonov Aleksandr Ludvig Aleksandr Jurõšev	Narva LNSK	7.50,05	5.	Kalver Tammik Taavi Pentma Vahur Mäe Kristo Mäe	SK "Pärnu"	8.35,66
3.	Roman Tšernjatkin Anton Sagaidatšnõi Pavel Skobelev Nikolai Stepanov	Narva LNSK	7.57,94				

PC 1x. 16 võistlejat

E 13.	Erik Janson	SK "Pärnu"	12.05,12
14.	Arno Pardla	Harku SK/K. Palusalu SK	12.10,21
15.	Kristjan Seero	SK "Pärnu"	12.57,18
16.	Kaido Kaareste	SK "Pärnu"	13.05,81
FB 7.	Indrek Niit	SK "Pärnu"	10.58,49
8.	Gert Tomson	Harku SK/K. Palusalu SK	11.31,01
9.	Lev Lvov	Narva LNSK	11.46,44
10.	Lauri Vare	SK "Pärnu"	11.59,19
11.	Siim Rohtla	Viljandi SK	12.03,34
12.	Tanel Pentma	SK "Pärnu"	12.48,49
FA 1.	Roman Trušin	SK "Kalev"	10.16,56
2.	Erlend Loite	SK "Pärnu"	10.21,82
3.	Raide Laos	Viljandi SK	10.32,34
4.	Igor Noginov	Narva LNSK	10.57,58
5.	Marko Üle	SK "Pärnu"	11.17,99
6.	Indrek Kukk	Harku SK/K. Palusalu SK	11.32,86

PC 2x. 6 paatkonda

FA 1.	Roman Trušin Marko Üle	SK "Kalev"	8.42,66
2.	Erlend Loite Indrek Niit	SK "Pärnu"	9.07,45
3.	Igor Noginov Lev Lvov	Narva LNSK	9.14,73
4.	Tanel Pentma Lauri Vare	SK "Pärnu"	9.49,92
5.	Erik Janson Kaido Kaareste	SK "Pärnu"	11.18,84
6.	Sergei Ratkevitš Jevgeni Gurõljov	Narva LNSK	ei start.

P 8+. 4 paatkonda

FA 1.	Anton Mihhejev Andrei Šilin Dmitri Vassiljev Pavel Skobelev Alekssei Kuznetsov Nikolai Stepanov Anton Sagaidatšnõi Roman Tšernjatkin roolija: Dmitri Pimenov	Narva LNSK	7.25,27	2.	Lauri Preimann Urmas Hallik Heikko Antsmäe Andrus Artma Marko Kivisik Dmitri Zatšik Raido Lembit Aigar Raja roolija: Marko Üle	SK "Kalev"	7.37,40
-------	--	------------	---------	----	--	------------	---------

3.	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	7.41,44
	Indrek Peterson		
	Ingmar Aija		
	Indrek Lätt		
	Silver Tammik		
	Kalver Tammik		
	Taavi Pentma		
	Vahur Mäe		
	roolija: Alari Toome		

4.	Jarek Mäestu	Viljandi SK	7.55,23
	Margus Lellep		
	Boriss Razumov		
	Kaimur Metsamärt		
	Danel Mägi		
	Indrek Ilves		
	Rein Oja		
	Jaak Sapas		
	roolija: Raigo Parts		

TA 1x. 5 võistlejat

FA 1.	Katrin Herm	SK "Kalev"	9.14,70
	Moonika Tõrva	SK "Kalev"	9.25,94
	Mari Tallo	SK "Kalev"	9.58,69
	Tiina Villsaar	SK "Pärnu"	10.05,85
	Õie Linnu	Viljandi SK	10.28,80

TA 2x. 4 paatkonda

FA 1.	Katrin Herm	SK "Kalev"	8.46,99
	Moonika Tõrva		
	Mari Tallo	SK "Kalev"	9.48,04
	Pirje Urmsalu		
3.	Rita Martinson	SK "Pärnu"	9.57,94
	Kristel Eliste		
	Piret Lohu	SK "Kalev"	10.10,22
	Sigrid Sulg		

TA 4x. 2 paatkonda

FA 1.	Katrin Herm	SK "Kalev"	7.59,19	2.	Mari Tallo	SK "Kalev"	8.18,76
	Moonika Tõrva				Pirje Urmsalu		
	Piret Lohu				Monika Pärmpuu		
	Eve Rattiste				Sigrid Sulg		

TB 1x. 4 võistlejat

FA 1.	Pirje Urmsalu	SK "Kalev"	10.28,41
	Monika Pärmpuu	SK "Kalev"	10.36,42
	Egle Trump	SK "Pärnu"	10.42,79
	Kairi Päästel	SK "Pärnu"	12.00,84

TB 2x. 2 paatkonda

FA 1.	Pirje Urmsalu	SK "Kalev"	9.09,46
	Monika Pärmpuu		
	Egle Trump	SK "Pärnu"	9.27,25
	Kairi Päästel		

TC 1x. 15 võistlejat

E 13.	Jane Kaup	SK "Pärnu"	13.01,34
	Ave Umalas	SK "Pärnu"	13.10,51
	Julia Rugal	SK "Kalev"	13.11,01
FB 7.	Karen Järva	SK "Pärnu"	10.49,04
	Karmen Sits	SK "Pärnu"	11.01,63
	Kristi Oskar	SK "Pärnu"	11.07,80
	Merlyn Sutt	SK "Pärnu"	11.26,41
	Kerli Tomingas	SK "Pärnu"	12.11,77
	Triin Tomingas	SK "Pärnu"	12.29,33

FA 1.	Heivi Adulas	Viljandi SK	10.11,79
	Olga Toome	SK "Pärnu"	10.25,99
	Triin Aavik	SK "Pärnu"	10.31,01
	Kersti Paldis	SK "Pärnu"	10.41,93
	Kristi Kiling	SK "Pärnu"	11.02,26
	Kaire Lepik	SK "Pärnu"	11.46,02

T 8+. 3 paatkonda

FA 1.	Katrin Herm	SK "Kalev"	8.04,06	3.	Kristi Oskar	SK "Pärnu"	10.01,22
	Moonika Tõrva				Kairi Lime		
	Mari Tallo				Kaire Lepik		
	Pirje Urmsalu				Karmen Sits		
	Monika Pärnpuu				Kerli Tomingas		
	Piret Lohu				Ave Umalas		
	Sigrid Sulg				Kersti Paldis		
	Eve Rattiste				Kristi Kiling		
	roolija: Julia Jugal				roolija: Triin Tomingas		
2.	Rita Martinson	SK "Pärnu"	8.29,34				
	Tiina Villsaar						
	Kristel Eliste						
	Egle Trump						
	Triin Aavik						
	Karen Järva						
	Merlyn Sutt						
	Kairi Päästel						
	roolija: Olga Toome						

M Sen-B 1x. 10 paatkonda

D1 4.	Margus Lelle	SK "Pärnu"	-0.03,23		
5.	Andres Aruhein	Vanalinna SK	-1.14,68		
D2 4.	Voldemar Aas	SK "Pärnu"	8.10,55	FA (eri)	
5.	Igor Šilin	Narva LNSK	ei start.		
FA 1.	Silver Sonntak	SK "Pärnu"	8.36,30		
2.	Timo Loorits	SK "Pärnu"	8.41,55		
3.	Leonid Prokofjev	Narva LNSK	8.44,76		
4.	Mihhail Jakovlev	Narva LNSK	8.46,35		
5.	Priit Vare	SK "Pärnu"	8.50,43		
6.	Kristo Kross	Tallinna SK	8.53,55		
7.	Voldemar Aas	SK "Pärnu"	9.48,01		

M Sen-B 2x. 4 paatkonda

FA 1.	Silver Sonntak	SK "Pärnu"	7.09,41
	Margus Lelle		
2.	Peeter Strikholm	SK "Pärnu"	7.15,91
	Timo Loorits		
3.	Mihhail Jakovlev	Narva LNSK	7.20,02
	Leonid Prokofjev		
4.	Voldemar Aas	SK "Pärnu"	ei start.
	Priit Vare		

N Sen-B 1x. 6 paatkonda

FA 1.	Katrin Herm	SK "Kalev"	9.41,51
2.	Moonika Tõrva	SK "Kalev"	10.06,15
3.	Aljona Lutovinova	Harku SK/K. Palusalu SK	10.14,39
4.	Tiina Vilpart	Viljandi SK	10.26,61
5.	Karin Tarto	Harku SK/K. Palusalu SK	10.48,50
6.	Jaana Albri	Harku SK/K. Palusalu SK	11.40,03

M Vet. 2-. 2 paatkonda. 1000 m

FA 1.	Toivo Zoova	Tallinna SK	3.46,93
	Juhan Paalo	SK "Kalev"	
2.	Urmas Hein	SK "Aht"	3.48,82
	Mihkel Klementsov	Tallinna SK	

EESTI SÕUDMINE 1996

1996. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE KALENDER

Aprill	13.-14.	Gent	BEL	Rahvusvaheline Kevadregatt, rahvusvahelised Belgia juunioride MV
	27.-28.	Poznan	POL	Rahvusvaheline regatt
	27.-28.	Tartu	EST	Emajõe KV
Mai	04.-05.	Szeged	HUN	Rahvusvaheline Szegedi regatt
	04.-05.	Piediluco	ITA	Paolo d'Aloja memoriaalvõistlused
	04.-05.	Cologne	GER	Rahvusvaheline Cologne regatt
	11.-12.	Gent	BEL	Rahvusvahelised Belgia MV
	11.-12.	München	GER	1. rahvusvaheline DRV-juunioride regatt
	11.-12.	Mannheim	GER	Rahvusvaheline sõuderegatt
	18.-19.	Kopenhaagen	DEN	Rahvusvaheline Kopenhaageni regatt
	18.-19.	Duisburg	GER	Rahvusvaheline Duisburgi regatt
	25.	Pärnu	EST	Eesti KV
	25.-26.	Brno	CZE	Rahvusvaheline juunioride regatt
	25.-26.	Cologne	GER	Rahvusvaheline Kölni juunioride regatt
	26.	Pärnu	EST	E. Seileri ja B. Lõhmuse IX mälestusvõistlused
	Juuni	31.-02.	Rotsee	SUI
01.-02.		Moskva	RUS	Suur Moskva regatt
01.-02.		Macon	FRA	Rahvusvahelised Prantsusmaa juunioride MV
07.-09.		Luzern	SUI	OM-i kvalifikatsioonivõistluste Euroopa regatt
07.-09.		Tokio	JPN	OM-i kvalifikatsioonivõistluste Aasia regatt
07.-09.		Kairo	EGY	OM-i kvalifikatsioonivõistluste Aafrika regatt
07.-09.		Rio de Janeiro	BRA	OM-i kvalifikatsioonivõistluste Ladina-Ameerika regatt
08.-09.		Hamburg	GER	Rahvusvaheline juunioride regatt
15.-16.		Pärnu	EST	Eesti MV
15.-16.		Hazewinkel	BEL	Rahvusvaheline Flandria-Euroopa Hazewinkeli Loto regatt
15.-16.		Ratzeburg	GER	Rahvusvaheline sõuderegatt
21.-22.		Amsterdam	NED	Rahvusvaheline Kuninglik-Maas-Holland-Bekeri regatt
22.-23.		Bydgoszsz	POL	Rahvusvaheline juunioride regatt
29.-30.		Trakai	LTU	"Merevaigust aeru" regatt
Juuli		03.-07.	Henley	GBR
	05.	Tallinn	EST	ESS "Kalevi" päevad
	05.-14.	St.Peterburg	RUS	FISA ringretk
	12.-14.	Hazewinkel	BEL	Sen-B rahvuste karikas
	13.-14.	Viljandi	EST	"Viljandi paadimees"
	21.-28.	ATLANTA	USA	OM-i SÕUDEREGATT
27.-28.	Raigastvere	EST	Olümpiamiiting	

August	06.-11.	STRATHCLYDE	GER	MM (JUUNIORID + MITTE OM-i PAADIKLASSID)
	17.-18.	Pärnu	EST	Eesti juunioride, Sen-B ja veteranide MV
September	07.	Tartu	EST	Emajõe maraton
	13.-15.	Budapest	HUN	FISA Masters Regatta
	21.-22.	Gent	BEL	Rahvusvaheline regatt, Belgia lahtised sprindi MV
Oktoober	05.	Tartu	EST	Kaheksapaatide sügisregatt
	12.	Hradec	CZE	Chalupa KV
	12.-13.	Klaipeda	LTU	Rahvusvaheline "Dane" regatt
	12.-13.	Tartu	EST	Väikepaatide regatt
	26.	Bern	SUI	Armada KV

ABB ja Toyota toetavad eestlaste medalilootust

ABB

 TOYOTA

ABB Eesti ja Toyota Eesti on kolmeks aastaks sõlminud kokkuleppe toetada Eesti Sõudeliitu. Toetus on suunatud ühepaadisõudja Jüri Jaansonile, kes valiti 1995. a Eesti parimaks sportlaseks.

Jaanson on 1990. a maailmameister ja 1990. a maailmakarika võitja ühepaadil. Tänavuse aasta sihiks on edukas esinemine Atlanta olümpiamängudel. ABB ja Toyota toetavad Jüri Jaansonit ettevalmistust, andes tema kasutusse sõiduauto.

EESTI 1996. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE JUHENDID

EMAJÕE KARIKAVÕISTLUSED

Aeg: 27.-28. aprill.
Koht: Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli sõudebaas.
Distsants: 27. aprillil – 4000 m, 28. aprillil – 2000 m eraldistardist üheminutiliste intervallidega.
Programm: 27. aprillil kell 14.00 M 2x, M 2-, M 1x, N 2x, N 1x.
28. aprillil kell 11.00 M 2x, M 2-, M 1x, N 2x, N 1x.
Mandaat: 27. aprillil võistluspaigas kell 12.00-13.00.
Vastuvõtt: Majutamis-, toitlustamis- ja lähetuskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).
Võistluste iseloom:
Võistlused on võistkondlikud. Neist võtavad osa klubide ja kohalike organisatsioonide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba.
Osavõtumaks:
30 krooni iga võistleja kohta.

Paremusjärjestus:

Paatkondade paremusjärjestus selgitatakse kahe distantsi aegade liitmise teel. Võrdse resultaadi puhul on määravaks tulemus 2000 m distantsil. Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel arvestatakse suuremat punktide kogusummat. Punkte arvestatakse kõikidele: I koht – 7 punkti, II – 5, III – 4, IV – 3, V – 2 ja VI – 1 punkt paatkonna iga liikme kohta. Võrdse punktisumma korral on määravaks I kohtade arv.

Autasustamine:

Võitjat võistkonda autasustatakse ESL-i "Emajõe karikaga", I, II ja III kohale tulnud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomitega. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhindadega.

Lisatingimused:

Võistlused korraldab sõudeklubi "Aht" lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliiduga ja ESL-i žüriiga.

EESTI KARIKAVÕISTLUSED

Aeg: 25. mai.
Koht: Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.
Programm: 14.00 M 2x
14.10 M2-
14.20 N2x
14.30 PA 2x
14.50 TA 2x
15.00 PB 1x
15.10 TB 1x
15.20 M 1x
15.30 M 4-
15.40 N 1x
15.50 PA 1x
16.00 TA 1x
16.10 PB 2x
16.20 TB 2x
Võistlusrajad loositakse Eesti Sõudeliidus 20. mail kell 16.00. Eelsõidud toimuvad vajaduse korral kell 12.00.
Vastuvõtt: Majutamis-, toitlustamis- ja lähetuskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).
Osavõtumaks:
Täiskasvanutele 30 ja noortele 20 krooni.

Võistluste iseloom:

Võistlused on võistkondlikud, neist võtavad osa klubide ja kohalike organisatsioonide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba.

Paremusjärjestus:

Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel arvestatakse suuremat punktisummat. Punkte arvestatakse kõikidele: I koht – 7 punkti, II – 5, III – 4, IV – 3, V – 2 ja VI – 1 punkt paatkonna iga liikme kohta. Võrdse punktisumma korral on määravaks I kohtade arv.

Autasustamine:

Võitjat võistkonda autasustatakse ESL-i 1996. a "Eesti karikaga", I, II ja III kohale tulnud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomitega ning esikohale tulnud paatkondade liikmeid Eesti Sõudeliidu 1996. a Eesti karikavõitja karikaga.

Lisatingimused:

Võistlused korraldab sõudeklubi "Pärnu" lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliiduga ja ESL-i žüriiga. Noored võivad võistelda vastavalt valikule maksimaalselt kahel distantsil päevas.

BERNHARD LÕHMUSE JA ERICH SEILERI IX MÄLESTUSVÕISTLUSED

Eesmärk: Sõudespordi populariseerimine.
Meie hulgast lahkunud endiste sõudjate Bernhard Lõhmuse ja Erich Seileri mälestuse jäädvustamine.

Aeg ja koht: Võistlused toimuvad Pärnus 26. mail 1996. a Pärnu jõel, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaasis. Sekretariaat töötab sõudeklubis "Pärnu", Tööstuse 27, 25. mail kell 17.00-18.30.

Osavõtjad: Osaleda võivad kõik sõudesportlased Eestist ja teistest riikidest.

Programm: M 1x, M 2x, M 4-, N 1x, N 2x, P 1x, P 2x, P 4-, T 1x, T 2x.
26. mail kell 9.00 toimuvad võistlused 2000m distantsil.
Eelsõidud peetakse ühisstardist paadiklasside kaupa. Finaali pääseb iga eelsõidu võitja. Ülejäänud finaalikohad (6) komplekteeritakse eelsõitides parimaid aegu näidanud paatkondadest (võistlejatest), sõltumata nende kohast eelsõidus. Finaalis stardib igas paadiklassis kuus paatonda.

26. mail kell 14.00 toimuvad võistlused 3000 m distantsil.
Finaalsõidud peetakse "Gunderseni" meetodil, vastavalt eelsõidus saavutatud ajale.

Vastuvõtt: Majutamis-, toitlustamis- ja lähetuskulud kannavad osavõtjad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).

Osavõtumaks: Täiskasvanutele 20 ja noortele 10 krooni.

Autasustamine: Vanuseklasside võitjaid igas paadiklassis autasustatakse diplomitega. Esikohale tulnud sportlasi autasustatakse eriauhinnaga. Sõudeklubi "Pärnu" juhatus koostöös võistluste žüriiga võib autasustamiskorras (vastavalt osavõtjate arvule ja tulemustele) teha muudatusi.

Juhtimine: Võistlused organiseerib sõudeklubi "Pärnu", otseseks läbiviijaks on ESL-i žürii.

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Aeg: 15.-16. juuni.

Koht: Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.

Distants: 2000 m.

Programm:

15. juunil	17.00	Mkk 1x
	17.15	N 1x
	17.30	M 2x
	17.45	N 4x
	18.00	M 2-
	18.45	M 8+
16. juunil	12.00	M 1x
	12.15	N 2x
	12.30	M 4-
	12.45	N 4-
	13.00	M 4x
	13.45	N 8+

Võistlusrajad loositakse Eesti Sõudeliidus 10. juunil kell 16.00. Eelsõidud toimuvad vajaduse korral 15. juunil kell 15.00 ja 16. juunil kell 10.00.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 15. juunil kell 14.00-16.00.

Vastuvõtt: Majutamis-, toitlustamis- ja lähetuskulud kannavad osavõtjad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).

Osavõtumaks: 30 krooni igas paadiklassis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud sportlaste osavõtumaks on 60 krooni (antud paadiklassis vabade stardikohtade olemasolu korral).

Võistluste iseloom: Võistlused on individuaalsed. Võistlustel lubatakse startida erinevate klubide, organisatsioonide ja riikide sportlastest koostatud koondpaatkondadel. Kergekaalu ühepaadil võivad võistelda ainult sen-A ja sen-B vanuseklassi võistlejad.

Autasustamine: I, II ja III kohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedaliga ning vastava koha diplomiga.

EESTI NOORTE, SEN-B JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Aeg:	17.-18. august.
Koht:	Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.
Distsants:	2000 m.
Programm:	17. augustil
	17.00 PB 1x
	17.10 Vet M 2-
	17.20 TA 1x
	17.30 PA 2x
	17.40 PA 2-
	17.50 TA 4x
	18.00 PA 1x
	18.10 Vet M 2x
	18.20 TB 2x
	18.30 PC 2x
	18.40 TC 1x
	18.50 Sen-B M 2x
	19.00 T 8+
	19.10 PB 2x
	18. augustil
	12.00 PA 4-
	12.10 TA 2x
	12.20 PA 4x
	12.30 Vet M 1x
	12.40 TB 1x
	12.50 Vet N 4-
	13.00 PB 4x
	13.10 PC 1x
	13.20 TC 2x
	13.30 Sen-B M 1x
	13.40 Sen-B N 1x
	13.50 P 8+

EESTI KAHEKSAPAATIDE SÜGISREGATT

Aeg:	5. oktoober.
Koht:	Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli sõudebaas.
Distsants:	Meestel 5600 m; naistel, mees- ja naisveteranidel 3800 m.
Programm:	Võistlused peetakse kaheksapaatidel, eraldistardist, üheminutilise intervalliga.
Stardiaeg:	Meestel kell 14.00; naistel, mees- ja naisveteranidel kell 15.30. Finiši asukoht Tartu Ülikooli sõudebaasi ees.
Mandaat:	Toimub võistluspaigas kell 12.00-13.00. Loosimine toimub kell 13.00.
Vastuvõtt:	Majutamise-, toitlustamise- ja lähetuskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid) või võistlejad ise.

Võistlusrajad loositakse Eesti Sõudeliidus 12. augustil kell 16.00. Eelsõidud toimuvad vastavalt vajadusele mõlemal päeval kaks tundi enne finaalvõistluste algust intervalliga 5 minutit..

Mandaat: Toimub võistluspaigas 17. augustil kell 14.00-16.00.

Vastuvõtt: Majutamise-, toitlustamise- ja lähetuskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid) või võistlejad ise.

Osavõtumaks: Veteranidel, Sen-B 30, noortel 20 krooni igas paadiklassis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud sportlaste osavõtumaks on kahekordne (antud paadiklassis vabade stardikohtade olemasolu korral).

Võistluste iseloom: Võistlused on individuaalsed. Paatkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi, organisatsiooni või riigi (välisriigi) sportlastest.

Autasustamine: I, II ja III kohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse vastava vanuseklassi meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedaliga ning vastava koha diplomiga.

Lisatingimused: Noored võivad võistelda kahes paadiklassis päevas pluss kaheksapaat.

Osavõtumaks: 30 krooni iga võistleja kohta.

Võistluste iseloom: Võistlused on individuaalsed. Paatkondade komplekteerimine on vaba.

Autasustamine: Kõikides vanuseastmetes esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse mälestuslindi ja diplomiga, II ja III kohale tulnuid autasustatakse diplomiga.

EESTI VÄIKESTE PAATIDE REGATT

Aeg: 12.-13. oktoober.
Koht: Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli sõudebaas.
Programm: 12. oktoobril kell 15.00 M 2-, M 1x 5600 m,
N 2-, 1x 5600 m.
13. oktoobril kell 11.00 M 2-, M 1x 2000 m,
N 2-, 1x 2000 m.
Mandaat: Toimub võistluspaigas 12. oktoobril kell
13.00-14.00.
Vastuvõtt: Majutamise-, toitlustamise- ja lähetuskulud
kannavad osavõtavad võistkonnad (orga-
nisatsioonid, klubid) või võistlejad ise.

Osavõtumaks:

30 krooni iga võistleja kohta.

Paremusjärjestus:

Paatkondade paremusjärjestus selgitatakse
kahe distantsi aegade summeerimise teel.
Võrdse aja korral on määrav 5600 m
distantsi resultaat.

ÜLDSÄTTED

Kõikideks võistlusteks eelregistreerimine koos nime-
lise paatkondade koosseisudega (loetaval vormikohasel
kujul kirjalikult või faksiga) tuleb esitada Eesti Sõudeliitu
võistlustele eelneva nädala esmaspäevaks (5 päeva enne)
võistlusradade loosimiseks. Stardiprotokoll väljastatakse
järgmisel päeval.

Võistkonnad, klubid, organisatsioonid ja üksikisikud,
kes on huvitatud majutuskohtade organiseerimisest, pea-
vad võtma otseühenduse klubi või organisatsiooniga, kus
võistlused toimuvad või Eesti Sõudeliiduga vähemalt 20
päeva enne võistluste algust. Majutuskohtade bronee-
rimiseks tuleb esitada garantiikiri.

Võistlustest osavõtva klubi või organisatsiooni esin-
dajal palume esitada juhendis märgitud mandaadi ajal ja
kohal võistluste žüriile vormikohase registreerimislehe ja
trükitähtedega täidetud paatkonna koosseisu kaardi.

Autasustamine:

I, II ja III kohale tulnud paatkondi autasustatakse diplomiga ja eriauhindadega.

Lisatingimused:

Võistlused viib läbi sõudeklubi "Aht" lepingu-
lises vahekorras Eesti Sõudeliiduga ja ESL-i
žüriiga.

Võistlused on Eesti Sõudekoondise kandi-
daatide valikuvõistlused 1997. a täiskasva-
nute ja juunioride MM-võistlusteks.

Registreerimislehel peavad olema järgmised andmed:

- võistleja perekonna- ja eesnimi;
- arsti allkiri ja pitser võistleja lubamisest antud võist-
lustele (iga võistleja kohta eraldi);
- võistleja allkiri ujumisoskuse kohta;
- lähetava sõudeklubi või organisatsiooni juhataja või
direktori allkiri ja pitser.

Tuletame meelde, et paatkonnad peavad olema ühtses
võistlusvormis ja aerulabad värvitud klubile kinnitatud
aerulabade värvidega.

Kõik eeltoodud üldjuhendis ja võistluste juhendites
määratlemata jäänud küsimused lahendatakse võist-
luspaigas Eesti Sõudeliidu, ESL-i žürii ja asjasthuvitatute
vahel või eelnevalt võistluste ettevalmistamise käigus ESL-i
peasekretäri vahendusel kirja teel või suusõnalisel kokku-
leppel, mille kohta vormistatakse vastavasisuline kirjalik
esildis.

MÕNE LAUSEGA

RAHVUSVAHELISES OLÜMPIAKOMITEES

1996. aastal möödub 100 aastat esimestest kaasaegsetest olümpiamängudest.

Asutati Rahvusvaheline Olümplaste Assotsiatsioon.

ROK palus LAUSANNE'is 21. novembril 1995 nende riikide esindajaid, kus on loodud olümpiamängudes osavõtnud sportlaste ühendused selleks, et moodustada uus rahvusvaheline föderatsioon ja liita rahvuslikke assotsiatsioone, võtta vastu põhikiri, valida president ja täitevkomitee, paluda tunnustust Rahvusvaheliselt Olümpiakomiteelt ja käivitada oma tegevus. 25 asutajaliikme hulgas oli ka EOK-i olümplaste komisjoni esimees olümpiavõitja Ants Antson.

Olümpiamängudest on osa võtnud sportlasi kogu

RAHVUSVAHELISES SÕUDEFÖDERATSIOONIS

FISA korraline kongress 19. augustil 1995 Tampere rahuldab KAMERUNI, TOGO, KENYA JA SWAZIMAA liikmeks astumise avaldused ja praeguseks ajaks kuulub FISA liikmeskonda 98 rahvuslikku sõudeorganisatsiooni.

FISA esimesel palgalisel peasekretäril John Boulbeel sai töölepingujärgne periood täis ja ta naasis koju Austraaliasse, kus asus Austraalia Spordiinstituudi direktori ametikohale. Ajutiselt asendab teda kuni uue peasekretäri tööle asumiseni FISA arenguprogrammi direktor Matt Smith (USA).

FISA kohtunike komisjon pikendas rahvusvahelise

EESTI OLÜMPIAKOMITEES

EOK-i täiskogu pidas oma koosoleku 14. detsembril 1995. a. Keskne arutlusteema oli ettevalmistumine ja osavõtt Atlanta olümpiamängudest. Nimetati Eesti Olümpiakoondise liikmed ja olümpiakoondise kandidaadid, kes saavad austava staatuse pärast kvalifikatsiooninormide täitmist.

maailmast orienteeruvalt 70 000.

ROK autasustas Eesti Olümpiakomitee asepresidenti TIIT NUUDI't auhinnaga Atlanta projekti käivitamise eest Eesti Olümplaste toetuseks.

Vastavalt Olümpiahartale saatis ROK-i president Antonio Samaranch 19. juulil, aasta enne Atlanta olümpiamänge, osavõtutakse kõigile 197-le ROK-i poolt tunnustatud rahvuslikule olümpiakomiteele. Tähtjaks oli jaatav vastus saabunud kõigilt 197-lt maalt.

kategooria litsentse järgmistel Eesti sõudekohtunikel:

Jüri Kamenskil 1999. aastani – seminaril Poznanis ja juunioride MM-il,

Peeter Mardnal 1999. aastani – kohtunik Tampere MM-il.

FISA otsustas alates 1996. aastast Maailmakarikavõistlusi ühepaatidele mitte korraldada.

FISA peakorteri uueks asukohaks on saamas Lausanne.

EOK määras ka toetusrahad olümpiakoondise liikmetele ja kandidaatidele. EOK kinnitas oma 1996. a eelarve, milles on ette nähtud maksta olümpia ettevalmistuseks sportlastele 4,1 miljonit krooni.

EESTI OLÜMPIAKOMITEE OTSUS

14.12.95

I. 1996. a Atlanta olümpiamängudest osavõtuks nimetatakse olümpiakoondise liikmeteks järgmised sportlased:

	ALA	TOETUSRAHA	
1.	Valeri Bukrejev	kergejõustik (teivashüpe)	135 000.-kr
2.	Jüri Jaanson	sõudmine (ühhepaat)	270 000.-kr
3.	Indrek Kaseorg	kergejõustik (kümnevõistlus)	100 000.-kr
4.	Virge Naeris	kergejõustik (kolmikhüpe)	70 000.-kr
5.	Andrei Nazarov	kergejõustik (kümnevõistlus)	100 000.-kr
6.	Erki Nool	kergejõustik (kümnevõistlus)	200 000.-kr
7.	Indrek Pertelson	judo	135 000.-kr
8.	Erika Salumäe	jalgratta sprint	270 000.-kr
9.	Jane Salumäe	kergejõustik (maratonijooks)	70 000.-kr
10.	Donald-Aik Sild	kergejõustik (odavise)	135 000.-kr
11.	Jüri Tamm	kergejõustik (vasaraheide)	70 000.-kr
12.-13.	Tõnu Tõniste ja Toomas Tõniste	purjetamine (470)	270 000.-kr

II. 1996. a Atlanta olümpiamängudest osavõtuks nimetatakse olümpiakoondise liikmeteks järgmised võistkonnad:

1.	Jalgratta maanteemeeskond (5)	110 000.-kr
2.	Vehklemise epeemeeskond (3)	435 000.-kr
3.	Vehklemise epeenaiskond (3)	465 000.-kr

III. Nimetada 1996. a Atlanta olümpiamängudest osavõtuks olümpiakoondise kandidaatideks alljärgnevad sportlased:

1.	Arvi Aavik	vabamaadlus	70 000.-kr
2.	Aleksei Budõlin	judo	30 000.-kr
3.	Hain Helde	aerutamine	30 000.-kr
4.	Andrei Inešin	jahilaskmine	30 000.-kr
5.-6.	Avo Keel ja Kaido Kreen	rannavõrkpall	150 000.-kr
7.	Piret Jamnes	sõudmine (ühhepaat)	30 000.-kr
8.	Raul Kivilo	vibusport	30 000.-kr
9.	Krista Kruuv	purjetamine (Europe)	30 000.-kr
10.	Küllo Kõiv	vabamaadlus	70 000.-kr
11.	Pavel Loskutov	kergejõustik (maratonijooks)	30 000.-kr
12.-13.	Roman Lutoškin ja Priit Tasane	sõudmine (kahepaat)	60 000.-kr
14.	Alger Maasikmets	mountain-bike	30 000.-kr
15.	Valeri Nikitin	kreeka-rooma maadlus	135 000.-kr
16.-17.	Tuuli Org ja Janne Päeske	purjetamine (470)	30 000.-kr
18.	Indrek Sei	ujumine	55 000.-kr
19.	Igor Solopov	lauatennis	20 000.-kr
20.	Peter Šaraškin	purjetamine (Laser)	30 000.-kr
21.	Aleksander Tammert	kergejõustik (kettaheide)	30 000.-kr
22.	Imre Taveter	purjetamine (Finn)	30 000.-kr
23.	Imre Tiidemann	moodne viievõistlus	100 000.-kr
24.	Aap Uspenski	kreeka-rooma maadlus	30 000.-kr

EESTI VABARIIGI KULTUURIMINISTEERIUMIS

Eesti spordi riikliku juhtimise süsteemis toimusid alates 1. jaanuarist 1996 suured muudatused.

Valitsus likvideeris palju riigiameteid, sealhulgas ka Eesti Spordiameti, mis reorganiseeriti Kultuuriministeeriumi spordiosakonnaks. Spordiosakond asus Piritalt, Regati pst 1, kesklinna ministeeriumi hoonesse, Suur-Karja 23.

Kultuuriministeeriumi asestantsler spordi alal on Henn Vallimäe.

Kultuuriministeeriumi spordiosakond:

osakonnajuhataja	– Mati Mark
spordinõunik	– Elgur Palta
spordinõunik	– Mart Edur
peaspetsialist	– Malle Englas
spetsialist	– Ants Kaukver
sekretär	– Inge Otsmaa

Kultuuriministeerium eraldas spordiala liitudele ja föderatsioonidele riiklikku toetust tippspordi programmi realiseerimiseks 1996. aastaks alljärgnevate kriteeriumide alusel:

1. Olümpiamängude kavas olevad spordialad.

1.1. Viimasel olümpiamängudel startinud spordiala 5 punkti

1.2. Olümpiamängude kavas olev spordiala 3 punkti

2. Sportlikud saavutused:

OM-il, MM-il ja EM-il täiskasvanutele

1.-3. koht 5 punkti

4.-6. koht 3 punkti

7.-12. koht 2 punkti

Maailmakarikavõistlustel üldvõit 3 punkti
etapivõit 1 punkt

MM-il ja EM-il juunioridele

1.-6. koht 3 punkti

7.-12. koht 2 punkti

13.-16. koht 1 punkti

Võistkondade saavutuste puhul (s.h rannavõrkpallis) korrutatakse saavutatud tulemuste eest kogutud punktisumma koefitsiendiga 2 (mitte paatkonnad).

Sportmängudes (v.a rannavõrkpall) korrutatakse saavutatud tulemuste eest kogutud punktisumma koefitsiendiga 6.

OM-il kavas mitteolevatel spordialadel, millised on arva-
tud toetuse saajate hulka, korrutatakse saavutatud tulemuste
eest kogutud punktisumma koefitsiendiga 0,5.

Toetatakse ainult neid spordialasid, mis kehtestatud
kriteeriumide alusel koguvad võitnud spordiala punktisum-
mast vähemalt 10%. Lähtudes paremusjärjestusest,
jagatakse alad 3 gruppi järgmiselt:

I grupp – individuaalspordialad,

II grupp – sportmängud,

III grupp – mitteilümpiaalad.

Kogu toetussummast jaotatakse 70% I grupile, 20% II

SAAVUTUSED JA SPORDIALADE TRADITSIOONID

Selles lõigus arvestatakse 3 punkti spordialale, millel on
Eestis vähemalt 20 aastat vanad traditsioonid ning mis on
rahvusvahelistel võistlustel märkimisväärsed sportlikke
tulemusi saavutanud.

Arvestades spordiala laia kandepinda elanikkonna
hulgas lisatakse eksperthinnangute alusel lisatoetust
järgmistele spordialadele:

kergejõustik 150 000.-

korvpall 100 000.-

grupile ja 10% III grupile.

Toetuse määramisel rakendatakse paremusjärjestuse
alusel järgmisi koefitsiente:

I ja II grupi kõige edukam spordiala üldise paremusjärjestuse
alusel 2,0; III grupil 1,6.

Ülejäänud gruppides olevate spordialade koefitsiendid
määratakse eksperthinnangute põhjal, võttes aluseks kritee-
riumide järgi kogutud punktide summa.

suusatamine 75 000.-

võrkpall 50 000.-

käsipall 50 000.-

orienteerumine 50 000.-

võimlemine 25 000.-

MÄRKUS: Toetuse jaotamisel võeti arvesse viimase 3 aasta
tulemused.

KOONDHINNANGU PUNKTID JA KOEFITSIENDID TOETUSE ARVESTAMISEL SPORDIALALIITUDE LÖIKES

Grupi nr	Jrk-nr	Ala	Koondhinnang punktides	Koefitsient
I	1.	Vehklemisliit	71	2,0
	2.	Laskuliit	70	1,9
	3.	Suusaliit	69	1,9
	4.	Kergejõustiku Liit	54	1,7
	5.	Jahtklubide Liit	53,5	1,7
	6.	Laskesuusatamise Föderatsioon	48	1,4
	7.	Maadlusliit	44	1,4
	8.	Judoliit	33	1,3
	9.	Jalgratturite Liit	30	1,0
	10.	Ujumisliit	30	1,0
	11.	Sõudeliit	29	1,0
	12.	Moodsa Viievõistluse Liit	14	0,6
	13.	Võimlemisliit	12	0,5
	14.	Lauatenniseliit	10	0,3
	15.	Poksiliit	9	0,2
	16.	Aerutamise Föderatsioon	8	0,2
	17.	Uisuliit	8	0,2
	18.	Vibuliit	8	0,2
II	19.	Korvpalliliit	44	2,0
	20.	Võrkpalliföderatsioon	24	1,2
	21.	Jalgpalliliit	8	0,4
	22.	Jäähokiföderatsioon	8	0,4
	23.	Käsipalliliit	8	0,4
III	24.	Allveespordiliit	68	1,6
	25.	Maleliit	11	0,9
	26.	Orienteerumisliit	11	0,9
	27.	Kabeliit	10	0,2
	28.	Veemoto Liit	7,5	0,2

Avaldasime eeltoodud informatsiooni eesmärgil kutsuda meie lugejaid üles tegema ettepanekuid spordialadele riiklike ja muude toetuste eraldamise kriteeriumide koostamise kohta. Samuti ootab Eesti Sõudeliit huvitavaid ettepanekuid igasuguste projektide osas. Toetust võib küsida ja saada igasugune organisatsioon või ka üritus, kui taotlus on

põhjustatud ja eesmärgistatud.

Oma mõtteid võite adresseerida ka otse Kultuuriministeeriumisse.

Kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu alustas tööd

Eesti Kultuurkapitali kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu koosseis kinnitati kultuuriminister **Jaak Alliku** poolt. Esimene töökoosolek peeti koosseisus: **Atko Viru, Henn Vallimäe, Toomas Tõnise, Aivar Soop, Enn Tasalain, Charles Vallman, Valeri Maksimov.**

Sihtkapitali rahaga toetatakse kehakultuuri ja spordi tutvustamise, populariseerimise ja edendamise projekte; tunnustatud kehakultuuri- ja sporditegelasi, surma puhul nende perekondi; spordi alal andekaid ja arenguvõimelisi isikuid, võimaldades neile enesetäiendamist; spordiühendusi ja institutsioone; sporditegelaste mälestuse ja spordipärandi jäädvustamist; kehakultuuri ja spordi alaseid teadusuuringuid.

Sihtkapitali nõukogu teeb ettepanekuid Eesti Kultuurkapitali aastapreemiade määramiseks kehakultuuri ja spordi vallas.

Seitsmeliikmeline nõukogu vaatab kord kvartalis läbi taotlused ja rahastamissettepanekud, annab neile hinnangu ja jaotab sihtkapitali käsutusse eraldatud raha. Nõukogu võib ka omal algatusel toetada tegevust, mis on kooskõlas Eesti Kultuurkapitali ülesannetega. Personaalsed toetused võivad olla eluaegsed, perioodilised ja ühekordsed.

Taotlused tuleb esitada hiljemalt kvartali teise kuu viimaseks päevaks. Taotluskirjad tuleb saata kultuu-

riministeeriumisse (EE0100 Tallinn, Suur-Karja 23). Nõukogu otsused vaidlustamisele ei kuulu.

Atko Viru: Ootame aatekindlust

Kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu esimeheks valiti vaidluseta Tartu Ülikooli professor, Eesti Olümpiakomitee asepresident Atko Viru, kes andis ajalehele "Postimees" asjakohase kommentaari.

Atko Viru: "Kehakultuuri ja spordi sihtkapitali arvamine Eesti Kultuurkapitali hulka jätkab tava, mis võeti omaks 1925. aastal. Selles avaldub kehakultuuri ja spordi mõistmine üldkultuurilises kontekstis.

Rahva tervis võidab toetussummade kaudu, mis teevad võimalikuks positiivse mentaliteedi loomise kehalise harituse edendamiseks, vastavate sotsiaalsete ja bioloogiliste mehhanismide täiuslikuma uurimise. Eesti sport võidab perspektiivikate naiste ja meeste arengu toetamise kaudu.

Muidugi seisab meie sihtkapitali nõukogul ees raske töö. Tuleb osata vahet teha ühelt poolt tegeliku vajaduse ja projekti perspektiivsuse ning teisalt esituse pealekäivuse ja subjektiivse veenvuse vahel. Vastutustunde suurus ilmneb soovituskirjade koostamisel. Ootame aatekindlat tegutsemist."

EESTI SPORDI KESKLIIDUS

ESL-il on ESKL-iga tihe koostöö. ESKL on abistanud meid 1994. ja 1995. aastal madalaprotsendilise pangalaenu võtmisel, ühtlasi olles ka laenu garantiiks. ESKL ja Eesti Spordi Fond aitasid ESL-il sõlmida 1995. aastal sponsorlepinguid ja tasusid Jüri Jaansonile lennukipileti eest, selleks et ta jõuaks Amsterdamist Tallinna, Eesti parimate sportlaste

autasustamisele.

ESKL-i esimees on
peasekretär
Eesti Spordifondi direktor

Andres Lipstok
Toomas Tõnise
Mati Eliste

Rubriigi "Mõne lausega" koostas Jaan Tults, ESL-i peasekretär.

EESTI SÕUDMISE 1995. AASTA PARIMAD

Parim meessõudja – JÜRI JAANSON (Sõudeklubi "Pärnu")

Parim naissõudja – PIRET JAMNES (Pärnu Sõudekeskus "Kalev")

Parim noormees – ANTON MIHHEJEV (Narva Linna Laste-Noorte Spordikool)

Parim neiu – KATRIN HERM ja MOONIKA TÕRVA (Pärnu sõudekeskus "Kalev")

Parim treener – MIHKEL KLEMENTSOV (ESL-i peatreener)

Parim sõudekohtunik – KRISTA KUNGLA (ESL-i Revisjonikomisjoni liige)

Parimad aktivistid: HUGO-HERBERT ARTMA (ESL-i žürii esimees, ajakirja "Eesti Sõudja" peatoimetaja)

ANTS KIVISELG (ESL-i juhatuse liige, Eesti koondvõistkonna arst)

MUZA LEPIK (Eesti Spordimeditsiini keskuse Pirita filiaali arst)

PEETER MARDNA (ESL-i president)

IVAN MOSTAKOV (Narva Linna Laste-Noorte Spordikooli direktor)

MARIAN VAHURI (Tallinna Sõudeklubi president)

ADO VEEK

Edukamad sponsorid: AS "Kapteni Villa"

TALLINK

TELEMEEDIA EESTI AS

Kõiki nimetatuid autasustatakse Eesti Sõudeliidu nimelise graveeringuga pealkirjastatud karikaga.

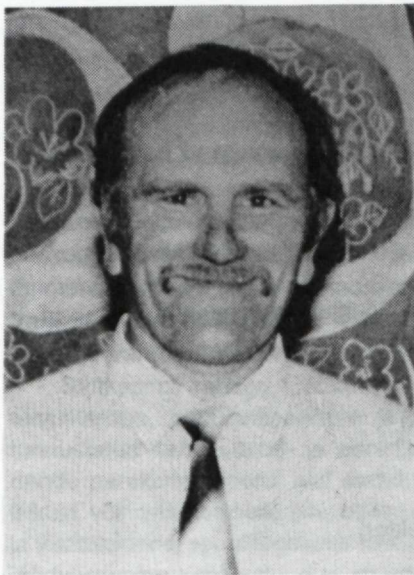

AS "Kapteni Villa" poolt välja pandud Beefeater'i auhinnavõitja 1995. aastal Tartu Ülikooli kaheksapaatkond.

IN MEMORIAM

Märt Lelle

Eesti sõudjate peret tabas korvamatu kaotus. 10. septembril 1995. a lakkas tuksumast Märk Lelle süda.

Märk lelle sündis Pärnus 21. juunil 1945. aastal. Lapsepõlve mängumaal koos eakaaslastega peetud jalgrattavõistlusel õnnetu kukkumine viis kuueaastase Märki raske traumaga tõvevoodisse. Kuid sellest hoolimata säilis poisi huvi spordi vastu ning juba 13-aastasena hakkas ta poksitreener Hugo Soasepa käe all tegutsema. Peagi aga hakkas Märki köitma avar veteväli ning temast sai sõudetreener Juhan Miti õpilane. Sõudespordiga jäi Märk Lelle seotuks oma lühikese elutee lõpuni. Tema ise hindas oma sina-

sõprust spordiga: "Eelkõige andis sport mulle tagasi tervise, palju uusi sõpru, usu iseendasse."

Aastatel 1962-1973 kuulus Märk Lelle Eesti koondvõistkonda, kaitstes vabariigi spordiau üleliidulistel ja rahvusvahelistel võistlustel. Tema auhinnalaekas on 5 NSV Liidu ja 17 Eesti tiitlivõistluste medalit, neist hinnalisemad 1965. a Moskva juunioride regati ühepaadi ja 1967. a Rahvaste spartakiaadi paarisauerulise kahepaadi pronksised autasud.

1988. a asus Märk Lelle sõudetreenerina tööle tollases "Dünamo" sõudebaasis. Tema teeneks oli arvukate noorsõudjate ettevalmistamine teel spordimeisterlikkuse tippu. Kui pühapäeval, 10. septembril, tehti kokkuvõtteid Pärnu linna 1995. aasta noorte meistrivõistlustest, seisis võitjate rivis mitmeid Märk Lelle õpilasi, kusjuures kolmele neist omistati oma vanuseklassi linna parima noorsõudja nimetus. Treener rõõmustas koos oma õpilastega ning keegi ei osanud sel hetkel aimata, et Märk Lellel oli jäänud oma elutee viimse sammuni veel ainult kolmandik päevatee pikkusest...

Kolmel viimasel aastakümnel tegutsenud sõudjatele, sporditöötajatele ja paljude spordialade esindajatele jääb Märk Lelle meelde väga sõbraliku ja abivalmis inimesena. Tema elujaatav ja sihikindel tegutsemine põhimõttel "kui tarvis, teeme ära!" on olnud innustavaks eeskujuks mitme põlv-

konna sõudjatele.

Oma õpilastele oli Märk Lelle nagu teiseks, sõudeklubipoolseks isaks, keda alati ja igal pool ümbritsesid tema õpilased, oodates ja saades oma treenerilt kasulikke nõuandeid ja vastuseid oma arvukatele "miksidadele". Treeneri poolt õpilastesse sisendatud oma koduklubi ja kollektiivi tunnetamise mõiste – üks kõigi, kõik ühe eest! – aitas tema õpilasi nii veeradadel kui ka ülelinnalistel massispordiüritustel tõusta võitjapjedestaalile. Tänuks õpilased kaunistasid oma armastatud treeneri 50. juubelisünnipäeva peoruumi ja valmistasid talle meeldejäädava üllatuse omapoolse õnnitlusega.

Märk Lelle tõi sõudetreeninguile ka oma kaks poega. Raini jätkab isa poolelijäänud treeneritööd, Margus aga pürgib veeradadel ületada isa sportlikke saavutusi.

Mälestuse oma kollektiivi liikmest jäädvustas sõudeklubi "Pärnu" sõudjate sügiseses jooksukrossi nimetamisega Märk Lelle memoriaalvõistluseks. Selle iga-aastase traditsioonilise krossimõtte algatajaks ja realiseerijaks Niiduparki jooksuraja väljamõõtmisel ning loodusesse tähistamisel oli 1992. aastal Märk Lelle. 1995. aastal neljandat järjekorranumbrit kandnud jooksuvõistlus oli ühtlasi Märk Lelle esimene memoriaalvõistlus, mis jäädvustab tema nime aastakümneteks.

Eesti Sõudeliit

EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK

EESTI SÕUDELIIDU JUHATUS

President	Peeter Mardna	Eesti Sotsiaalministeeriumi Terviseosakonna juhataja	(22) 432 358
Viitsepresident	Henn Elmet	EPMÜ teadusprorektor	(27) 431 611
Liikmed:	Arne Graumann	Viljandi "Kalevi" õppesportibaasi direktor	(243) 54 770
	Ants Kiviselg	Riigi Piirivalveameti osakonna ülem	(2) 6316 056
	Arvo Loorits	Sõudeklubi "Pärnu" juhataja	(244) 43 797
	Juhan Mitt	K. Palusalu nim Spordikooli treener	(2) 6574 864
	Margus Tammekivi	AS "Primari" advokaat	(244) 31 481
	Virgi Treibuk	Narva Tolliinspektuuri inspektor	(235) 24 152
	Ülo Tõlp	TÜ õppejõud	(27) 435 247
	Toivo Zoova		(2) 6323 106

EESTI SÕUDELIIDU REVISJONIKOMISJON

Esimees	Urmas Hein	AS "Smarteni" Tartu filiaali haldusdirektor	(27) 425 680
Liikmed:	Krista Kungla	Kambja Põhikooli õpetaja	(27) 416 248
	Priit Tasane	Pärnu Sõudekeskuse "Kalev" sportlane	(244) 44 188

EESTI SÕUDELIIDU ŽÜRII

Esimees	Hugo-Herbert Artma		(2) 6320 301 (244) 31 788
---------	--------------------	--	------------------------------

EESTI SÕUDELIIDU TÖÖTAJAD

Peasekretär	Jaan Tuuls	Regati pst 1, EE0103 Tallinn	(22) 238 275
Peatreener	Mihkel Klementsov	Regati pst 1, EE0103 Tallinn	(22) 238 275

SÕUDEKLUBID

	<p>"Aeron" Reiu Spordibaas, Paikuse vald, EE3600 Pärnu</p>	<p>President</p>	<p>Mati Villaar</p>	<p>(244) 53 686</p>
	<p>"Aht" Jakobi 5, EE2400 Tartu</p>	<p>President</p>	<p>Ülo Tõlp</p>	<p>(27) 435 247</p>
	<p>Harku Spordiklubi Sõudebaasi tee 21, EE0035 Tallinn</p>	<p>President</p>	<p>Juhan Mitt</p>	<p>(2) 6574 864</p>
	<p>Pärnu Sõudekeskus "Kalev" S-Jõe 50B, EE3600</p>	<p>President Treener</p>	<p>Matti Killing Kaido Siim</p>	<p>(244) 43 776 (244) 44 188</p>
	<p>"Pärnu" Tööstuse 27, EE3600 Pärnu</p>	<p>President Treener</p>	<p>Margus Tammekivi Mihkel Leppik</p>	<p>(244) 31 481 (244) 43 797</p>
	<p>Tallinna Sõudeklubi Paldiski mnt 167-16, EE0035 Tallinn</p>	<p>President Treener</p>	<p>Marian Vahuri Mihkel Klementsov</p>	<p>(25) 014 012 (22) 238 275</p>
	<p>"Viiking" pk 80, EE2000 Narva</p>	<p>President</p>	<p>Ivan Mostakov</p>	<p>(235) 33 078</p>
	<p>Viljandi Sõudeklubi Ranna pst 6, EE2900 Viljandi</p>	<p>President</p>	<p>Arne Graumann</p>	<p>(243) 54 770 (243) 54 870</p>

SÕUDEBAASID

Haabersti Vaba Aja Keskuse Harku Sõudebaas	Sõudebaasi tee 21, EE0035 Tallinn	Juhataja	Mati Lill	(22) 599 334
Narva Linna Laste-Noorte Spordikooli Sõudebaas	Retšnaja 1, EE2000 Narva	Direktor	Ivan Mostakov	(25) 011238
Pärnu "Kalevi" Sõudekeskuse Sõudebaas	S-Jõe 50B, EE3600 Pärnu	Juhataja	Matti Killing	(244) 43 776
Sõudeklubi "Pärnu" Sõudebaas	Tööstuse 27, EE3600 Pärnu	Juhataja Treener	Arvo Loorits Raini Lelle	(244) 43 797 (244) 43 797
Tartu Linna Sõudebaas	Ranna tee 3, EE2400 Tartu	Juhataja	Sven Variko	(27) 432 103
Tartu Ülikooli Sõudebaas	Ranna tee 1, EE2400 Tartu	Juhataja	Jaan Pedaste	(27) 435 468
ME Viljandi Spordikeskuse Sõudebaas	Ranna pst 6, EE2900 Viljandi	Juhataja	Rein Uustalu	(243) 53 521

SPORDIKOOLID

Pärnu "Kalevi" Spordikool	S-Jõe 50B, EE3600 Pärnu	Direktor Treener	Anu Tammik Reet Palm	(244) 42 795 (244) 44 180
Narva Linna Laste-Noorte Spordikool	pk 80, EE2000 Narva	Direktor Treener	Ivan Mostakov Sergei Gluško	(235) 33 078 (235) 33 078
K.Palusalu nim Spordikool	Pärnu mnt 41, EE0103 Tallinn	Direktor Treener	Mare Vooglaid Juhan Mitt	(22) 682 192 (2) 6574 864
Sõudeklubi "Pärnu" Spordikool	Tööstuse 27, EE3600 Pärnu	Direktor Treener	Hugo-Herbert Artma Tatjana Jaanson	(244) 31 788 (244) 43 797
Tartu Vanalinna Spordikool	Lutsu 2, EE2400 Tartu	Direktor Treener	Albert Rästa Jüri Kurul	(27) 434 053 (27) 406 563
Viljandi Spordikool	Vaksali 4, EE2900 Viljandi	Direktor Treener	Urmas Müür Ruth Vaar	(243) 53 530 (243) 52 476

Tetari 6 Tel: 449 137 Fax: 6 314 988

ENAMTARVITATAVAD LÜHENDID

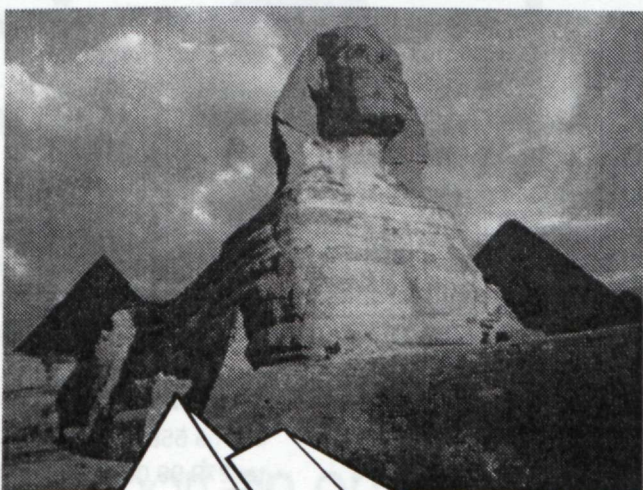
ROK	-	Rahvusvaheline Olümpiakomitee
FISA	-	Rahvusvaheline Sõudespordi Föderatsioon
EOK	-	Eesti Olümpiakomitee
ESK	-	Eesti Spordi Keskliit
ESL	-	Eesti Sõudeliit
OM	-	Olümpiamängud
MM	-	maailma meistrivõistlused
MK	-	maailma karikavõistlused
MV	-	meistrivõistlused
KV	-	karikavõistlused
E	-	eelvõistlused
R	-	vahevõistlused
D, DA	-	poolfinaalvõistlused FA ja FB finalistide selgitamiseks
C, DC	-	poolfinaalvõistlused FC ja FD finalistide selgitamiseks
FA	-	finaalvõistlused 1.-6. kohani
FB	-	finaalvõistlused 7.-12. kohani
FC	-	finaalvõistlused 13.-18. kohani
FD	-	finaalvõistlused 19.-24. kohani
H, M	-	mehed
HPL, Mkk	-	meeskergekaallased
JH, PA	-	17-18-aastased poisid
PB	-	15-16-aastased poisid
PC	-	13-14-aastased poisid
P	-	poisid
F, N	-	naised
FPL, Nkk	-	naiskergekaallased
JF, TA	-	17-18-aastased tüdrukud
TB	-	15-16-aastased tüdrukud
TC	-	13-14-aastased tüdrukud
T	-	tüdrukud
Sen-B	-	19-22 aasta vanused sportlased
Vet	-	sõudeveteranid
ARG	-	Argentiina
AUS	-	Austraalia
AUT	-	Austria
BEL	-	Belgia
BLR	-	Valgevene
BUL	-	Bulgaaria
CAN	-	Kanada
CRO	-	Horvaatia
CZE	-	Tšehhi
CYP	-	Küpros
DEN	-	Taani
EGY	-	Egiptus
ESA	-	Salvador
ESP	-	Hispaania
EST	-	Eesti
FIN	-	Soome
FRA	-	Prantsusmaa
GBR	-	Suurbritannia
GER	-	Saksamaa
GRE	-	Kreeka
GUA	-	Guatemalaala
HUN	-	Ungari
IND	-	India
IRL	-	Iirimaa

- ITA - Itaalia
- JPN - Jaapan
- LTU - Leedu
- MAR - Marokko
- MYA - Myanmar (Birma)
- NED - Holland
- NOR - Norra
- NZL - Uus-Meremaa
- PAK - Pakistan
- PHI - Filipiinid
- POL - Poola
- ROM - Rumeenia
- RSA - Lõuna-Aafrika Vabariik
- RUS - Venemaa
- SLO - Sloveenia
- SUI - Šveits
- SVK - Slovakkia
- SWE - Rootsi
- TKM - Turkmeenia
- TUR - Türgi
- USA - Põhja-Ameerika Ühendriigid

**oma firma, äriplaan,
konsultatsioonid...**

**... muidugi TROOP
KONSULTATSIOONID!**

**TROOP.
KONSULTATSIOONID**

Tatari 6   Tel.: 449 137   Fax: 6 314 569

TOIMETUSELT TATAVAD LÜHENDID

Lugupeetud sõudesportlane ja sõudespordihuviline! Sinu käes on "Eesti Sõudja" neljas, 1996. aasta number. Eesti Sõudeliidu Teataja toimetuse tegi selle numbriga ettevalmistamisel ja trükkikõlblikuks toimetamisel kõikvõimaliku, et meie ajakirja järjekordset numbrit oleks huvitav lugeda ja et lugeja saaks ka mõnda tarvilikku teavet.

Eelmise, Eesti sõudespordi 120. juubeliaasta numbrit nii sisult kui ka kujunduselt peab toimetuse kordaläinuks. Seda esmajärjekorras tänu autoritele ja AS Spin Pressi kollektiivile. Toimetuse niisugust hinnangut on kinnitanud ka paljud "Eesti Sõudja" lugejad, teiste hulgas kauaaegne tunnustatud spordiajakirjanik Henn Saarmann.

Käesoleva numbriga ettevalmistamisel tõesime rõõmuga, et meie sõudjate ja sõudesõprade huvi ja aktiivsus oma ajakirja vastu on tublisti suurenenud. Seda kinnitab ka iga järjekordse numbriga üha laienev kaasalööjate ring.

Uute autoritena leiame käesolevas numbris Piret Jamnese ja Urmas Heina. Erilist rõõmu valmistab toimetusele asjaolu, kui autor tuleb oma kaastööd ise pakkuma, nagu tegi seda Piret Jamnes.

Head vastukaja on leidnud rubriik "Tõestisündinud lood". Need muhedad vahelugemised on tõhusaks täienduseks 120-aastase sõudespordi kuivavõitu tehnilis-teoreetilistele arhiivimaterjalidele. Toimetuse ootab ka edaspidi neid tõesti sündinud lugusid!

Toimetuse loodab omalt poolt tehtuga õigustada lugejate usaldust ja heasoovlikku suhtumist "Eesti Sõudja" 1996. aasta numbrisse.

Mõnusat lugemisrõõmu!

"Eesti Sõudja" toimetuse

Milleks vajame spordijooki?

Spordijoo tähtsus vastupidavusala sportlase ettevalmistamisel ja võistlemisel on vastupidavuse suurendamine ja taastumise kiirendamine. Spordijook aitab efektiivsemalt treenida ja võistelda.

XL-1 on sportlaste hulgas tuntud juba 20 aastat. Selle aja jooksul on spordijookide turule tulnud palju konkurente, kuid **XL-1** on oma koha kvaliteetse, usaldusväärse ja kasulikuna kindlalt säilitanud.

1990. aastal alanud kolmeaastase pingasaaduste ja tipp sportlaste koostöö tulemusena valminud uus **XL-1** on samm edasi spordijookide hulgas. Süsivesikuid, laktaat-ensüümi ja mineraale sisaldavast **XL-1**-st sai Lillehammeri taliolümpiamängude ametlik spordijook. Laktaat, mis on piimhappe põhikomponent, viies organismis happelisuse tõusule ning töövõime langusele, on **UUE XL-1** koostises hoopis oluliselt energiaallikaks. Kõrvalt organismi siseõhust laktaadist vallandub energia hoopis kiiremini kui glükoosist, mistõttu aeglustub lihaskõõmuse teke ja selle tulemusena:

- ◆ Teie "mootor" stardib kiiremini;
- ◆ Teie lihas väsib hiljem kui tavaliselt;
- ◆ Te talute tunduvalt suuremat kehalist koormust;
- ◆ Teie sportlikud tulemused paranevad;
- ◆ Teie võistlus- ja treeningujärgne taastumine on kiirem.

Juues **XL-1** enne füüsilist koormust ja iga 15 minuti järel kogu koormuse jooksul, viivitub väsimuse tekkimine, suudate treenida kauem ning parandada oma suutlikkust. **XL-1**, see on esimene laktaati sisaldav spordijook, mille kasutamisel väheneb lihastes happeliste laguproduktide teke.

NYCOMED SEFA AS

Jaama 55B, EE2600 Põlva

tel 279 90 088, 279 96 555, faks 279 97 315

TOIMETUS

Peatoimetaja:	Hugo-Herbert Artma, pk 333, EE0090 Tallinn tel (2) 6320 301 Voorimehe 14, EE3600 Pärnu, tel (244) 31 788
Keeletoimetaja:	Virve Pillau
Toimetuse nõukogu:	Mihkel Klementsov, Peeter Mardna, Jaan Tuuls
Fotod:	kirjutiste autoritelt, ajakirja kaastöötajatelt ja Aksel Randmerilt.
Väljaandja:	Eesti Sõudeliit, Regati pst 1, EE0103 Tallinn tel (22) 238 275 faks (22) 238 387
Layout ja trükk:	AS Spin Press, tel 238 843

PAADIVEOTREILERID JA MUUD SÕIDUAUTO JÄRELHAAGISED

Tiki Treiler

Bestnet

- treilerid paatidele kaaluga kuni 600 kg
- korrosioonikindel kuumtsingitud raam
- eritellimusel piduritega haagised jahtidele ja kaatritele kaaluga kuni 2000 kg
- varuosad

KADAKA TEE 84c
EE0026 TALLINN
tel. (2) 6 508 608
fax (2) 6 508 609

Odavaim transport on oma järelhaagis

FILIPPI PAADID

ÜHELISTEST KAHEKSALISTENI,
KATAMARAANID TREENERITELE JA KOHTUNIKELE,
IGASUGUNE VARUSTUS JA VARUOSAD

Peeter Mardna • UUESTI ÜRITAMA	1
Jüri Engelbrecht • PAAR RIDA SÕUDMISEST	2
EESTI SÕUDJAD OLÜMPIAMÄNGUDEL	3
Mihkel Klementsov • KOKKUVÕTE 1995. AASTA HOOAJAST	8
Jaani Tuuls • JUUNIORIDEGA POZNANIS	9
Hugo-Herbert Artma • SÕUDEKOHTUNIKE TÖÖAASTA	11
TOIMETAJA VEERUD	12
Mihkel Klementsov • JÜRI JAANSON – MAAILMAKARIKA VÕITJA	14
MULJEID BLEDIST	16
LUGUPEETUD SÕUDEVETERAN!	17
Piret Jamnes • ARMADA CUPil	18
Urmas Hein • EESTI SÕUDESPOORDI AJALOOST	19
TÕESTISÜNDINUD LOOD	
• Meenutab Ülo Tõlp	21
• Meenutab Maret Tugedam-Rabi	22
Veljo Kalep • VÕISTLEME KA TÕMBE PIKKUSELE	23
TAANIS SÕPRUSSILDA RAJAMAS	25
SÕUDETEHNIKAST	
• Sõudetehnika alused	27
• Sõudetehnikast	28
UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB	29
KATRIN HERM ATLANTASSE	30
EESTI SÕUDMINE 1995	
• Maailmameistrivõistlused	31
• Juunioride maailmameistrivõistlused	32
• Eesti lahtised meistrivõistlused	33
• Eesti noorte, seenior-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused	35
EESTI SÕUDMINE 1996	
• 1996. aasta sõudevõistluste kalender	40
• Eesti 1996. aasta sõudevõistluste juhendid	42
MÕNE LAUSEGA	46
EESTI SÕUDMISE 1995. AASTA PARIMAD	51
IN MEMORIAM • Märt Lelle	52
EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK	
• Eesti Sõudeliidu juhatus	53
• Eesti Sõudeliidu revisjonikomisjon	53
• Eesti Sõudeliidu žürii	53
• Eesti Sõudeliidu töötajad	53
• Sõudeklubid	54
• Sõudebaasid	55
• Spordikoolid	55
ENAMTARVITATAVAD LÜHENDID	56
TOIMETUSELT	58

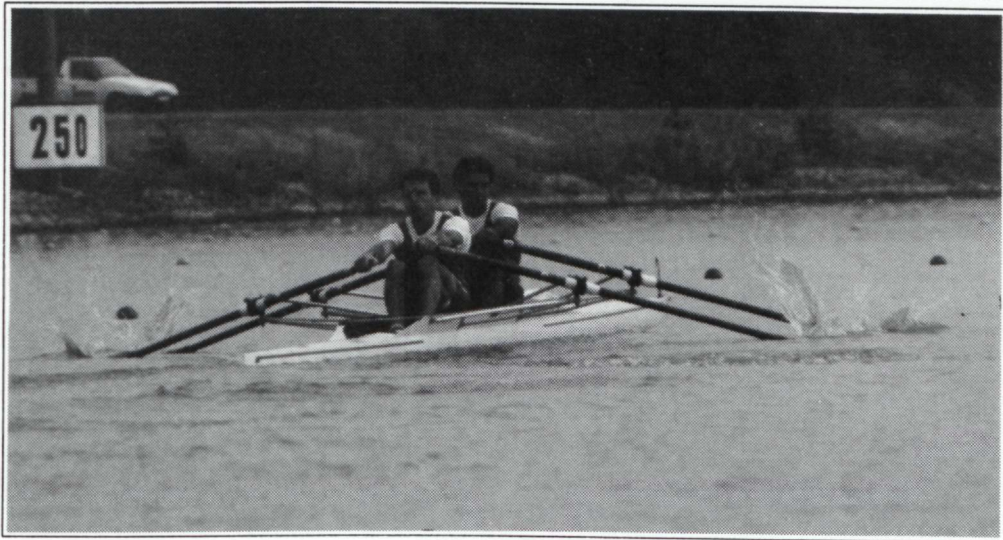

FILIPPI BOATS

W
h
a
t

W
o
r
l
d

W
a
n
t
s

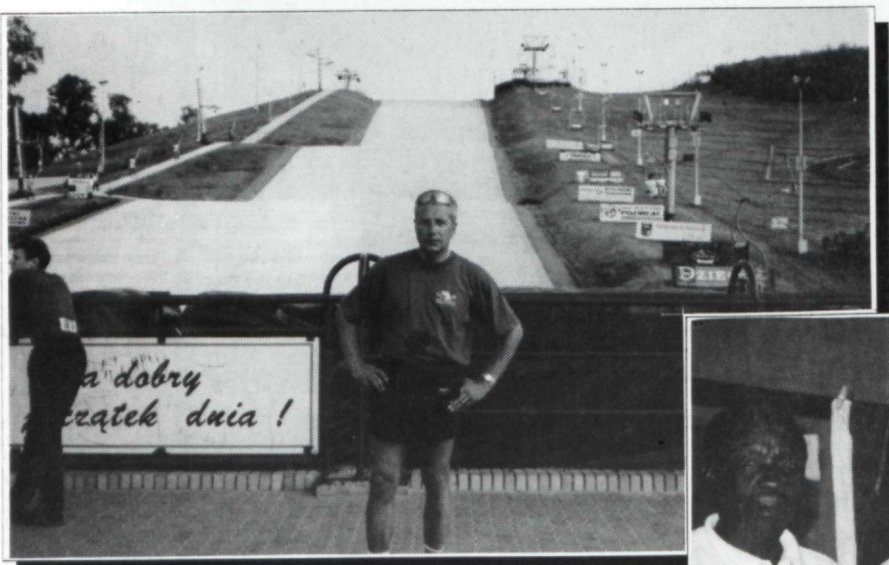
FILIPPI PAADID

ÜHELISTEST KAHEKSALISTENI,
KATAMARAANID TREENERITELE JA KOHTUNIKELE,
IGASUGUNE VARUSTUS JA VARUOSAD

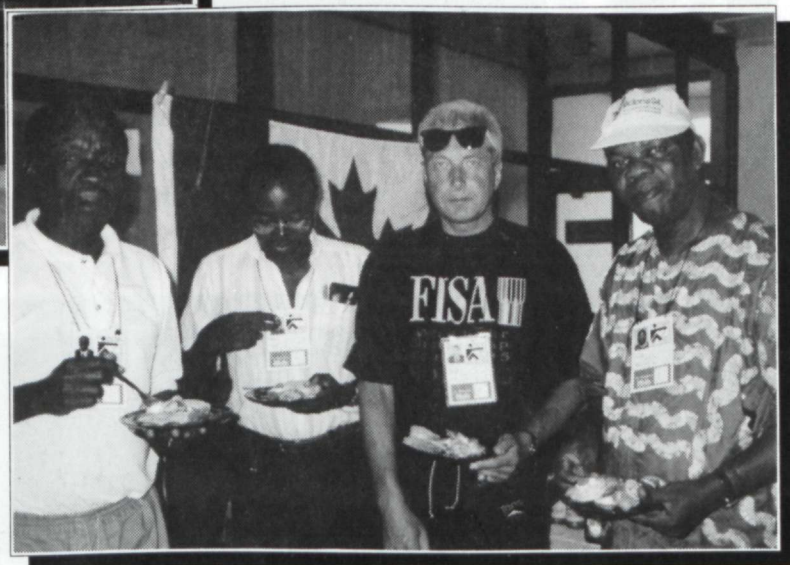
---

*FILIPPI LIDO S.R.L. VIA MATTEOTTI, 113-57024 DONORATICO LI
ITALY*

Suvine slaalominõlv Poznani sõudekanali ääres.

Koostöö on laienemas mustale mandrile.
Jaan Tults juunioride MM-võistlustel Poznanis
koos Uganda ja Keenia delegatsiooni juhtidega.